

flacăra

anul XXXIV
 10 (1551)
 VINERI
 8 MARTIE
 1985

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

*După rodnică vizită oficială de prietenie
 în Jamahiria Arabă Libiană Populară Socialistă*

Tovarășul

NICOLAE CEAUȘESCU

și tovarășa

ELENA CEAUȘESCU

s-au întors în patrie

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, ieri și-a început lucrările **CONFERINȚA NAȚIONALĂ A FEMEILOR**

La ora la care revista noastră se îndreaptă spre tipar, în Capitală și-a deschis lucrările, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, Conferința Națională a Femeilor. Secretarul general al partidului, președintele României, a fost întâmpinat cu manifestări vibrante de dragoste, stimă și prețuire, reprezentantele milioanei de femei de pe întreg cuprinsul patriei dind expresie sentimentelor de adincă recunoștință pentru tot ceea ce infăptuiește, neostenit, spre binele și prosperitatea țării, pentru atenția satornică pe care o arată față de munca și viața femeilor, pentru creșterea rolului și răspunderii lor în întreaga activitate politică și socială. Asupra desfășurării acestui eveniment de seamă vom reveni pe larg în numărul viitor.

UN VOT PENTRU ȚARĂ,

UN VOT PENTRU VIITOR

Reporterii noștri transmit
 din Cluj-Napoca

■ Cu primarul municipiului despre împlinirile de azi, despre proiectele zilei de mâine

■ Marele combinat care s-a născut acum cinci ani

■ O privire pe șantierele unor constructori eroi

paginile 6-7

De 8 Martie

- Stăpină peste 7 000 de dimineți optimiste
- Răspunsuri ca o privire în oglindă

pag. 4-5

- Gînd de sărbătoare, gînd de toate zilele

pag. 12-13

Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

În ședința de sâmbătă a Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, analizându-se o serie de probleme privind modul în care au fost realizați unii indicatori de bază ai planului pe 1984, au fost dezbătute: Raportul privind utilizarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor din industrie, construcții și transporturi; Raportul privind realizarea principalelor indicatori tehnico-economici aprobați la capacitățile de producție industriale și zootehnice puse în funcțiune; Raportul privind îndeplinirea consumurilor normale de materii prime, materiale, combustibili, energie electrică și a normativelor de valorificare; Raportul privind îndeplinirea planului costurilor de producție în industrie; Raportul privind îndeplinirea planului productivității muncii în industria republicană, în construcții-montaj și în transporturi și Raportul privind asigurarea și controlul calității produselor și activitatea de metrologie — în anul 1984. În cadrul dezbaterilor, s-a subliniat că deși față de 1983 în domeniile avute în vedere de rapoarte s-au obținut o serie de rezultate bune, pe ansamblu realizările din 1984 nu sînt pe măsura posibilităților, a prevederilor planului. S-au manifestat lipsuri în utilizarea capacităților de producție, a mașinilor și instalațiilor, în realizarea indicatorilor stabiliți la noile obiective de investiții industriale și agrozootehnice, în încadrarea în consumurile materiale și de combustibili. În creșterea productivității muncii și în ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor. Analizînd atît rezultatele bune obținute, cit și cauzele care au determinat lipsurile semnalate, Comitetul Politic Executiv a cerut forurilor competente să ia măsuri hotărîte pentru înlăturarea, în cel mai scurt timp, a neajunsurilor care s-au manifestat în activitatea desfășurată în anul 1984, pentru recuperarea rămănerilor în urmă și încadrarea strictă în prevederile de plan stabilite pe anul în curs și pe întregul cincinal.

Referindu-se la modul în care s-a acționat pentru realizarea acestor importanți indicatori ai planului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, în cadrul ședinței, necesitatea de a se analiza, în mod amănunțit și exigent, în fiecare unitate de producție și pe fiecare produs, cauzele care au făcut ca anul trecut să nu se realizeze în întregime indicatorii stabiliți pentru aceste domenii. S-a cerut ca pe baza acestei analize să se ia măsuri concrete, care să asigure într-un timp cit mai scurt realizarea în bune condiții a tuturor prevederilor planului. Conducătorul partidului și statului nostru a relevat în mod deosebit necesitatea de a se asigura în fiecare întreprindere și la fiecare loc de muncă aplicarea fermă a măsurilor stabilite privind reducerea consumurilor materiale și de energie, introducerea unui înalt spirit de ordine și de disciplină. În special se impune luarea de măsuri energice pentru ca odată cu sporirea producției de țigări, cărbune și energie electrică, să se acționeze pretutindeni în spiritul programului stabilit, pentru gospodărirea cu maximum de responsabilitate a acestor resurse, pentru încadrarea riguroasă în consumurile aprobate, îndeosebi la energie și combustibili. Prin aplicarea fermă a acestor măsuri va trebui să se asigure desfășurarea normală a activității de producție în toate unitățile industriale, realizarea în bune condiții a sarcinilor de plan pe 1985, îndeosebi a producției destinate exportului. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se acționeze cu toată hotărîrea pentru ca în toate unitățile economice să se asigure desfășurarea ritmică a producției, recuperarea într-un timp cit mai scurt a restanțelor și realizarea în întregime, în fiecare întreprindere, începînd chiar din luna martie, a producției fizice și a producției marfă planificate, în primul rînd a producției pentru export. Pentru îndeplinirea acestor obiective, s-a indicat utilizarea la întreaga capacitate a mașinilor și instalațiilor, reducerea consumurilor, a cheltuielilor materiale și a costurilor de producție, creșterea productivității muncii și ridicarea nivelului tehnic și a calității produselor.

În cadrul aceleiași ședințe a fost examinat Raportul privind rezultatele recensămîntului animalelor de la 1 februarie 1985, precum și Raportul privind evoluția efectivelor de animale în perioada 1 februarie 1984 — 1 februarie 1985. Comitetul Politic Executiv a apreciat că deși au fost creșteri însemnate față de recensămîntul anterior, sporul efectivelor de animale nu se situează la nivelul posibilităților, al programelor speciale privind dezvoltarea zootehniei. De aceea, s-a indicat tuturor factorilor de răspundere să ia măsuri energice în vederea realizării sarcinilor de plan în domeniul sporirii șeptelului la nivelul prevăzut. Totodată, s-a cerut să se acționeze cu mai multă energie și răspundere pentru asigurarea necesarului de reproducători de cea mai bună calitate, pentru creșterea indicilor de natalitate la toate speciile de animale și în toate unitățile, pentru asigurarea unor condiții corespunzătoare de hrănire și de îngrijire a acestora. S-a indicat ca în toate județele să fie întocmite programe concrete de măsuri în vederea îmbunătățirii activității în zootehnie, a creșterii numărului de animale, pentru realizarea efectivelor de animale stabilite pentru anii 1985—1990, a prevederilor Programului național de dezvoltare a zootehniei și de creștere a producției animaliere, în scopul asigurării, pe această bază, a unei tot mai bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare.

P. NICOARĂ ■

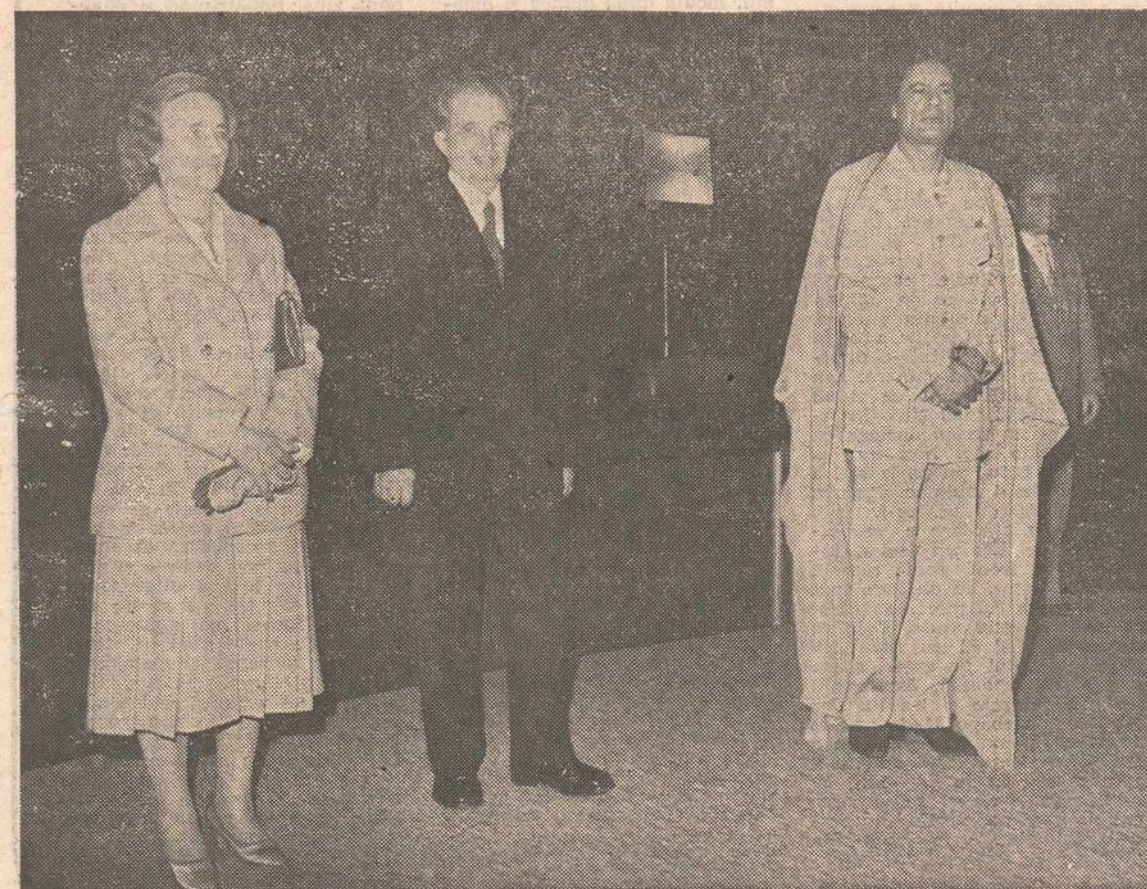
O nouă etapă

împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în Jamahiriya Arabă Libiană Populară Socialistă

În dezvoltarea relațiilor româno-libiene

Recenta vizită oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Jamahiriya Arabă Libiană Populară Socialistă, la invitația colonelului Moammer El Gaddafi, conducătorul Marii Revoluții de la 1 Septembrie, se înscrie într-un cadru devenit deja tradițional. Nutrind sentimente de caldă prietenie și solidaritate față de lupta popoarelor arabe pentru libertate și progres, poporul român urmărește cu interes eforturile poporului libian pentru continua înflorire a țării sale. Între România și Libia s-au statornicit relații de strînsă colaborare, care cunosc o continuă dezvoltare. O contribuție hotărîtoare la dezvoltarea acestui curs pozitiv au adus-o acordurile și înțelegerile dintre președintele Nicolae Ceaușescu și conducătorul Marii Revoluții de la 1 Septembrie, colonelul Moammer El Gaddafi, care au deschis rodnice perspective conlucrării româno-libiene pe diverse planuri. În acest cadru, s-au multiplicat formele de conlucrare și cooperare. Astfel, alături de construcțiile edilitare realizate la Tripoli, specialiștii români au construit un port pescăresc, au amenajat mii de kilometri de șosele și au participat, sub diferite forme, la dezvoltarea agriculturii. Sînt prevăzute pentru anii următori și alte asemenea obiective, știut fiind că Tratatul de prietenie și cooperare dintre România și Libia, precum și celelalte documente semnate cu ocazia convorbirilor la nivel înalt de la București din ianuarie 1983, au creat un cadru adecvat ridicării pe o treaptă superioară a conlucrării dintre cele două țări, angajate într-un amplu efort de dezvoltare.

În acest context, noua vizită în Jamahiriya Arabă Libiană Populară Socialistă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în care șeful statului român a fost însoțit de tovarășii Gheorghe Oprea, prim viceprim-ministru al guvernului, Ștefan Andrei, ministrul afacerilor externe, Vasile Pungan, ministrul comerțului exterior și cooperării economice internaționale, de alte persoane oficiale, constituie un eveniment de cea mai mare însemnătate în evoluția relațiilor dintre cele două țări, ilustrînd cursul mereu ascendent și fructuos al acestor bune raporturi, pe baza stimei și prețuirii reciproce. Recentă întâlnire dintre președintele Nicolae Ceaușescu și colonelul Moammer El Gaddafi, a cincea din ultimii zece ani, deschide perspective tot mai ample conlucrării româno-libiene, atît pe plan bilateral, cît și în viața internațională, corespunzător dorințelor și năzuințelor de pace și progres ale ambelor țări și popoare, în interesul cauzei generale a destinderii, securității și cooperării internaționale.

În cadrul convorbirilor oficiale la nivel înalt, colonelul Moammer El Gaddafi a salutat cu căldură pe președintele Nicolae Ceaușescu și și-a exprimat satisfacția pentru această vizită, relevînd că ea reprezintă un important prilej pentru noi progrese în raporturile dintre cele două țări și popoare, pentru întărirea prieteniei româno-libiene. Relevînd participarea României la eforturile poporului libian în realizarea unor mari obiective economice în țara sa, șeful statului libian a apreciat evoluția pozitivă a relațiilor și colaborării dintre cele două țări, faptul că potențialul lor economic oferă posibilități de amplificare a raporturilor româno-libiene. Aprecînd modul cum se dezvoltă relațiile româno-libiene, faptul că între țările noastre s-a instituit o colaborare rodnică, președintele Nicolae Ceaușescu și-a manifestat convingerea că vizita efectuată, convorbirile avute vor duce la identificarea unor noi posibilități și domenii de colaborare dintre România și Libia, la promovarea raporturilor dintre ele pe un plan superior, în interesul celor două popoare, al progresului lor. Președintele Nicolae Ceaușescu și colonelul Moammer El Gaddafi au stabilit să fie examinate noi căi și mijloace în vederea transpunerii în viață a înțelegerilor convenite la nivel înalt privind dezvoltarea colaborării româno-libiene.

Concretizînd rodnicia noului dialog la nivel înalt, tovarășul Nicolae Ceaușescu și colonelul Moammer El Gaddafi au semnat Acordul general de cooperare economică, științifică și tehnică între Republica Socialistă România și Jamahiriya Arabă Libiană Populară Socialistă.

În prezența președintelui Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu și a colonelului Moammer El Gaddafi a avut loc semnarea Protocolului privind dezvoltarea cooperării economice, comerciale și tehnico-științifice precum și a Acordului dintre cele două țări privind asigurările sociale.

„Conducătorii celor două țări, se arată în Comunicatul comun dat publicității, și-au exprimat deplina satisfacție pentru noua întâlnire la nivel înalt româno-libiană, pentru convorbirile purtate și înțelegerile convenite. S-a scos în evidență importanța hotărîtoare a schimbului de vizite la cel mai înalt nivel pentru întărirea continuă a raporturilor de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Jamahiriya Arabă Libiană Populară Socialistă, în interesul și spre binele popoarelor român și libian.”

Desfășurată într-o atmosferă de stimă și considerație reciprocă, noua vizită oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Jamahiriya Arabă Libiană Populară Socialistă marchează un moment important în evoluția relațiilor româno-libiene, relații care au la bază înțelegerile și orientările stabilite cu prilejul precedentelor contacte la nivel înalt dintre conducătorii celor două state. Prin caracterul său fructuos, prin întreaga sa desfășurare, noul dialog la nivel înalt româno-libian este menit să deschidă noi orizonturi colaborării pe plan politic, economic, tehnico-științific și cultural dintre țările noastre, precum și conlucrării pe arena internațională, în folosul celor două popoare, al cauzei păcii, înțelegerii și cooperării pe tot globul.

ION CODRU ■

Ziua Femeii

Ieri, în ajunul Zilei femeii, și-a deschis lucrările Conferința națională a femeilor din România. Forumul româncelor își așază dezbaterile sub generoasă lumină a Congresului al XIII-lea al partidului, a istoricului Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, magistral document-program al strălucirilor și temeinicilor zilei noastre de azi și de mâine, cu putere modelatoare, de gând și faptă răsfrântă adinc asupra tuturor fiilor acestui pământ. În rîndurile lor, femeile — această „uriașă forță socială”, această „importantă forță dinamică a progresului economico-social, a edificării noii orinduirii sociale”, în definiția-omagiului dată de secretarul general al partidului — au o marcată contribuție, o înaltă, uneori decisivă răspundere în zămislirea curată și teafără a zilei noastre de azi și de mâine, a destinului nostru și al copiilor noștri.

Sînt ele, femeile de la Dunăre și Carpați, altfel decît femeile lumii? Sînt ca toate femeile lumii și, ca toate femeile lumii, au ceva al lor, numai al lor. De la maicile noastre din capul vremii și pînă azi, prin volburile unei istorii de un dramatism și o intensitate a evenimentelor cum nu multor neamuri le-a fost dat să trăiască, ele, femeile acestui pământ, au fost totdeauna femei, minunate femei (cîți călători de aiurea nu le-au cîntat icoana chipului și noblețea inimii!), dar au fost și bărbați. Au trădit alături de bărbați, adesea în locul lor, cînd aceștia se băteau cu viforele istoriei, s-au bătut alături de ei, adesea în locul lor, cînd aceștia cădeau, au crescut copii sănătoși și frumoși (vezi portretele lui Tonitza, vezi copiii noștri de azi!), au orînduit casa țării și a familiei, cu miini harnice de munteancă, de ardeleană sau moldoveancă, astfel ca ființa și viața noastră să capete rodnicie, lumină, durată. Formula lor de viață, ieri ca și azi, iese din granițele obișnuitului, răspunde altor repere decît celor comune, printr-o putere de muncă, de dragoste, și de sacrificiu ce se ridică la prestigiuul unui simbol.

Astăzi e ziua Ei și țara (care-i de genul feminin, ca și munca, vatra, viața sau pacea) arată parcă altfel. 8 Martie, fericită secundă astrală cînd soarele, străpungînd prin asprii nori ai unei ierni prelungite, sîruiț mîna femeii, anunțînd primăvara. 8 Martie, ziua cînd toți ne plecăm adînc, cu recunoștință, în fața mamelor, a soțiilor, a surorilor, a iubitelor, a tovarășelor de muncă, de idei și de ideal, a primăverii perpetue a acestei țări.

La noi, la români, ziua Ei este mai mult decît o zi, este o epocă. Este epoca unei societăți care o înconjoară cu ocratire și prețuire, oferindu-i nu numai dreptul la muncă, la cultură, la știință, la răsplată egală pentru trudă egală, dar și dreptul la actul deciziei, la împărțirea răspunderilor supreme privind viitorul nației. Este epoca unei societăți în care libertatea, demnitatea și înflorirea neamului, slujite și strălucite cu neostenită devoțiune de cirmaciul partidului și al țării, îi conferă femeii o înaltă condiție înedită în peisajul nostru istoric, decizîndu-i prezența dinamică și fertilă în construcția națională și, prin aceasta, realizarea propriei personalități. Este epoca pe care o numim cu numele marelui fiu al poporului de la Dunăre și Carpați, este Epoca Nicolae Ceaușescu, omul în care femeile României asemenea întregii națiuni, văd neclintirea în ideea maibinelui pentru țară, înțelepciunea demersului creator pe toate planurile înaintării, siguranța muncii și a existenței naționale, garanția dreptei împliniri a tuturor aspirațiilor și speranțelor.

Ele nutresc, în același timp, o caldă recunoștință și o aleasă stimă față de tovarășa Elena Ceaușescu, pentru exemplul său de nobilă osîrdie și inegalabilă competență în slujirea patriei, a partidului, a poporului, a socialismului, în elaborarea politicii interne și externe a României, în ridicarea la o nouă întemeiere a școlii științifice românești, în sporirea prestigiuului planetar al țării și al ființei românilor. Prin viața, prin munca, prin lupta, prin creația sa științifică de universal răsădit, prin receptivitatea și vibrația sa la existența umană care o înconjoară, la interesele și nevoile țării și ale oamenilor, tovarășa Elena Ceaușescu este, în inimile femeilor patriei, în inimile noastre ale tuturor, o mare româncă, o vie conștiință a națiunii, o strălucită reprezentantă a virtuților ce ne definesc. Membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim viceprim-ministru al guvernului, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu incununează, prin înaltele sale răspunderi de azi, însăși fruntea femeilor țării, nimbînd-o cu o dreaptă și durabilă lumină.

Contribuția tot mai activă a femeii românce la ascensiunea în progres și civilizație a poporului, sub semnul marilor hotărîri ale Congresului al XIII-lea, face parte dintre acele realități emblematice ale națiunii, definitorii și decisive pentru ceasul istoric pe care-l străbatem. În aceste zile de ardentă eferescență a muncii și a ideii cu care oamenii României întîmpină scrutinul electoral de la 17 martie, aportul de muncă, de vrednicie, de concepție, de spirit gospodăresc de eficiență și calitate, de ageră judecată în problemele cardinale ale înaintării, de caldă umanitate și de înaltă capacitate de efort și de sacrificiu, propriu femeii, e tot mai vădit, mărturisind conștiința patriotică și revoluționară, angajare fierbinte, răspundere profund asumată față de devenirea neamului și a țării. Milioanele de femei de la orașe și sate, indiferent de naționalitate, de profesie, răspund astfel grijii partidului față de viața lor, răspund chemării propriilor inimi.

De ziua Ei — floarea inimii noastre, strălucitoare ca Ea, strălucitoare ca țara.

ILIE PURCARU ■

O uriașă forță socială,

Cu o oră înainte de sfîrșitul programului, biroul directoriei Intreprinderii „Carpatex” din Brașov — ingineră Ana Ciurea — era plin. Specialiștii ai fabricii și un grup de oaspeți canadieni puneau la punct detaliile unui viitor contract. Ziua (1 martie) a fost tare încărcată pentru directorie, pînă într-atît încît nu și-a găsit timp nici pentru a-și prinde în piept măștișoarele ce i-au fost oferite. În fine, aflăm răgaz pentru a schimba câteva cuvinte. Originară din părțile Brașovului, Ana Ciurea a absolvit facultatea la Iași, în 1958, și s-a încadrat imediat în întreprinderea unde lucrează și acum. Din 1974 este directoria „Carpatex”-ului, anii care au trecut de atunci fiind și cei mai rodnici din întreaga istorie a acestei unități. O întreb, văzîndu-i privirea ostentivă, despre cel mai greu moment trăit în cei 27 de ani de muncă în fabrică. „Prima zi de muncă — zice dintr-o suflare. Acomodarea — cum se spune —, deși n-a fost de lungă durată și nici marcată de tensiuni. Pur și simplu veneam dintr-un mediu anume, cel studentesc, și intram în altul. (Cu ușoară melancolie.) Dar trecerea a fost, dacă stau bine să mă gîndesc, lină. Și odată integrată, a început și ascensiunea. Sînt și voi rămîne o ambițioasă, dar nu o veleitară. N-am urcat cu liftul de la o funcție la alta, ci am parcurs toate treptele scării ierarhice, de la simplu inginer tehnolog la șef de secție și — e drept că la numai trei ani vechime — șef al serviciului producție. Reiese, cred, că mult mai numeroase au fost momentele frumoase, de mare satisfacție. Din punct de vedere profesional, am avut bucuria de a fi participat direct la realizarea a trei mari lucrări de investiție, de transformare în totalitate a înfățișării întreprinderii. Carpatex-ul e o unitate cu tradiție, datînd din 1823. Meșterii țesători brașoveni au avut întotdeauna faimă, cu atît mai mult acum, cînd utilajele de la finisaj pot prelucra orice articol, cînd în țesătorie se lucrează cu războaie automate și cînd secția filatură a fost complet reutilată și modernizată.”

Cu ce anume rămîne un om, la modul sufletesc, după 27 de ani de activitate în aceeași unitate? „Cu peste 7000 de dimineți optimiste. Aceasta este marea mea avere: munca din fabrică, alături de oamenii aceștia de aici. Sînt 3000 de lucrători și specialiști, în marea lor

majoritate femei, iar foarte multe dintre ele tinere. Dar nu mi-au creat probleme. Cred că nu se vorbește suficient de frumos despre tinerii de azi, nu se iau în considerație atît cît ar trebui marile lor eforturi. Eu am un băiat, un student de excepție în anul III la TCM. E un băiat cu adevărat al timpului, crescut în condițiile în care sînt crescuți astăzi toți copiii. Al meu a fost, alături de copiii tuturor muncitorilor din întreprindere, la grădinița de aici. A învățat să fie sociabil, să prețuiască viața în colectiv. Dacă aș vrea ca el să urmeze un singur sfat dintre toate cele pe care i le-am dat, aș dori să fie harnic și plin de dorința de

cercat astfel să-mi mai alin dorul de copii, răscumpărîndu-mi în felul acesta anii în care n-am avut suficientă vreme să mă ocup de băiatul meu.”

Oricum ai conduce discuția, ea se întinde în jurul aceluiași teme — familia de-acasă și marea familie de la întreprindere. „Am reușit să realizăm, în condițiile acestei ierni așa cum o știam cu toții, indicatorii — atît fizici și valorici — elaborînd programe speciale, folosînd toate momentele prielnice. Vreau să accentuez că săptămîna de lucru a rămas aceeași ca număr de ore, doar că am utilizat în alt mod zilele, sîmbetele, duminicile, fără să întîmpinăm vre-o opoziție din partea cuiva. Mai mult, toți au fost foarte bucuroși să poată arăta, în momentele acestea grele, că alcătuiesc un colectiv unit, puternic. Planul la export e realizat în proporție de 112 la sută. Poate vă spune ceva următorul amănunt: lucrăm, producem și vindem sub firmă — celebră — „Woolmark”, adică Inspectoratul internațional al lîinii, cu sediul la Bruxelles; dacă această marcă se află imprimată pe etichetele noastre, asta se datorează unui anume mod de a-și întinde rolul și menirea al miilor de femei ale întreprinderii.”

Stăpină peste 7000 de dimineți optimiste

a se afirma, să aplice în practică tot ce a învățat. Știți, eu nu prea vorbesc despre mine, ci doar despre ceea ce mi-e cu adevărat drag. Iată, studenții de astăzi fac mai multă practică decît se făcea pe vremea mea, elaborează teme de cercetare și proiectare, integrarea lor e mai ușoară datorită omogenității nivelurilor de pregătire ale membrilor colectivului. De aceea, cred că e o falsă problemă dificultatea — deseori invocată — a integrării socio-profesionale.”

Om cu multă putere de muncă, cu atribuții pe care știe să și le respecte și onoreze, Ana Ciurea a fost, în această legislatură, deputată în Marea Adunare Națională în circumscripția nr. 4 Saturn din Brașov. „Îndeplinindu-mi aceste importante sarcini am realizat — atașată de oamenii din cartierul Saturn și solicitată de ei — multe lucruri bune, și frumoase și utile. S-au plantat pomi pe aliniamentul căii ferate, pentru diminuarea zgomotelor, am făcut remedieri la centrala termică, am făcut două parcuri și, cea mai frumoasă amintire (pentru că de aici am pornit) se leagă de zilele de 1 iunie, zile în care puștimea cartierului a fost plimbată prin întregul oraș, dusă la grădina zoologică, la Poiana Brașov și cite și mai cite. Poate că am în-

Ce-și dorește? „Avem de făcut un bloc de garsoniere pentru tineri, alte două blocuri cu apartamente pentru cei căsătoriți, un atelier și un cămin pentru elevii de la grupul școlar... Dar, înainte de orice, vrem să menținem și să sporim prestigiuul firmei noastre. Nu exagerăm cu nimic, dar Carpatex-ul este însăși viața mea.”

Candidată în apropiatele alegeri — în circumscripția electorală nr. 4 Gară, această femeie inteligentă și inimoasă, adeptă a trudei continue și a competenței în muncă, abia dacă, la sfîrșitul convorbirii, mai putea zîmbi. Pe coridoare, unul dintre colaboratorii o întrebă — mai puteți? Iar Ana Ciurea zîmbește. Cînd, la despărțire, îi dăruiesc un mărtisor — femeia învinge directoarea. Ochii sînt plini de o veselie adolescentină iar mîna — de nu va fi fost cumva o simplă nălucire — are un tremur afios la atingerea șnurului subțire. Dar chipul își recapătă repede echilibrul perfect al liniilor. Programul s-a terminat. E martie, tovarășă directoro, bucurați-vă, vine primăvara! „Asta și fac. În fiecare zi.”

DAN MUCENIC ■

Mama

A plecat de acasă la 14 ani și-a învățat să are în anii războiului, să apese coarnele plugului pînă cînd oțelul se proptea în cioburile vaselor străvechi, din preistorie, îngropate pe Valea Muresului. Asta a fost viața lor, cu diminețile iuți, cu amieze ucigătoare în cîmp și cu seri tirzii, cînd arătau ca niște oameni bătuți, călcați în picioare de o ființă nevăzută și aruncați iar pe pragul casei unde să-și facă planurile pentru a doua zi. Într-o noapte a visat un bărbat străin cum intră pe geam și nu se putea trezi ca să strige. Dimineața a descoperit că încăperea de duminică era goală. Un nemernic a furat toate hainele de sîrbătoare și tata a pornit în jos, pe Valea Muresului, și mama, singură, în sus, spre Sibot, Balomir și Blandiana. O noapte întreagă a mers prin nămeți, ascultînd lupii și agățîndu-se de lumina felinarului care plipia anemic. Din femeie în femeie a aflat de un bărbat, sosit într-o dimineață cu un sac în spinare. L-a căutat pe jandarm și cu el au urcat în podul unei șuri. În finul prăfos un străin dormea cu capul pe un sac. Nici nu i-a auzit. L-a bătut pe umăr și l-a trezit și omul buimac a sărit, întrebînd mereu ce, ce-l, sub țeva amenințătoare a carabinei oficiale. Era un fecior, în-tors de pe front, poate rătăcit, poate rătăcitor, cu un ham luat de pe vreun cal mort sau furat de pe cine știe unde. Voia să se întorcă și el cu ceva din război la calul pe care spera să-l găsească acasă. Jandarmul i-a pus cătușele și l-a luat, și au trecut aproape 40 de ani de atunci și mama lui spune că a podidit-o plînsul cînd l-a văzut cum merge prin zăpadă, cu minile la spate și se întoarce mereu spre ea, privînd-o must-trător și trist. A fost unul din puținele ei momente de slăbi-

ciune. Era puternică și era frumoasă și te înfrunța cu o privire dreaptă, de judecător. Pentru câteva cărămizi, vreme de 20 de ani, n-a mai călcat pragul unei femei. Pentru o piine nu l-a iertat nici pe fratele ei. Avea o asprime care-i venea din suferință. Multă vreme a crezut că va fi bună abia cînd va simți că este fericită. Abia tirziu mi-am dat seama că asta îi venea din sentimentul unei drepte împărțiri a lumii, făcută după muncă și omînie. Căra cărămizi la casa cea nouă, ducea sacii cu grîu în spinare, uneori lua doi, cite unul sub fiecare braț, dădea finul în car și puneu umărul lîngă tata, sub trunchiurile groase de stejar pe care le ridicau pe inima căruței. Și cînd spunea ceva o făcea cu sentimentul dreptății, convinsă fiind că tot ce-i al ei i se cuvine. Și ce miini avea! Niciodată nu și-a tăiat unghilele. I se toceau singure, la sapă, la legume, la spălat, la fierț săpun, și avea niște miini frumoase și aspre pe care nu le-am simțit decît atunci cînd plîngea. Era și a rămas învățată să chibzuiește banii, să aștepte o zi sau zile mai grele, să pregătească țernile din timp, să te cheme în casă și să te așeze la masă fără să știe cine ești și de unde vii. Ani la rînd mi-a survolat copilăria cu idelle ei de țesut covoare lîngă care mă ținea pînă noaptea tirziu și mă chema să-i țîn trocul ca să frămînte piinea. N-a știut niciodată să meargă pe bicicletă. Asta a durut-o foarte mult. După ce-au rămas fără pământ, l-a convins pe tata să dărime casa veche și să zidească una nouă. Amîndoi au ridicat-o din fundație, fără să se teamă că nu vor izbuti s-o ducă pînă la acoperiș. A avut un curaj nemăsurat și nu i-a mai rămas decît demnitatea țărănească, începută cu „nu-mi vorbi urît și nu te atinge de mine”. Într-o zi, un nimeni a strigat la ea și

i-a spus vorbe de ocară. A tăcut și, cînd nemernicul acela s-a mai liniștit, i-a zis, ai grijă, că tu n-ai școală și-o să ajungi înapoi la roabă. La mine să nu strigi, că nu tu-mi dai de mincare și nici n-ai ce-mi face pentru că n-are cine să-mi ia sapa din mînă, da ție ție-o la funcția și-i ajunge la roabă. Și spusele ei s-au adevărit și nici o clipă nu l-a compătimit pe omul acela, dar nici nu i-a mai spus nimic, i-a dat frumos bună ziua, îmbătrînind și devenind mai blindă, din ce în ce mai încercată de dureri, puțin tristă că nu mai are timp să vadă frumusețile acestei lumi. Mă tot întrebă de locurile prin care umbla și-mi zice mereu, multe sînt, puțini le văd, și cînd vine la București este stingheră, puțin revoltată că apa are alt gust, că apartamentul e prea sus, că mașinile fac zgomot prea mare. Într-o zi n-am găsit-o acasă. Ușa apartamentului era întredeschisă și ea, nicăieri. Am căutat-o peste tot, m-am speriat că a pierdut sau că a pățit ceva neplăcut. A apărut după o oră, veselă, încîntată că în toată babilonia aceluia bloc a mai găsit o țărăncă, venită și ea la cineva, cu care să stea de povești. Bine, am zis eu, dar cum ai putut să lași ușa deschisă? Dacă intra cineva? Cine să intre? Dracu! Nu le-a fi rusine! Și-n fiecare seară, înainte de culcare, începea să se cînte, oare ce i-or face caprele și găinile? poate tata a uitat să le dea apă caldută, ca să nu răcească. Uneori mă gîndesc că nimeni nu simte pînă în virtul unghiilor durerea și singurătatea unui țaran. Și cînd vine la mine stă puțin și se întoarce în mare grabă în satul acela discret de pe scoarța pămîntului, unde niciodată n-o să pot să stau atît de mult încît să-l alin toate necazurile și unde toată lumea îi spune pe nume și numai eu mama.

CORNEL NISTORESCU ■

un important factor de progres

Cercetătoarea, un om al timpului său, un om al viitorului

Undeva, cam pe la mijlocul uneia dintre cele mai vechi artere din București — Vitan — în apropiere de intersecția cu Șos. Mihai Bravu, într-o clădire dintre cele mai noi, se află materia cenușă a medicamentului românesc — Institutul de cercetări chimico-farmacutice. Institutul care, de trei decenii și jumătate, prin inteligența și efortul propriu, pune la îndemina unei industrii inexistente până atunci în România, aproape 98 la sută dintre tehnologiile acesteia. Zilnic, pe porțile clădirii cubiste, de secol XX, desfășurată pe înălțime, intră circa 700 de oameni (restul până la peste 1000, aflându-se în cele trei filiale din provincie — Cluj-Napoca, Iași, Brașov), dintre care aproape trei sferturi sînt femei. Chimiste, ingineri chimiste, doctorițe, farmacistice, analiste, biochimiste, biofiziciene, biologe, economiste, subingineri, tehniciene, laborante etc., etc. Profesioniști care, fără nici o deosebire ori derogare, ba chiar cu o mai mare ambiție și abnegație se înrolează, alături de egalii lor bărbați, la o misiune dintre cele mai nobile, mai delicate și mai responsabile — viața și sănătatea noastră.

Acum, în cinstea zilei de 8 Martie, am încercat un reportaj mai inedit și anume: **Ei despre Ele. Cercetătorii** despre **Cercetătoare**. Nu mi-a izbutit, intrucît n-am putut să întreb vreo 200 de bărbați despre vreo 500 de femei. Am ajuns însă, la un consens cu chimistul Constantin Sirbu, director de 20 de ani al institutului, care, prin natura funcției și modulul său de a conduce le cunoaște pe toate, indiferent de locul pe care îl ocupă în această felie de viață socială. Să ne oprim la câteva dintre acelea care au iradiat și iradiază idei ori și-au făcut și-și fac o problemă de viață personală și de condiție umană din realizarea celor peste 1500 de brevete de invenție pe care le are înregistrate, I.C.C.F.-ul, la O.S.I.M., în cei 35 de ani de existență, dintre care peste 600 introduse în producție, la industrializarea cărora au stat de veghe, nu odată, zile și nopți. La câteva dintre acelea pentru care medicamentul original românesc, înseamnă vocație, condiție firească a profesiei, obligație morală a statutului de cercetător. Parafrazînd bufa da celebră a lui Napoleon, după care în ranița fiecărui soldat se află un baston de general, directorul Sirbu ne spune, cu toată seriozitatea, fără nici cea mai vagă ironie că în geanta fiecărei asemenea cercetătoare se află un „baston” de academician. Tocmai de aceea, scriem acest articol cu sobrietatea și gravitatea pe care munca, valoarea și afirmarea acestor femei o impun. Din cele 9 secții ale institutului, 5 sînt conduse de astfel de cercetătoare, „personalități” pe care îmi place să le numesc, stilpii noștri de rezistență, precum afirmă chimistul Constantin Sirbu, la rîndu-i o personalitate remarcabilă în domeniu. „Avem aici, pe una dintre apropiatele colaboratoare ale savantului Nenișescu, Mariana Ionescu,

doctor inginer chimist, șefa secției de sinteză pentru medicamente de uz uman, valoroase cercetătoare ca doctor farmacist Ecaterina Nichiforescu, șefa laboratorului de plante medicinale, doctor farmacist Natalia Rădulescu, șefa laboratorului de tehnică farmaceutică, și nu în ultimul rînd trebuie s-o numesc pe doctorița în chimie Viorica Tamaș, șefa laboratorului de analize fizico-chimice și secretara științifică a institutului”. „Promisesem, tovarășe director să le definim prin lucrările lor originale și prin trăsăturile ce le definesc ca personalități, cit despre „dosarul promovării”, promitem să ne ocupăm altădată”. „Aș începe cu cea care are deja un produs de o valoare incontestabilă pe piață, și despre care revista **Flacăra** a scris mult, susținînd-o cu cel mai îndreptățit temei. Doctorița Magdalena Timar. Este de circa 30 de ani în institut, ani închinăți cu tenacitate, cu o perseverență demnă de spiritele mari, învingerii bolilor de ficat. Și-a confundat viața cu profesia, este veșnic o nemulțumită de ceea ce obține, veșnic caută și perfecționează, este de o melicolozitate ieșită din comun. Are și marea calitate de a fi o luptătoare, nu numai un om cu idei și cu capacități creative; este în stare să se la de guler și cu Dumnezeu pentru a-și duce ideile și munca la bun sfîrșit. O găsești în laborator cînd vrei și cînd nu vrei, nu are zi-noapte și odihnă pînă nu-și finalizează cercetarea începută. „Tropofarul” său s-a impus, a devenit marcă înregistrată internațional. Actualmente este în curs de realizare o investiție la Tg. Mureș, ce vizează dezvoltarea unei capacități de producție pentru ieșirea lui la export. Dr. farm. Nichiforescu are zeci de tehnologii la activ în domeniul valorificării „farmaciei verzi”. De la realizarea morfinei din capete de mac pînă la obținerea de medicamente originale din cornul secarei, din degetel și, mai recent, este cea care se preocupă să valorifice, în vederea industrializării, descoperirea medicilor Elthes, de la Oradea, promovată de revista „Flacăra”. Este veșnic în căutare de nou. O socot una dintre cele mai bune specialiste în materie din țară, nu numai din institut. Un colectiv de farmacistice — dr. Natalia Rădulescu, dr. Eugenia Pascu, Antoaneta Voiculescu — are deosebite realizări în domeniul unor produse de tehnică farmaceutică, deficitare în țară. Este vorba de obținerea unei game de produse energizante pentru sportivi și nu numai pentru sportivi, ci și pentru toți cei care depun eforturi fizice ori psihice mari în anumite etape (Eleuthal, Alglutol, Vitapol — polivitaminizante, polimineralizante). De asemenea, au în curs de finalizare un medicament pentru tratarea psoriazisului, denumit, deocamdată provizoriu, „Psoriderm”. Se află în curs de testare clinică, sub îndrumarea prof. dr. Colțoiu. Sînt nu numai cercetătoare de clasă, nu se rezumă doar în a lansa idei, sînt alergătoare de cursă lungă și cunosc

prețul sacrificiului. Toate sînt și mame, dar ele au aflat, fapt pe care unii bărbați îl pot invidia, arta de a se dedica în egală măsură maternității, profesiei, familiei și îndatoririlor sociale. În acest sens, un veritabil prototip avem și în tinăra ingineră chimistă Raluca Bozga, de 6 ani secretara comitetului de partid al institutului, adică de la 30 de ani. Cînd a fost aleasă prima oară, nu eram în țară, mă aflam într-o deplasare în străinătate și, cînd am revenit, aflînd, am avut emoții serioase cum că nu se va descurca. Este și președinta Comitetului oamenilor muncii deci, unul din factorii de bază de conducere și decizie, este și mama a doi copii, iar acum, este și candidată pentru a fi aleasă ca deputată în Consiliul popular al sectorului. În plus, lucrează și într-un sector angrenat, în ultimii 3 ani, în rezolvarea unor cercetări prioritare pentru produse din domeniul psihotropelor. Am crezut că n-o să facă față din cauza vârstei tinere, a lipsei de experiență de viață și de muncă cu oamenii. Sintem într-un domeniu dificil, unde fiecare cercetător este stăpîn pe sectorul în care s-a specializat și unde fiecare este, cum vă spuneam, o personalitate. Nu este ușor să sudezi, să armonizezi, să rezolvi toate problemele ce apar, de natură științifică, profesională, de interrelații dintre oameni, dar și sociale, căci oamenii sîntem și trebuie să rămînem.

După Congresul al XII-lea, și mai ales în etapa actuală, în conformitate cu prevederile Directivelor Congresului al XIII-lea Institutului nostru îi revin preocupări deosebite privind abordarea unor cercetări aplicative în sectorul sintezelor medii și fixe. S-au ivit astfel, o serie de frămîntări și de idei ce trebuie bine ținute în mîini, analizate, fructificate. Cercetătorul ca om politic, ca om al timpului său, femeia ca om politic și ca profesionist care răspunde comandamentelor fiecărei etape politice, de politică economică și socială se află în constință și acțiunea fiecăreia dintre cercetătoarele noastre. Au, desigur, ca model, viața exemplară a tovarășei academiciene, doctor inginer Elena Ceaușescu. De cînd sîntem integrați Institutului Central de

Chimie, tovarășa Elena Ceaușescu ne-a oferit permanent indicații prețioase pentru a ne îndrepta atenția spre realizarea în țară de materii prime și intermediari din sectorul sintezei medii și fixe, domenii de vîrf la ora actuală în lume pentru industria chimiei farmaceutice. Or, iată, fiecare etapă își află pregătite generațiile sale. O reprezentantă a noii generații de femei cu o înaltă conștiință politică, de femei moderne în sens plurivalent este și cercetătoarea noastră Raluca Bozga. Este surprinzător de ponderată, socotind vîrsta sa, de chibzuită. Știe să fie exigentă, să ceară, să pretindă, dar să și înțeleagă, să se bată pentru problemele oamenilor. Să nu credeți că e ușor. Dacă fiecare în domeniul său este aici o somitate, în plus, mai sînt și fireștile slăbiciuni și defecte omenești. Or, să armonizezi și să echilibrezi acest angrenaj uman și social, trebuie s-o recunoaștem constituie o mare artă pe care această tinără o stăpînește. Alături de ea lucrează o subingineră, de 30 de ani, Florentina Cuncseu, secretara comitetului U.T.C. și ea mamă a 2 copii, educată și ea în acest spirit, de a ști, de a avea capacitatea să se împartă, să se dedice — fără ca vreo parte să sufere — concomitent și egal viciei de familie, viciei profesionale, obligațiilor politice. Acestea sînt tovarășele noastre de azi. Cîteodată, zău, le simțim superioare. Iată, doctorița Tamaș, cea mai bună analistă a noastră, este un vulcan de energie și un depozit de tact și diplomatie, ca și un rezervor inepuizabil de voință. Este în stare să scoată apă din piatră seacă, precum zice românul. Dacă cineva din institut nu poate să rezolve o problemă, apoi îi spune doctoriței Tamaș și cu siguranță se rezolvă.”

Condiția femeii române la anul 1985 este, desigur, cu totul alta și se vorbește în cu totul alți termeni despre ea, decît cu o disimulată condescendență, ca atunci, cînd o ziaristă scria o piesă de teatru „Nu sînt Turnul Eiffel”. Iată niște femei care sînt, care au devenit Turnul Eiffel.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Răspunsuri ca o privire în oglindă

Treburile numeroase m-au împiedicat să ne revedem, să mă întîlnesc cu o femeie pe care am căutat-o mult, dar aflată în Timișoara, am pus o întrebare concetățencilor ei. Am reținut un răspuns, al Stelei Boiborcanu, economista la „Întreprinderea de mînuși și piele — Timișoara”.

— O femeie modernă? Aș încerca o... hai să-i zicem definiție: este femeia care trăiește viu, în pas cu realitățile vieții. Niciodată nu trebuie să fie multumită cu ceea ce a făcut azi, să fie mereu cu gîndul la mai bine, mai mult. În ceea ce mă privește, da, cred că sînt o femeie modernă, sau, cel puțin, sper că sînt! Ceea ce pot să vă spun sigur este că întodeauna m-am străduit. Cred că sînt a timpului acesta, sînt modernă — acum să nu credeți că nu mă gîndesc decît la munca noastră. Mă gîndesc la tot — și la vestimentație. Sintem femei și femeia s-a preocupat mereu de felul cum arată. Nu trebuie să renunțăm la nimic din ceea ce dintodeauna au constituit atribuțiile feminității, chiar dacă vrem să fim considerate egale cu bărbații și practicăm meserii la care bunicile noastre, nici cu gîndul nu ajungeau. Asta le spun deseori fetelor tinere din întreprindere — eu sînt secretara organizației de partid, iar la noi 80 la sută sînt femei.

Mă consider o femeie a zilelor noastre pentru modul cum privesc și rezolv problemele. În primul rînd elimin formalismul din munca mea. Tot ceea ce fac trebuie să fie util și să pot justifica de ce am acționat așa și nu altfel. Mai cred că sînt modernă, pentru că încerc să fiu în pas cu noulătatea, în cit mai multe domenii. Zilnic îmi acord două ore de studiu, citesc presa, ultima cartă bună apărută, văd un spectacol. Nu uit nici gimnastica de dimineață. Și, să nu credeți că

nu mă interesez de rețete. Femeia modernă n-a încetat să se ocupe de gospodărie, dar n-a rămas aici.

Angelca Ignatovici are a-și reproșa cite ceva la acest capitol. Este inginer horticol în comuna Topolovățu Mare. Meseria, pe care o iubeste foarte mult, a făcut-o să se ocupe numai de ea, să fie retrasă, să acorde puțin timp întîlnirilor cu restul oamenilor, ceea ce, îmi mărturiseste, stie că nu e bine. Poate, florile printre care își petrece zilele au făcut-o mai melancolică, mai visătoare, mai făturată.

— Florile mi-au și determinat drumul pe care am luat-o în viață. Le iubeam de mică, teribil de mult. Copleșită de gingășia lor, m-am trezit cu o meserie bărbătească. Dincolo de fragilitatea plantelor, ingineria asta e dură, îți cere o forță fizică egală cu a bărbatului. Nu contează ora, timpul anotimpul: pe geruri mari muncim, stăm lingă tractoare, căldura toridă tot acolo ne găsește. Pămîntul nu-ți dă bogăție decît dacă-ți iubești ca pe copilul tău. De multe ori îmi reproșez că uit de mine, nu mai am timp „să mă fac frumoasă”. Îmi iubesc prea mult meseria și nu știu ce ar trebui să se întîmple ca s-o neglijez cit de cit. Știu, bărbații ne vor și foarte bune profesional și frumoase și bune gospodine. Dacă vrem să fim considerate femei moderne, trebuie să le facem pe toate.

La Cluj-Napoca mi-a reținut atenția o altă femeie. Eram la „Întreprinderea de tricotate Someșul” și am auzit de femeia-bărbat. Am crezut că este vorba de un caracter dur, de unde și porecla.

— Da de unde, așa mă cheamă: Florica Bărbat. La început și eu m-am amuzat, ca și colegile mele, de numele ăsta. N-am știut că l-oi purta și că-mi va fi atît de drag.

Veseală tot timpul, este pusă pe glume:

— Eu nu sînt de pe aici. Am venit din luna de sus.
— Cum din lună?
Ride cu mare poftă.
— Da, din Luna de Sus. Este o comună la 15 kilometri de Cluj-Napoca. Am făcut școala profesională și-am devenit tricotor. E meseria „cea mai cea” pentru o femeie. Dintodeauna femeia a fost cu acul, cu ața, cu fusul în mînă, ea a făcut îmbrăcămintea, nu? Și eu tot așa, numai că, mai modern.

— Vă socotiți o femeie modernă?
— Eu? Nu!
— Cum nu? (Cea care a intervenit este prietena ei mai tinără, colegă de muncă, Rozalia Pavel).

— Păi, sînt eu îmbrăcată după ultimul „răgnet al modei”?

— Parcă despre asta e vorba? Știți, se întoarce, către mine, noi facem aici la noi cele mai noi modele de vestimentație. Dar nici Florica nu se îmbracă precum bunica. Vorba este, cum a trăit și cum trăiește.

— Ei, cum am trăit? Am învățat, m-am măritat, am muncit, am un copil. Aici începe să ridă de o amintire. — Băiatul l-am născut în vacanța de iarnă, eram la liceul seral. Gata vacanța, hai la școală! S-a brodit bine, n-am pierdut orele. Asta e! Mi-a plăcut să muncesc, să rid, să fiu apropiată de oameni, dar modernă, modernă... modernă e Rozica.

Rozalia Pavel este, într-adevăr foarte elegant îmbrăcată și are o distincție și o fermitate în felul de a te aborda. Seriozitatea pe care o afișează o face să pară mai matură decît este. Biografia ei se aseamănă cu cea a prietenei mai mari. A venit și ea dintr-un sat de munte, dintr-o familie numeroasă, cu zece copii, a făcut o școală profesională, apoi liceul la seral. Acum se pregătește pentru facultate, pentru că, după părerea ei, o femeie modernă trebuie să învețe cit mai mult. Are o bogată activitate pe linie de U.T.C. A fost întii secretara unei secții, apoi pe întreprindere, acum este membră

în Comitetul județean U.T.C. și, de asemenea, membră a C.C. al U.T.C.

— Munca cu tinerii nu e deloc ușoară. Acum se formează, vin din medii diferite, au un nivel de pregătire diferit.

Iată deci, explicația acestei seriozități pe care o abordează, dar de care mai uită cîteodată, cînd hazul pe care-l are prietena ei, Florica Bărbat o face să ridă. Rozalia Pavel vrea să fie — și este — un exemplu pentru tineretea ei colega de la „Someșul”.

Nu e nimic nou în faptul că atunci cînd se vorbește de o femeie cu o meserie mai „bărbătească”, este căutată o aviațoare, sau o femeie mecanic de locomotivă. Am dorit și eu să văd, mai îndeaproape, o femeie pilot. La „Întreprinderea de Aviație Utilitară” sînt patru: Mariana Timariu, Margareta Iancu, Maria Petcu și Camelia Oprea-Popa. Am găsit-o pe cea din urmă.

— Da, este considerată încă o meserie a bărbaților, pentru că nu sîntem încă foarte multe, dar, zic eu, nici prea puține. Pînă la urmă, aviația ține și de romantism: ești acolo, sus, plutesti deasupra pămîntului, e teribil de frumos, chiar dacă nu e foarte simplu. Eu mă simt... în al nouălea cer. În rest, sînt o femeie obișnuită. Am o familie, un băiețel, acasă sînt mamă, soție, la serviciu stau cot la cot cu bărbații. Cînd nu zburăm, noi femeile discutăm de-ale noastre, răsfoim jurnale de modă, ca toate femeile.

— Soțul, ce meserie are?
— E montor mecanic la „Întreprinderea de Mecanică Fină”. Îi place și lui meseria mea, dar... a zburat numai cu Tarom-ul. Adevărul e, dincolo de glumă, că mă ajută foarte mult. Cînd sînt plecată în misiuni mai lungi, rămîne el să aibă grijă de casă, de copil. De fapt, cred că noi nici n-am putea face atît de multe lucruri, n-am putea fi femei moderne, alături de bărbați, dacă ei, bărbații, n-ar fi alături de noi, femeile moderne.

LIANA MOLNAR ■

La 17 martie
UN VOT
PENTRU VIITOR

Viața într-o citadelă muncitorească

— Dialog cu Constantin
Crișan, primarul municipiului Cluj-Napoca —

— În momente dificile se vede spiritul de sacrificiu și de unitate, modul în care oamenii se mobilizează pentru a face față dificultăților ivite. Ca primar al unui mare oraș, cum ați simțit că se mobilizează clujenii în fața acestei ierni aspre ?

— A fost într-adevăr o iarnă cum de mult n-au mai avut clujenii — din 22 decembrie anul trecut, stratul de zăpadă nu a scăzut sub 25 cm, temperaturile medii au fost frecvent — 15° C, având și o minimă de — 27° C.

Pot spune fără rezerve că atitudinea generală a locuitorilor a fost aceea de a veni în sprijinul organelor locale de partid și de stat în aplicarea măsurilor indicate de conducerea partidului și a celor stabilite de noi în raport cu condițiile concrete. S-a verificat încă o dată adevărul că factorul hotărâtor în realizarea oricărui obiectiv important sunt oamenii, cu capacitatea lor de a acționa solidar, de a se adapta dificultăților și de a căuta soluții.

Oamenii muncii au dovedit receptivitate și disciplină în aplicarea programelor de măsuri adoptate în toate unitățile economice, în conformitate cu Hotărârea Comitetului Politic Executiv din 13 ianuarie a.c., în vederea reorganizării activității și pentru ca producția să aibă cât mai puțin de suferit.

— De peste 9 ani sunteți în fruntea cetățenilor orașului fanion al Transilvaniei. Ce-a însemnat Cluj-Napoca în această perioadă. Care sunt izbinzile și bucuriile orașului și ale oamenilor ?

— Am preluat conducerea acestui oraș cu bogate tradiții de civilizație și cultură într-o perioadă de profunde și semnificative prefaceri revoluționare, perioadă marcată de trecerea la împlinirea mărețului Program adoptat de cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, al cărei conținut este dat, în prezent, de intensa activitate pentru materializarea hotărârilor Congresului al XIII-lea. Politica înțeleaptă și generoasă promovată de partidul nostru comunist, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a răsfrânt asupra întregii noastre deveniri, determinând o dinamică și complexă ascensiune social-economică a municipiului.

Am beneficiat în această perioadă de un program de investiții de peste 25 miliarde lei, concretizat prin apariția pe harta municipiului a unui im-

portant număr de obiective economice, social-culturale și edilitar-gospodărești.

Dezvoltarea și modernizarea economiei, ridicarea calitativă a întregii activități productive, atrag după sine noi cerințe de ordin calitativ și cantitativ privind edificarea cadrului material de viață a societății noastre.

Alături de dezvoltarea potențialului industriei clujene, s-au edificat noi ansambluri de locuințe, spații de învățământ de toate gradele, dotări de interes municipal, în paralel cu punerea în valoare a zonei centrului istoric.

În ultimii 10 ani s-au construit și dat în folosință peste 45 249 apartamente, ceea ce a permis rezolvarea în cea mai mare parte a acestei probleme vitale pentru viața locuitorilor urbei noastre.

Au fost realizate noi obiective cu caracter cultural-artistice, turistice și sportive, dintre care pot aminti: două cinematografe în Mărăști și Mănăștur, Casa Tineretului, hotelul „Sport”, bazin olimpic în complexul Sala sporturilor, baza de sport și agrement „Someș”, s.a.

Au fost ani rodnici ai dezvoltării noastre socialiste, ani a căror rodnicie este rezultatul muncii pline de abnegație, al hărniciei și priceperii colectivelor de oameni ai muncii care au fost mereu prezenți la datorie și au acționat pentru traducerea în viață și realizarea tuturor obiectivelor și sarcinilor ce le-au revenit. Sugestive sunt în acest sens cele 6 ordine acordate municipiului nostru în ultimii 8 ani ca urmare a realizărilor bune obținute în întrecerea ce se desfășoară între orașele și municipiile din țara noastră.

— Cu ani în urmă, în timpul vacanțelor, orașul fără studenți arăta pustiu. Acum aproape că nu se mai observă absența lor. Orașul a devenit mai agitat, mai rapid, are un aer industrial, de viață economică intensă și trepidantă? Ce s-a petrecut între timp ?

— Municipiul Cluj-Napoca a beneficiat constant de importante investiții pentru construcția de obiective industriale, pentru accelerarea dezvoltării unor noi ramuri purtătoare ale progresului tehnic și științific. Accelerarea procesului de industrializare a determinat creșterea numerică a personalului muncitor și deci a populației urbane, astfel, că, în prezent, numărul locuitorilor este de peste 300 000.

Ceea ce caracterizează municipiul ca citadelă industrială este, în primul rând, Combinatul de utilaj greu, a cărui piatră de temelie a fost pusă de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în anul 1976.

Un loc de frunte îl ocupă și marea platformă electronică, cu industriile sale ultramoderne, cu institutele sale de învățământ și cercetare.

La acestea se aliniază și celelalte unități economice industriale cu paletă largă de profile, care au beneficiat de dezvoltări sau modernizări: Tehnofrig, Carbochim, Clujana, Unirea, Terapia, Farmec, IRIS etc.

La Cluj-Napoca, cunoscut și

ca puternic centru universitar, s-a materializat indicația conducerii superioare de partid și de stat privind integrarea învățământului cu cercetarea și producția prin diverse modalități, dar mai ales prin amplasarea unor unități de învățământ în imediata apropiere a unor puternice unități economice de care sunt legate prin profil. (Facultatea de mecanică pe platforma industrială, Facultatea de electronică de lângă Întreprinderea de electronică industrială și automatizări).

— Datorati ceva concetățenilor dumneavoastră ?

— Fără îndoială, da — din cel puțin două puncte de vedere. Pe de o parte, mă simt dator față de concetățenii mei pentru faptul că, împărțind și bucuria, satisfacțiile succesului, ale realizărilor, dar și neliniștea, nemulțumirile generate de dificultăți, de eșecuri, au răspuns întotdeauna chemărilor Comitetului municipal de partid, Consiliului popular. Asemenea probe de solidaritate umană îndatorează întotdeauna pe un conducător.

— Cum se realizează autoaprovizionarea unui oraș de asemenea proporții ?

— Realizarea programului de autoaprovizionare a unui centru urban de dimensiunile municipiului, Cluj-Napoca, în care trăiesc azi peste 300 000 locuitori, reprezintă o activitate de mare complexitate și responsabilitate și ocupă un loc foarte important în preocupările organului municipal de partid, ale Comitetului executiv al Consiliului popular municipal.

În cursul anului trecut, prin comerțul socialist clujan s-a desfășurat către populație un volum de aproape 6 miliarde lei, bunuri de consum, mai mult de jumătate reprezentând mărfuri alimentare.

Pondere și suprafețele agricole și posibilitățile de satisfacere din producția proprie a necesităților de produse agroalimentare sunt mici în comparație cu cerințele de consum ale populației.

Pornind tocmai de la aceste considerente, în ultimii ani am acordat o atenție deosebită valorificării la maxim a tuturor resurselor de creștere a producțiilor agricole vegetale și animale atât prin perfecționarea activității în cele 6 unități agricole socialiste cât și prin atragerea într-o mai mare măsură a gospodăriilor populației și chiar a unităților economice la realizarea programului de autoaprovizionare.

În acest scop am organizat o acțiune de inventariere a tuturor suprafețelor ce puteau fi cultivate din jurul obiectivelor industriale, și din cartiere și acoperirea acestora cu culturi de legume și zarzavaturi.

Pentru unitățile economice, în mod deosebit pentru cele cu consumuri colective s-au stabilit sarcini de realizare a unor gospodării anexe, în acest mod contribuind la creșterea efectivelor de animale — dacă — mă refer la anul 1984 cu 4 000 la porci, cu 2 500 la păsări și 2 400 iepuri de casă.

În unitățile agricole de stat și cooperatiste preocupările au fost îndreptate spre atragerea în producție a tuturor suprafețelor, creșterea potențialului

productiv al acestora prin efectuarea lucrărilor de irigații și îmbunătățiri funciare, modernizarea activității în sectorul zootehnic, astfel încât aceste unități să contribuie într-o măsură sporită la realizarea sarcinilor de autoaprovizionare.

În anul 1984 s-au îmbunătățit simțitor producțiile la cereale păioase, cartofi — (Stațiunea didactică experimentală — obținând producții de peste 40 t la hectar), precum și la lapte unde am reușit să livrăm importante cantități, peste plan, la fondul de stat.

Bineînțeles, că pe lângă efortul de a crește aportul aprovizionării din resurse locale, ne preocupăm în permanență desfășurarea în condiții corespunzătoare a colaborării cu unitățile furnizoare din județul nostru sau din alte județe astfel încât aprovizionarea populației municipiului să se desfășoare în condiții cât mai bune.

— Ce reprezintă municipiul Cluj-Napoca în economia României ?

— Pentru a stabili care este locul municipiului Cluj-Napoca în economia României socialiste, o să vă rog să-mi permiteți să prezint câteva dimensiuni ce caracterizează evoluția economico-socială a acestui important centru industrial în anii fărâșirii societății socialiste multilateral dezvoltate.

Cele 37 de întreprinderi industriale de interes republican și 12 unități ale cooperăției meșteșugărești realizează 1,8% din producția industrială a țării, criteriu după care municipiul nostru ocupă un loc de frunte în ierarhia municipiilor. Există importante domenii ale activității economice, în care industriile respective se află în primele locuri în ceea ce privește volumul producției realizate cum sunt: industria de antibiotice, industria cosmetică, producția de încălțăminte, cazane de abur, industria abrazivelor, industria poligrafică, producția de elemente sinterizate pentru industria mijloacelor de transport și cea electro-tehnică.

Definitiv pentru dezvoltarea economiei clujene este procesul de modernizare și perfecționare a structurii industriei manifestat, în primul rând, în deplasarea vizibilă spre ramurile organice legate de promovarea progresului tehnic.

În acest sens, se remarcă industria constructoare de mașini larg diversificată în municipiul nostru, contribuind în proporție de 39,6% la realizarea producției industriale. A fost creată industria electronică și electro-tehnică, subramură de vîrf a economiei naționale ce dispune de capacități de producție dotate cu echipamente dintre cele mai perfecționate.

Odată cu creșterea și diversificarea producției industriale cu ridicarea parametrilor tehnico-funcționali și estetici, produsele purtînd marca de fabricație a unităților clujene au devenit competitive pe un număr sporit de piețe externe de pe toate continentele, în prezent fiind exportate în peste 60 de țări.

Dinamismul, capacitatea de înnoire și modernizare a industriei clujene sînt susținute de puternicul potențial de creație

tehnico-științifică concentrat în cele 30 de institute și filiale de cercetare-proiectare și inginerie tehnologică și în cele 4 institute de învățământ superior care cuprind un vast domeniu de preocupări pe tărîmul cercetării științifice aplicative și al celei fundamentale.

— În această mobilizatoare campanie electorală, cu ce argumente vă prezentați în fața oamenilor ? Ne referim la orașul anilor următori !

— În lumina documentelor celui de-al XIII-lea Congres al partidului, în cincinalul viitor, și nouă, clujenilor, ne revin sarcini mari privind asigurarea unui dinamism ridicat în toate ramurile economico-sociale, creșterea substanțială a nivelului tehnic și calitativ al produselor, a eficienței întregii activități, sporirea dotărilor edilitar-gospodărești și social-culturale precum și construcția de locuințe.

Apreciind că tot ceea ce vom edifica în jurul nostru trebuie să exprime personalitatea orașului, regăsită în arhitectură, în ambianța urbană modernă, avem în vedere afirmarea unei concepții noi în proiectare, adoptarea de soluții îmbunătățite, cu parametri tehnico-economici superiori.

Realizarea, începînd cu acest an, a ansamblului „Cuza Vodă”, urmat de P-ța Cipariu și Baba Novac obligă la asigurarea continuității, a identității în timp a ceea ce este bun și valoros din zona centrului istoric, reclamînd grija cotidiană ca în municipiul nostru urbanismul modern să se dezvolte paralel cu elemente tradiționale.

Demarșarea lucrărilor la pasajul „Fabricii” se constituie ca unul din cele mai însemnate obiective de investiții, intrucît prin aceasta se asigură o legare directă a ansamblului de locuit „Mărăști” cu platforma industrială.

De asemenea, cuprinderea în plan a unui mijloc electric de transport în comun, de mare capacitate devine determinantă pentru reglementarea relațiilor de circulație între locurile de muncă și zonele rezidențiale.

Prelungirea încă din acest an a rețelei de troleibuze pentru platforma industrială și respectiv aeroport — va asigura încă o îmbunătățire pe linia transportului în comun.

Se are în vedere, în continuare, dezvoltarea și modernizarea spațiilor de învățământ, a rețelei comerciale, a dotărilor de toate categoriile, acordîndu-se prioritate noilor ansambluri de locuit. De asemenea, se vor dezvolta și amenaja baze de sport și agrement pentru populație.

Se va acorda atenție deosebită gospodării și utilizării cu chibzuință a fondurilor de care dispunem, stimulării inițiativelor cetățenești din circumscripțiile electorale și amplificării acțiunilor de muncă patriotică la nivelul posibilităților reale ale municipiului, activizînd toate formele organizatorice de legătură cu cetățenii și valorificînd pe scară mai largă și cu eficiență sporită contribuția pe care o pot aduce întreprinderile și instituțiile pe șantierul de muncă patriotică.

BOGDAN NISPOIU ■

Fotografii de R. WAGNER ■

României la timpul prezent

Se naște o tradiție

C.U.G.-ul v-a împlini anul acesta, la 1 septembrie, 5 ani de existență. Și parcă mai ieri se deschidea șantierul, nu s-au scurs nici 9 ani de-atunci! „Vechia”, de fapt și ea foarte nouă, fabrică de cazane mici și arzătoare, intrată în producție la începutul anilor '70, a devenit un fel de fabricuță, o romântică bunicuță a combinatului de azi. Produce cazane. Se zicea pe-atunci că sînt moderne, în pas cu tehnica momentului. Azi? Au și fost date uitării. Doar amatorii de statistici și de amintiri n-au uitat că un cazan de tip „Manotehnica” a fost primul produs expediat de ICMA de-atunci către un beneficiar...

Cît de mult s-a dezvoltat totul! Ca să-l vizitezi ca simplu „spectator”, și-ar trebui pe puțin un schimb de lucru! Ca să-nțelegi efortul și strădania oamenilor de aici pentru a crea, trebuie schimbată unitatea de măsură a timpului. Mă gîndesc în primul rînd la produsele ce-au împinziți deja țara: aproape că nu există o întreprindere care să nu beneficieze de sudoarea oamenilor de la C.U.G.! „Sudoare”, nu înseamnă doar efortul din schimburile de lucru. Înseamnă poate mai înainte de toate efort de perfecționare și autoperfecționare: în fiecare an 3.000 de oameni învață în uzină, acolo unde sînt organizate cursuri profesionale în ideea policalificării, cam o mie sînt „serașiști” la liceu, iar peste 400 studenți la „seral”. Spun mult cifrele acestea. Și tot la fel de mult mai spune și faptul că media de vîrstă a combinatului, deși a mai crescut în ultimul an cu ceva, n-a ajuns decît aproape de 23 de ani...

Dincolo de porțile combinatului se-nalță maiestooasă clădirea Facultății de mecanică. O apropiere și la propriu și la figurat. Integrarea a devenit un fapt normal, aproape neobservat. Amfiteatrele facultății sînt larg deschise specialiștilor de la C.U.G., iar devenirea C.U.G.-ului amfiteatru studențesc a devenit o permanentă cotidiană...

Colagul și prietenul meu de odinioară, inginerul Nicolae Miu, azi „șeful” O.P.M.-ului, cum îi place lui să prescurteze numele serviciului de Organizarea Producției și a Muncii, îmi vorbea cu entuziasm despre C.U.G.-ul de mine. Va fi un combinat al tehnicii de vîrf, care va trebui să doteze econo-

mia națională cu echipamente și utilaje de mare tehnicitate. În fond, îmi spunea el, noi vom încorpora inteligența în aceste utilaje, fie că e vorba de prese, de pompe de căldură, de utilaje de deformare, de turbosulfante, care pînă nu cu prea mult timp în urmă le mai importam, de arzătoare sau de turbinele pentru abur pe care le vom produce în cel mai scurt timp. Și ca argument, îmi vorbea despre cei 600 de ingineri ai combinatului, cei mai mulți tineri, dornici să contribuie la ridicarea prestigiului C.U.G.-ului.

Reducerea importurilor e o deviză generală a oamenilor de la combinat. Asta înseamnă eforturi suplimentare. Imaginați-vă: o întreprindere are nevoie de un utilaj. De unul singur. Trebuie necondiționat realizat. Sigur, e mai greu. Trebuie mai mult efort.

Informatica? Aproape că nici nu se mai putea gîndi altfel dezvoltarea. Și după scurta perioadă romantică, colectivul condus de un informatician de primă mînă, analistul Vasile Moldovan, a intrat în fond: programarea producției. Dar în paralel, continuă dotarea: minicalculatoare în toate fabricile, terminale la principalele locuri de muncă și servicii, tablouri de bord pentru conducătorii de la toate nivelurile... Dar pe agenda de lucru a informaticienilor de la C.U.G. sînt și alte proiecte. Cel mai nou e informatica industrială. Cum prețegătesc combinatul pentru asta? Un singur amănunt: în momentul de față 150 de viitori utilizatori sînt în plină campanie de școlarizare!

Cînd mă gîndesc la C.U.G., am mereu imaginea lui Moș Gerilă, încercat cu de toate, venind să-i întilnească pe cei aproape o mie de copii ai oamenilor de aici. În dialogurile cu el, atunci cînd le oferea darurile, îi întreba ce vor să se facă cînd vor fi mari. Răspunsul era foarte adesea același: oțelar ca tata, constructor de prese, electronist... Ideea unor viitoare tradiții. Vor să ducă mai departe ce-au început părinții. Vor să intre în cel mai mare detașament muncitoresc al Clujului...

Dar cea mai mare mîndrie a celor peste 7.000 de oameni de la C.U.G. e legată de marea răspundere ce o au față de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fața căruia s-au legat, cu prilejul celor 4 vizite făcute la C.U.G., să facă totul pentru ca programele Partidului să fie exemplar îndeplinite! Legămînt pe care și-l reînnoiesc acum, prin votul de la 17 martie.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Ideii care pot fi văzute

● **IEIA — CLUJ-NAPOCA.** Inginerul A. Budura și Levente Hidan au realizat în premieră pe țară o miniprimăntă matricială cu set dublu de caractere: slavon și latin. Viteza: 40 de caractere pe secundă, fiecare rînd avînd cîte 40 de caractere. Domeniul de utilizare: tehnica de calcul, aparatură de măsură și control, procese de automatizare. Noui produs al tinerei platforme industriale contribuie la reducerea importurilor.

● **INTREPRINDEREA TERAPIA.** Cea mai recentă invenție, aparținînd lui Valentin Stoiescu, este un produs pentru medicația sustinătoare a eforturilor de lungă durată. Este un excelent stimulent pentru cel ce depun eforturi deosebite, așa cum este, de pildă, cazul sportivilor. Prin eliminarea importurilor unor produse similare, eficiența economică se ridică la aproape 800 de mii de lei. Tot aici consemnăm o altă noutate deosebit de interesantă: colectivul de industrializare condus de Filomela Toader a realizat o nouă formă de prezentare a Boicului: comprimatele! Eficiența economică: aproape 2 milioane de lei anual.

● **NAPOCHIM.** Un colectiv alcătuit din inginerii Victor Sipoș, Cornel Crihălmeanu, Petru Iluc și chimistul Szilard Szabo au realizat compoziția și tehnologia de fabricare a foliei de imprimare. Prin utilizarea ei la imprimarea rechizitelor școlare, eliminînd importurile, se realizează o economie de 1,3 milioane de lei anual.

● **CLUJANA.** La cunoscuta întreprindere clujeană de pielărie și încălțăminte, un colectiv de inventatori alcătuit din Gh. Iuga, E. Kacsó, M. Szekernyes au realizat un nou procedeu și emulsie de finisare a pieilor cu fețe naturale, eliminînd astfel complet importurile. O altă invenție care aduce întreprinderii o eficiență anuală de peste un milion de lei este intitulată „Talpa artificială” și procedeul de realizare”, avînd ca autori pe Gh. Neciu, V. Zöldi și V. Orosan.

● **INSTIUTUL ONCOLOGIC CLUJ-NAPOCA.** Un colectiv condus de dr. Constantin Nistor, autor a peste 60 de brevete de invenție, a realizat un preparat pentru combaterea fumului. Pe lângă combaterea dorinței de a fuma, favorizează eliminarea nicotinei și împiedică depunerea colesterolului pe artere. Este în curs de asimilare la „Biofarm” București.

Starea de studenție

A durat trei zile. O agitație născută dintr-o stare de tinerete domina străzile din preajma Casei de cultură a studenților. Pînă și oamenii mai vîrstnici păreau să-și fi pierdut vîrsta printre studenții din Oradea, Sibiu, Baia Mare și Cluj-Napoca. Afîșe multicolore, confecționate din pînză, fluturau deasupra străzilor. În fața porților grele ale casei de cultură sute de tineri așteptau un loc care se oferea pe gratis. În holul mare nu găseai nici cîteva centimetri patrați pe care să gindești în liniște. În sală, și scările, și balustradele, și culisele erau ocupate mai ceva decît la un meci al secolului. Ca să poată vedea ceva, actorul Dorel Vișan s-a strecurat în chichineața unui maistru de lumini. Am văzut profesori și decani înghesuși în culise, călcați pe picioare de studenții artiști, palpitînd cu emoție alături de aceștia și așteptînd cu înfrigurare notele juriului. Pe scenă erau celebrele între studenți și anonimele pentru marea public formații candidă, superbe, ironice, începătoare, consacrate, dar toate trînd cu un entuziasm și cu o plăcere greu de văzut în alte locuri. Faza zonală a Festivalului Artei și Creației Studențești, desfășurată la Cluj-Napoca n-a însemnat neapărat un mare festival artistic, cît

o admirabilă panoramă a unei stări de spirit care este studenția. Am văzut o „Opinie publică” montată magistrul de un regizor Gelu Cîrlig, două ansambluri folclorice demne de orice scenă (unul sub teroarea fascinantă a taragotului lui Dumitru Fărcaș), o brigadă Bum cu un umor nebun și cu cîteva interpreți plini de haz și de talent (Nicolae Havrileț, Marina Florea, Klusch Michael, Ismail Abdul-lai Khamiss), doi actori formidabili și fără nici o speranță de a deveni profesioniști (Călin Deac și Dan Constantin, în „Ultima bătălie” de Radu Tulescu), pianisti cîntăreți de muzică populară, grupuri vocale și satirice, orchestre și poeți tineri, o mulțime artistică fascinantă prin plăcerea jocului și candoare, prin miză și modul de a trăi victoria și înfrîngerea. Am citit o foaie volantă simpatică (nu grozavă ca altădată) „supliment al uluitoarei reviste Napoca Universitară” de care mai că n-a auzit nimeni, am auzit strigături trîznite („Frunză verde zahăr-tos / Zi mă bade-un bluz de-a nost”) și încurajări frenetice, de tip galerie pentru un spectacol sau altul, pentru un interpret sau pentru o gafă întîmplătoare. La Cluj-Napoca starea de studenție a mai trăit o sîrbătoare.

BOGDAN NISPOIU ■

Mirajul de a fi constructor

— Dialog cu inginerul Grațian Șerban, directorul Trustului de Antrepriză Generală Construcții Montaj Cluj. Erou al Muncii Socialiste —

— **Tovarășe director, despre trustul dumneavoastră, despre constructorii de aici, despre dumneavoastră personal s-au scris multe. Tara vă cunoaște și, se înțelege, totdeauna au fost apreciate rezultatele pe care le-au obținut constructorii clujeni. Acum, dacă ar fi să facem un bilanț, cu ce ați început?**

— Chiar cu începutul. Certificatul de naștere, să spunem așa, al unității noastre este semnat în anul 1950 cînd s-au unit mai multe cooperative de construcții. Era după război, orașul era în totalitate distrus și se simțea nevoia unei forțe, s-o botezăm așa, care să refacă orașul. Și asta, sub diferite denumiri, a însemnat unitatea noastră. S-a lucrat, în toată această perioadă, în Bistrița, Zalău, Tirgu-Jiu, Alba... chiar și la Rovinari. În prezent ne-am strîns, s-o zicem în felul acesta, numai în județul nostru. Ne desfășurăm activitatea în Turda, Cimpia Turzii, Dej, Gherla și Huedin. Spusă în cifre valoarea construcțiilor noastre se ridică la aproape un miliard și jumătate și toate acestea sînt

realizate de cei aproximativ 9.000 de muncitori. Alții tot.

— **Desigur că rezumînd, așa stau lucrurile. Dar lăsinînd modestia la o parte, vă rugăm tovarășe director să ne spuneți etapele prin care a trecut unitatea pe care o conduceți, din cîte știm, din 1971.**

— Este o întrebare foarte grea și nu știu de unde s-o pornesc. Poate cu anul 1974 cînd am primit „Ordinul Muncii” clasa a II-a. În următorii ani, respectiv în 1975, 1976, 1977 — am obținut „Ordinul Muncii” clasa I-a. În 1978 unității noastre i s-a decernat înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste”. Astea-s distincții pe care le-a obținut trustul nostru. Apoi, în toți acești ani, am căutat să ne aflăm pe locuri fruntașe.

— **Dar în 1979 ce s-a întîmplat?**

— Am fost personal decorat cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste”.

— **Deci, să nu uităm și acest lucru. Spuneți-vă rog care au fost, după părerea dumneavoastră, cheile succesului. Altfel spus, pentru ce ați primit toate aceste distincții?**

— Principalul motiv, după părerea mea, l-a constituit rezolvarea, în mare măsură, a problemelor de locuințe. Totul s-a desfășurat ținînd cont de ritmul, calitatea și cantitatea lucrărilor. Îmi amintesc, într-un interval de patru ani, trustul nostru și-a triplat activitatea. În perioada de vîrf s-au construit 10.000 de apartamente în condițiile cînd pentru prima dată s-a pus în valoare ideea

de industrializare a construcțiilor. Toate acestea au pornit de la ideea de bază a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care ne-a indicat cu ocazia vizitelor făcute la noi rezolvarea în totalitate, adică singuri, a tot ceea ce ne trebuie pentru întregul program în care se confrunta județul, fără să apelăm la alte ajutoare. În trei ani, de concentrare a tuturor ideilor și a tuturor forțelor, a noutăților, lăsinînd modestia la o parte — aici, la trustul nostru, s-a realizat locul cu cea mai mare productivitate a muncii din unitățile similare de construcții din țară. Producția fizică atîngînd 2,2—2,3 apartamente pe cap de muncitor și an.

— **Tot timpul vorbiți despre oamenii de aici. Cine sînt de fapt acești constructori „eroi al Muncii Socialiste”?**

— Sînt oameni din tot județul care sînt furați, dacă-mi este permisă o metaforă, de acest miraj de a fi constructor. Am reușit să stringem, într-un interval de timp, foarte mulți tineri care, în vreme, au devenit oameni de nădejde ai trustului. Toți absolvenții școlii noastre, fără nici un fel de exagerare, îi avem în trust. Colectivul este foarte puternic. Nu avem fluctuații de muncitori. Am reușit să avem o dotare corespunzătoare pe linie de mecanizare și o foarte bună folosire a productivității muncii. Dacă ar fi s-o traducem în bani asta înseamnă peste 2.500 lei la mie de lei fonduri fixe.

— **Tovarășe director, v-aș în-**

treba citeva lucruri mai delicate. În primul rînd este vorba de industrializarea lucrărilor de construcții, care, se știe, și-au avut certificatul de naștere la Cluj-Napoca. Această etapă am asimilat-o. Ce va urma în construcții? Se va mai păstra ea?

— Da. Fiind convinși că prin metodele și tehnologiile aplicate se poate duce mai departe ceea ce s-a început. Lucrul în zone aglomerate. Aceasta a fost, o recunoaște toată lumea, un pas hotărîtor în lumea constructorilor. Asta, iar folosesc o metaforă, în timp ce se vorbea despre o așa numită macrostructură. În momentul de față trebuie să vorbim despre microstructura industrializării elementelor de construcții. Nu mai înseamnă de a pune prefabricat peste prefabricat. Și, apoi, industrializarea nu înseamnă numai prefabricate. La acest capitol se poate spune foarte multe. Este, ceea ce a indicat de nenumărate ori secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, legat de o trecere la o nouă calitate în construcții. Este vorba, în primul rînd, de finisaj. A sosit momentul, după părerea mea, să începem cu tapetele, cu mozaicurile. Altfel spus, este vorba de noi formule în rețetele de construcții. Trebuie să apară, și sper să nu greșesc și să nu se supere nimeni, o anumită filozofie în ceea ce privește construcțiile.

— **Foarte frumoase cuvinte. Vă place Clujul?**

— Da. Are un farmec și un pitoresc aparte. Îți trebuie doar timp ca să-l descoperi și să-l

înțelegi.

— **Din cîte cunosc sinteți deputat. Unde?**

— În circumscripția județeană nr. 12 din cartierul Mărăști. Este o zonă foarte fierbinte a orașului anilor noștri unde se produc modificări structurale. Construim ceea ce a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu ca să devină viitorul centru. Trebuie să facem ceva ieșit din comun. Un fel de carte de vizită a orașului.

— **Cum?**

— Ne apropiem, noi, constructorii, mai mult de proiectanți. Se simte și se vede acest lucru. Cantitate — dar mai ales calitate! Au început să apară și în orașul nostru clădiri cu acoperiș și țiglă, clădiri mai tineresti și, se înțelege, cu un aspect turistic.

— **Care-i cea mai mare iubire a dumneavoastră?**

— Cartierul Ghergheni. Prima iubire, nici la constructori, nu se uită niciodată. Apoi, hotelul Bevedere, Spitalul, Biblioteca Academiei... Sala Sporturilor... toate reprezentă pentru mine ilustrate scumpe ale sufletului...

— **Pe unde vă place să vă plimbați?**

— În tot orașul. De fiecare dată, îmi face plăcere s-o spun, descopăr cîte ceva. Și acel ceva, pe lângă clădirile pe care le cunosc ca pe propriii mei copii, sînt oamenii. Oamenii care aici la Cluj-Napoca sînt minunați. Și să știți să descoperi oamenii este minunat...

SORIN POSTOLACHE ■

Omul pământului său

MOTTO:

„Iobagul trebuie să lucreze luni, marți, miercuri, joi și vineri la Domnul de pământ, simbătă la pădure, duminică la popa, trebuie să-l ajutăm că-i a nost', dar iobagul cind să mai lucreze pentru el...”

(Horea către împăratul de la Viena)

Care gândire analitică și care minte mai ascuțită de economist ar fi putut pătrunde atât de adinc în structurile vieții sociale, așa cum a pătruns HOREA atunci cind, la Curtea din Viena, a dus răbdările mari ale unui neam și le-a înfățișat împăratului? Nu pentru plîngere, căci cei destoinici și ei înșiși, nefățăriți de fățarnicii, nu se plîng și n-au de ce să se plîngă, căci țin pe umerii lor greul pământului. Dar Horea le arată necrezuta stare de lucruri care i-a retezat iobagului român dreptul înveșnicit de fire la viață. Le arată celor ce nu călcau cu picioarele pe lutul reavăn, ci pe albul marmurii și al lemnului, aduse din munții și din pădurile moților, de la Detunata și de la Abrud, le arată că socotile adevărate nu sînt scrise pe hirtii, ci pe palmele uscate și scrijelite de muncă ale iobagilor săi, ale celor care n-aveau săptămînă, n-aveau zile de tihnă și de odihnă, decît o zi, în viață, ziua din urmă a vieții, cind se știa că Domnului de pământ i-a pierit un iobag. Atî! Nu murea un om, un om care ținea cu zilele și cu săptămînile lui negre, de robotă, zilele și săptămînile cele albe din palate imperiale și din curțile celor aleși. Alesi de cine? Prin ce drepturi prescise? Prin ce rînduiri omenești, cind iobagul nu mai avea nici o zi rînduită pentru el. Horea a văzut ca nimeni altul această stare de lucruri, această destrămare dinlăuntrul a muncii și a creației omenești. Poate, din acest punct de vedere, dacă nu este cel mai mare economist al nostru, el, Horea, este cel dintîi, astfel că revoluția lui a pornit și s-a legat de viața cea de toate zilele a omului.

Numai el, Horea, omul pământului său, adică un țaran, putea să zdruncine temelile cele subrede ale așezărilor sociale, cu toate netrebniciile impuse omului. Numai el, Horea, omul pământului său, putea să răscolească mințile cele sănătoase ale țarilor, ca să arate domnilor puhăiți în minciuni și vorbării cu care-și apărau huzururile, să le arate că sînt niște tîlhari, cu chip omeneș, pe care îi condamnă, în tăcerea lui, și mușenia pământului pe care trăiesc. Că toate suirile lor în titluri și în ranguri, cu care le place să se îmbăieze, sînt o spoială și o mască caradă pe care n-o s-o ierte veacurile ce vin și că ele arată slăbiciunea unei puteri, nu civilizația trimbițată de la Curte peste cei stăpîniți numai cu puterea și cu frica.

Numai el, Horea, omul pământului său, adică un țaran, cu toată înțelepciunea de veacuri a moșilor-strămoși în el le putea înfige în conștiința „Domnilor de pământ”, că numai cei care sînt un trup și un suflet cu pământul, numai ei, care respiră bucuria și suferința bucuriei în fața țarinei rodite, de pe urma miinilor lor, numai ei pot fi și trebuie să fie stăpîni de pământ. Mintuitor de suferințe și un comunist egalitar pare să fie Horea pentru epoca lui.

A vrut Horea, ceea ce puțin au vroit pînă la acest moț îndărătnic, a vrut, adică, pământul să fie al omului care a crescut la pământ și i-a petrecut cu pruncia lui primăverile și verile, toamnele și iernile, măsurîndu-i puterile după calendarul ploilor, după calendarul brumelor și al soarelui, cind acesta e mai în crugul zilei o dată pe an, atunci cind

sînzioanele se trec și florile cîmpului, de-acum, se ofilesc încet. „Domni de pământ” n-aveau de unde să știe de toate acestea, căci nu i-au plouat niciodată ploile cele calde de vară, nici n-au simțit răcorile brumei, nici lumina de soare țesînd cerul albastru, de sus. Doar omul pământului a crescut în ele și cu ele. Dacă era așa, și așa era, atunci revoluția lui Horea venea ca o împlinire a legii. Ea trebuia să vină. Trebuia să vină, pentru că fărădelegile zdrumicau mințile. Ticaloșiile își făcuseră vad în pământul nostru cel vechi. Dezmățul ascuns al citorva storcea tot bunul cel bun al țării. Cădeau la pământ recoltele. Se pustiau pămînturile. Se goleau satele. Sărăceau cămarile. Se prădau așezările părinților, ridicate cu trudă și păstrate cu stîntenția ceasului din urmă. Se vindeau pe orice. Oricum celui dintîi venit, numai să iasă cîștigul. Dar mai deasupra tuturor acestora, chiar dacă recoltele cădeau la pământ, chiar dacă se goleau cămarile, chiar dacă se pustiau pămînturile și se prădau, de către cițiva, cele culesc, poate ar fi venit zodiul cu ploii binefăcătoare și ar fi scăldat pământul, și l-ar fi întremat, și i-ar fi dat iar viață, dar, mai deasupra tuturor acestora, raul cel mai rău era acela că se pierdea și se destrăma omul, puterile și credința lui în el, în ceilalți, în toți cei din jur. Se cățarau sus, la rînduire, neisprăviții și minciinoșii zilei ce-l preamăreau pe împăratul și patentele lui imperiale. Se vindeau oamenii pe vorbele spusese împotriva semenului său, omul. Se împotmoleau legile una în alta și oamenii se împotmoleau în legi. Nelegiuirile intraseră între cei născuți de-o mamă, între frații și urmașii lor, ca la un sfîrșit de lume. Omul nu mai era al pământului său, și parcă vroia ca cei de sub pământ să se scoale, și cei vii să intre în locul lor, atît de mare era raul cel mai rău de pe lume, raul pe care Horea l-a văzut. L-a spus lumii românești, cu glasul răscăpat, cules din durerea alor săi, moșii — mocanii, și toți românii de pretutindeni, nu numai din Țara Ardealului.

Dacă le-a văzut toate acestea Horea, înainte de a începe Revoluția sa, atunci el n-a fost un răzvrătit oarecare pe cerul istoriei românești, ci un mintuitor de suferințe sau un comunist egalitar pentru epoca lui. Dar pe ciți experți și doctrinari în ale economiei nu i-a întrecut. Cunoștea prea bine țara, prea o străbătuse cu pașii lui, cu ființa lui căutătoare de adevăruri. Prea se avîntase cu mîntea în socotile zilei, ca să răstoarne dosarele — zise — încheiate. Socotile le-a făcut el, moștește, pe fiecare din cele două mîini lucrătoare de iobag, pe miinile lucrătoare ale soției și copiilor de iobagi, pe miinile lucrătoare ale tuturor satelor de iobagi, apoi pe toate miinile lucrătoare ale Ardealului iobăgit, ca să se vadă că socotile imperiale nu sînt încheiate, nici bine încheiate.

Revoluția lui Horea a pornit de aici, de la omul pământului său, de la zilele și nopțile lui de trudă. Alt adevăr nu-i trebuia. După întregirea neamului, prin 1922, energicul luptător național de pe vremea Memorandumului, prof. Gheorghe Moroianu, brașovean, din Săcele, a pus studenților săi întrebarea: „Care a fost cel mai mare economist român?” Răspunsurile au fost prompte, dar multiple. În cele din urmă invariabil, el conchidea: Horea. Stupoare! Explicația a intervenit prin motoul nostru de la început, considerat un adevărat raport economic către împăratul. Le-am aflat acestea de la un student al său, tot un energic luptător național, mult regretatul Grafian C. Mărcuș, din Zalău. Îi mulțumesc pe această cale.

VASILE VETIȘANU ■

Tablouri din realitate

Bătălia de lingă Dunăre

Nava „Frăsinet”, avînd la bord 12 000 tone de calcar, era prinsă de ghețuri, iar Combinatul siderurgic Galați avea nevoie de el. A luat ființă, în acest sens, Comandamentul de transport al calcarului de la Mahmudia la Galați, pe auto și calea ferată, care a dirijat această importantă acțiune, această bătălie alături de Dunăre, fiind totodată și o premieră în stația de mărfuri Tulcea. Aici, în condițiile unui ger ce transformase bauxita din vagoanele Uzinci de alumina în „beton”, ceferiștii au făcut tot ce le-a stat în putință pentru ca viața economică a țării să decurgă normal, pentru ca producția de oțel de la Galați să nu fie oprită.

Cel mai greu ne-a fost în noaptea de 19 spre 20 februarie, ne spune directorul de exploatare a Regionalei C.F.R. Constanța, Gheorghe Mezdrea, cind deasupra unui pasaj, pe o distanță de 150 de metri, a înghețat apa provenită de la o conductă spartă de ger (-18° C), formînd un strat gros de 20 centimetri. Încercînd să introducem prima garnitură, am avut surpriza ca locomotiva să se ridice de pe șină pe gheață de citeva ori. A fost necesar ca patruzeci de oameni de la întretinerea căii și mișcare să spargă cu tirnăcopul, cite o jumătate de metru fiecare, căutînd pur și simplu linia. Și nu a plecat nimeni pînă ce nu am încărcat.

Pentru această proaspătă și importantă misiune a căii ferate, pe care directorul Gheorghe Mezdrea o compară cu circulația sînguină dintr-un organism uman, s-au dislocat oameni din conducerea diviziilor de mișcare, tracțiune și comercială cu director cu tot. S-a adunat personal operativ suficient, care asigură etanșeitatea vagoanelor, manevrarea lor și compunerea trenurilor. S-a stat în permanență lingă macaze pentru a evita surprizele înghețului.

De la Mahmudia, calcarul este trans-

portat cu ajutorul a peste o sută de basculante ale I.T.A. Tulcea, care alegă încontinuu spre port. Pentru încărcarea vagoanelor se colaborează cu NAVROM-ul care a cedat una din liniile portului comercial. Macaraua, ce poate acoperi opt vagoane odată, și velle lucrează fără conținere. Șeful stației C.F.R. Tulcea, Nicolae Savu, și ingenera Elena Bordeianu, șef stație coordonator rezervă, Tulcea-mărfuri sînt mai tot timpul pe aici, printr-o linie. Pe acasă trec numai în fugă. De altfel ingenera Elena Bordeianu, fiică a șefului de stație Craiova, născută și crescută lingă vagon, cum îi place să spună, este obișnuită cu calea ferată și pasionată de munca ei. Încercăm în jur de 2 800 tone zilnic, aflăm de la cei doi ceferiști, și nu e ușor în condițiile acestora de temperatură, ținînd și cont că ne-am organizat din mers. Nu trebuie uitat și faptul, adaugă Gheorghe Mezdrea, că de la cariera Corbu, stația Cap-Midia, tot pe Regionala 8, Constanța am mărit planul de transport la calcar de la 2 000 de tone pe zi la 5 000 tone ajungînd să asigurăm în jur de 7 800 tone calcar zilnic pentru Combinatul siderurgic Galați. As putea spune că am rămas în priză de acum citeva zile în urmă cind, pentru salvarea Călărășului, pe calea ferată a acestei regionale am transportat 32 de garnituri de piatră de la Sitorman și Bicsad, luați la fel prin surprindere.

22 februarie, seara, se dînfă operativă prin telespeacker. Directorul exploatării cere, din Tulcea, vagoane de marfă de la Ciulnița, Medgidia, Palas, Constanța-port. Este nevoie de vagoane pentru calcar. Galațiul nu poate aștepta! La răsăritul soarelui erau deja pregătite pentru drumul spre Galați. Au sosit și muncitorii de la revizie din alte stații și inginerii Georgescu Ion și Vasilache Gheorghe pentru a repara eventualele defecțiuni apărute la vagoane. A fost o zi record, 3 455 de tone de calcar se adaugă celorlalte care au ajuns în cuploarele combinatului. Sînt deja 6 893 tone pînă azi, de cind s-a început acțiunea.

Și dacă paralel cu linia ferată din Tulcea s-au desfășurat evenimente de foc pentru revenirea în matcă a Dunării, putem spune că, nici cei care au luptat alături de fluviu nu s-au lăsat mai prejos. Îmi revin în mîntă cuvintele directorului Gheorghe Mezdrea: „Nu oricine poate fi ceferist”. Într-adevăr, numai oamenii adevărați.

VICTOR RADULESCU ■

Ultimul asalt

„Viteazul” supranumit Salvator

De douăsprezece zile încheiate, echipajul remorcherului-spărgător „Viteazul” luptă din greu cu ghețurile groase, pe alocuri, chiar de 6-8 metri, în aval de Isaceea. Pînă la 23 februarie, el izbutise să treacă peste pragul bombardat cu trotil la mila 50, să croiască și să mențină deschis un canal navigabil de cițiva kilometri. Rînd pe rînd, reușise apoi să smulgă din strînsoarea ghețurilor navele românești și străine imobilizate aici de asprimea unei ierni cumplite.

De bună seamă că în această încheștare dintre om și natura dezlăntită, marinarii de pe „Viteazul” n-au fost nici un moment singuri. Mereu au fost alături de ei și au colaborat perfect în îndeplinirea misiunii, echipajele altor patru remorcheri dislocate în zonă. Cum însă „Viteazul”, supranumit Salvator, e special echipat și dispune de forța a două puternice motoare insumînd 2 400 c.p., se înțelege de la sine că lui i-a revenit sarcina cea mai grea, mai plină de riscuri și neprevăzute.

Treizeci și trei de marinari lucrează în două schimburi. Zi și noapte, fără odihnă, fără întrerupere, ei sînt la datorie. Comandantul Nicolae Udriște, un bărbat între două vîrste, scund, bine legat, ne-a prezentat pe cițiva dintre eroii zilei: pilot de cart Haralambie Buiuca, ofițerii maritimi Dan Martinescu, Marian Muștescu și Dumitru Cărașuș... Pilot I Nicolae Vetrineanu... Pe punte, în plin exercițiul funcțiunii, timonierul Gabriel Boboc, șeful de echipaj Vasile Munteanu, Constantin Moldoveanu, marinar, motoristii Leontin Mișcoveanu și Gheorghe Pinzaru, precum și ajutorii de mecanic Izmail Vedat și Ion Păun... Petre Bosincanu, bucătarul...

— Oameni pe care oricînd se poate conta! — zice căpitanul de cursă lungă Nicolae Udriște. Dar la fel sînt și cei din schimbul colegului meu, căpitan Dumitru Reghîntovschi, din schimbul de noapte. Deseară, la orele 20, ne vor înlocui.

Îi primim pe fiecare în parte și citim pe chipurile lor neliniște și încordare. Spusele căpitanului Udriște au deplină acoperire în fapte. Ei sînt cei care, ca într-o adevărată luptă, vin imediat în urma artificierilor și cuceresc gheața metru cu metru, silînd-o să curgă în bu-

căți la vale. I-am văzut îndirjindu-se să despresureze mineralierul indian „Jag Doot”... Ore în șir s-au zbatut cei 33 de pe „Viteazul” să-l deblocheze calea. Prin repetate lovituri de berbece, mica navă și-a croit drum și a pătruns adînc în partea dinspre tribord, l-a remorcat cit era de mare și l-a ajutat să dea înapoi, pentru ca apoi să izbească din nou, cu și mai mare forță, în zăporul de gheață... Și nu s-a lăsat pînă a izbutit să-i dea uriașului cale liberă. Așa procedase și în zilele precedente cu „Govora”, „Frăsinet”, cu „Zărnești” și „Uricani”.

Acum, chiar sub ochii noștri, „Viteazul” se pregătește de ultimul asalt: deschiderea șenalului spre cargoul „Motru”, eliberarea lui din capcana apei înghețate boenă. Va reuși oare? Va reuși?!

Detonatorii de trotil mai au pînă la cargou doar citeva sute de metri. Se comunică prin radio că încă o serie de patru lovituri s-a terminat. De la timonă se aud citeva comenzi scurte:

— Stînga! Babord, stînga mult! ...

— Cu toată forța, înainte!

Și, în timp ce pilotul Haralambie Buiuca execută cu precizie manevra ordonată, „Viteazul” se avîntă din nou în luptă. Gheața s-aude crăpînd sinistru sub tășul de metal al prorei. În urma spărgătorului se involbură încert un amestec de sloiuri și bucăți alb-verzi de gheață spartă. Un pescăruș tipă și, nerăbdător, plonjează în ochiul de apă.

Încă cincizeci de metri de șenal deschis. Încă o bătălie cîștigată. Prin radio-telefon, i se raportează contra-amiralului Nicolae Hirjeu că misiunea zilei a fost îndeplinită.

...Ne înclinăm cu respect în fața voastră și vă salutăm viteji de pe „Viteazul”!

MIHAI STANESCU ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Iubirea de frumos

Jurnal

La Casa scriitorilor în ziua fringerii pe roată a lui Horea la 28 februarie cu prilejul celor două veacuri de la eveniment secția de poezie a Asociației scriitorilor a celebrat jertfa acestor martiri ai neamului nostru.

Istoricul Vasile Netea, a vorbit despre cauzele revoluției iobagilor transilvăni, cunoscutul actor Ovidiu Iuliu Moldovan a rostit câteva poeme clasice și contemporane despre Horea iar marele cântăreț Nicolae Florea a cântat finalul operei Horea de Nicolae Bretan.

Mai mulți poeți au citit din poezia lor — Alexandru Andrițoiu, Vlaicu Bârna, Mircea Micu, Gheorghe Pituș, Violeta Zamfirescu, Petre Strihan, Ioan Nenițoiu, Mihai Gavril, Constantin Ghioralia și Vasile Vetșanu a citit un eseu. S-a citit o pagină — document din cartea lui David Prodan.

Istoricul Vasile Netea amintea seara centenarului Horea când a conferențiat Odobescu printre alții; bicentenarul la București în ziua când cu două veacuri în urmă satele Transilvaniei aflau înmărmurite de fringerea pe roată a împăratului lor de speranțe și suferinți, a fost privilegiul poezilor.

★

La Galerile Orizont expune douăzeci și două de lucrări de pictură tinărul Mihai Sîrbulescu, o speranță reală care își supune înzestrarea unui efort ce va aduce roade cu certitudine. Deocamdată este preocupat de pămînt de misterul acestui antîi strigăt peste ape din darurile spiritului. Din pămînt începe să se desprindă amfora potirul pe calea focului și prin sămînță începe să se legene triadic codrul și livada ce săvîrșește înfloririle și scuturarea roadelor.

Îi doresc din inimă acestui tinăr pictor excepțional drum bun în arta românească!

Am primit de la Blaj cuvîntări ale lui Timotei Cipariu publicate de neobositul cărturar transilvan doctorul în filologie și prietenul nostru Ion Buzazi o carte care deschide încă o dată sufletul către zările înalte de înțelepciune și credință din Roma cea mică — Blajul Școlii Ardelene iubita cetate a tinărului Eminescu.

IOAN ALEXANDRU ■

Omagiu
femeii
Sculptură
de
Ion
Vlasiu

Fragmente critice

Profesorul Călinescu

Am citit undeva, și cei care au trăit în preajma lui mi-au confirmat, că G. Călinescu nu admitea să i se zică și să fie socotit nimic altceva decît profesor. El însuși spune într-un articol mai vechi că nu este critic literar, cel mult istoric al literaturii, dar mai ales el se simte profesor de literatură. Nici academician, nici doctor în litere, nici scriitor, deși a susținut o teză de doctorat, a onorat prin prezența sa Academia Română și a dat

prin scrisul lui o mare strălucire literelor române. G. Călinescu prefera însă, dintre titlurile lui culturale, pe acela mai modest (și parecum mai banal) de profesor și m-am întrebant adesea de ce. Cariera lui didactică n-a fost deloc ușoară și, la drept vorbind, puține satisfacții i-au venit din această direcție. A fost mulți ani profesor de liceu, apoi, din 1937, conferențiar de estetică la Universitatea din Iași în urma unui concurs agitat. Pregătea în acest timp Istoria literaturii române și, din scrisorile către editorul său, Al. Rosetti, se vede limpede că este excedat de atîtea obligații și nu mai știe cum să-și împartă timpul. Unii colegi nu-l iubesc, îi fac șicane și, prinzind de veste, G. Călinescu se dez-

lănțuie împotriva celor care „nu-și pot tăia unghiile urii“. Devine tirziu profesor și, după război, este numit șeful catedrei de istoria literaturii române din București, dar nu pentru multă vreme căci, în 1949, este scos de la catedră și așa va rămîne pînă la sfîrșit (cu excepția unei scurte perioade la începutul anilor '60 cînd a ținut o serie de prelegeri libere).

Profesoratul lui G. Călinescu a fost, așadar, scurt și fragmentat. Cînd eră în floarea vîrstei și căpătase, prin scrierile lui, o mare autoritate intelectuală, n-a

EUGEN SIMION ■

(Continuare în pag. 15)

Cronica literară

Prozatorii deceniului al șaselea

Prozatori contemporani (Junimea, 1984) e un titlu imprecis pe care Liviu Leonte îl dă unui „demers critic și de istorie literară” limitat doar la deceniul al șaselea, denumit de Marin Preda „obsedantul deceniu”, deoarece s-a desfășurat în mare parte, nu fără înfruntări, sub semnul dogmatismului. Nu a luat în considerare epavele, n-a evitat însă nereușitele scriitorilor cu operă durabilă, rezultat al unui mod greșit de a înțelege literatura angajată. Intrucit diversitatea opțiunilor de formulă artistică este redusă în acești zece ani, scriitorii n-au fost grupați pe familii de spirite. Au fost incluși în tablou în ordine cronologică scriitorii consacrați în epoca interbelică (Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu, Ion Marin Sadoveanu, G. Călinescu, Geo Bogza) care-și continuă activitatea acum, autori afirmați în acest deceniu, „unii din ei importanți” ca Marin Preda și Eugen Barbu sau doar „representativi” ca Zaharia Stancu și Titus Popovici. Granițele deceniului nu sînt respectate riguros, Liviu Leonte e de-acord că literatura actuală începe „în jurul anului 1943”, dar coboară pînă în 1944 (analizînd de exemplu pe larg romanul lui Ion Marin Sadoveanu Sfirșit de veac în București) și urcă pînă în 1963 cînd apar Pădurea nebulă de Zaharia Stancu, prefăcută în 1974 în Uruma, nuvela Friguri de Marin Preda și Facerea lumii de Eugen Barbu. În final, Liviu Leonte se ocupă de debutul a trei scriitori: D.R. Popescu (de la Fuga, 1958, pînă la Vara oțtenilor, 1964), Fănuș Neagu (de la Ningea în Bărăgan, 1959, pînă la Dincolo de nisipuri, 1962) și Nicolae Velea (de la Poarta, 1960, pînă la Opt povestiri, 1963).

Cu toate că ideea de a analiza operă postbelică a scriitorilor din epoca interbelică nu-i aparține (vezi panorama deceniului al cincilea întocmită de mine în 1968 și Scriitori români de azi, I și mai ales II de Eugen Simion), Liviu Leonte are meritul de a fi insistat. Desigur Sadoveanu rămîne Sadoveanu, chiar dacă a scris Clonț de fier. Problema e dacă putem considera Nicoară Potcoavă „opera unui umanist”. Nu sînt convins, pentru că este greu de făcut din Ivan rupătorul de potcoave un print de Renaștere și pentru că în această carte Sadoveanu se imită pînă la redundanță, sporind fără nevoie neutilul han al Anucei cu hanul lui Gorascu Haramin. Întrebare: În ce ediție citea Nicoară Potcoavă Etiopia lui Eliodor în 1577, dat fiind că cea a lui J. Amyot din 1547 era în franceză iar cea greco-latină a lui Jo Bourdelotius a apărut abia în 1619?

Limba salvează unele scrieri ale lui Mihail Sadoveanu din deceniile V și VI, nu salvează Un om între oameni de Camil Petrescu, argumentează Liviu Leonte. Teoreticianul autenticității ajunsese să opineze acum că autentic poate fi și fotografia și că romanul este o „transcriere fastidioasă de documente”. Chiar așa, nu ne vine să credem că descrierea unei vizite la o tăbăcărie de la 1848 amintește pagini similare dintr-un reportaj al lui Geo Bogza sau că „imaginiile suferințelor țărănești trimit la pagini similare din Desculț”.

Serban Cioculescu și Eugen Simion par a-l fi întărit pe Liviu Leonte în opinia că Sfirșit de veac în București de Ion Marin Sadoveanu se înscrie „în seria operelor remarcabile ale literaturii române”. În schimb Ion Sîntu „e prea tributar rețetarului epocii”, scris într-o perspectivă ostentativ democratică, cit despre Taurul mării el e o „lecție, implicită și explicită, de istorie” în care se plasează cu 2.500 de ani în urmă o temă din piesa dramaturgului sovietic K.A. Treniov Liubov Iarovaia, „prezentă pe ici și colo și în citeva cărți inspirate din actualitate în obsedantul deceniu”.

Și Scriinul negru de G. Călinescu este „tributar unor solid instalate poncife ale literaturii deceniului șase”, un ecou „în bine și în rău” al „dezideratelor exprimate atunci de critică” unde trecerea lui Ioanide din zona absolutului în viața cetății „se desfășoară într-un mod prea facil pentru a fi convingător”. Și alte personaje, exterioare însă teme centrale a romanului, „se mențin într-un cadru decorativ, vorbind ca în ziare și în cărțile proaste ale perioadei” — opinie critică lipsită de echivoc. Noroc că, tot fără echivoc, Bietul Ioanide e socotită una din marile cărți ale literaturii contemporane.

Lui Zaharia Stancu i se reproșează stilul artificial, amplificarea fără rost a romanului Desculț într-o variantă în trei volume, elemente neprelucrate de cronică în Rădăcinile sint amare, pagini stîngace și joase de caricatură și pamflet. Mai lizibil ca roman senzational i se pare criticului romanul bancherului Alion Drugan, din nefericire neterminat. Anunțatul de scriitor roman Actrița, bancherul și cîteva oameni simpli n-a mai fost scris.

La Bogza, nelalocul său comparat, după noi, cu Hoșag, nu lipsesc repetițiile și gesticulația grandiloventă, apar specii hibride între reportaj și poem, iar pînă la urmă „extazul prelungit se anemiează și gestică largă se stereotipează”.

Din capitolul despre Marin Preda nu lipsește decît punerea în evidență a faptului că Ilie Moromete dispune, pe lângă inteligență, de ironie, prin urmare de o anume finețe, ceea ce constituie nota lui distinctivă, nemaiîntîlnită înainte în literatura cu și despre țărani. Morometii fiind un roman de tip auctorial, unde naratorul este identic cu autorul, nu importă că acesta se contaminează de la „reflector” cu o anume optică și ticuri verbale. Marin Preda s-a recunoscut în mărturisirile sale în Nicolae, fiul lui Ilie (Tudor Călărășu), dar ca romancier ar fi putut să spună despre acesta din urmă, ca Flaubert: Moromete sînt eu.

La Eugen Barbu nu se face de asemenea trimiterea, indicată de critică, la romanul de mistere și de aventuri al secolului al XIX-lea, reprezentat la noi de G. Baronzi, Ioan M. Bujoreanu, Panait Macri (Crima misterioasă din Calea Mogoșoaieni) și Ilie Ighel (Moartea banditului Simion Licinsky, Tilharul Fulger). Ar fi necesară de asemenea o analiză a trecerii de la lumea sportului din romanul de început la lumea pegrei periferice din Groapa.

În analizele sale, de cele mai multe ori pertinente și adesea exemplare, Liviu Leonte apelează rarori la metodele mai noi ale criticii. Astfel Andrei Sabin, eroul din Străinul lui Titus Popovici, are o dotă supralicitată de „un narator omniscient și focalizat la zero”, după formula lui Gérard Genette. Un erou al lui Ion Marin Sadoveanu nu reușește să intereseze o femeie decît prin ceea ce René Girard ar numi „dorință triunghiulară”. Echivocul e condiționat de Tzvetan Todorov „pentru puritatea fantasticului”. Scriitura în sensul folosit de Roland Barthes intră obligatoriu în expresia lui Dumitru Radu Popescu din Zilele săptămîinii (1959).

AL. PIRU ■

Suavități romanțioase

Cu un vers amplu, declamatoriu, încărcat cu metafore și imagini excesiv senzoriale, descinzînd dintr-o poezie a trăirilor năvalnice și definitive, totalitare, dezlănțuindu-se cu frenezie, conștient fiind că suprema experiență de viață este, în planul larg al poeziei, numai și numai iubirea, Lia Miclescu, la cel de-al doilea volum al său de versuri, Deschideți luminii (Editura Eminescu, 1984) probează, ca și în primul său volum (Ard săniile, 1982), vatențele incantatorii ale cuvîntului menit să aline și să înalțe, să potenteze și să înobileze supremul sentiment din totdeauna al poeziei, dragostea: „... / S-au topit hergheliile de dorul de tine / Și nu spun la nimeni de ce nu mai vii, / De ce se pierdură în foc bidivii / Cu guri încleștate-n zăbale străine. / Cade scrum din zenit și se-ngroapă-n cenușă / Cai aprigi, odată, în ham asudați (excelentă imagine!) / De ce călăreți prin lumină-purtați, / Cu coada biciuștii nu-mi stăruie-n ușa? / ...” (S-au topit hergheliile). Într-o astfel de poezie și-n altele de același fel, caii vor fi, fără doar și poate, adeseori prezenți grație simbolului lor semnificativ trăirea liberă, fără de opreliști, a sentimentului: „Mai du-mă o dată cu sania trasă de cai, / Cu sania trasă de silfii cei albi mai du-mă o dată; / Rănească-se iarna: de singe-n zăpadă să dai / Și caii sa-jungă la porțile morții în spumă! / ... / Mai du-mă o dată cu sania ultimă-n ger / Cu sania asta fierbinte mai du-mă o dată / Ingroape-se-n iarnă, cu mine, toți caii sub cer / ...” (Mai du-mă). La acest nivel, al descriției impresioniste, al alcătuirii decorului în care se-nîmplă iubirea, poeta convinge prin intensitatea trăirii, prin autenticitatea ei, prin frumusețea însăși, aproape sălbatică, a evocării. Cînd însă își încearcă unele și-n alt plan, al portretizării, ca să-i spunem așa, al individualizării, Lia Miclescu vădește o stîngăcie surprinzătoare: „Tu treci așa nepăsător prin lume / Și nici măcar nu știi cît prețuiești / Doar eu îți caut fel de fel de nume”. În consecință, poeta va enumera, succint, citeva din acele posibile nume: „Ești stelele și roca, ești mirarea, / Ești Zeul meu visat sau ești Satan / Ești Arielul bun sau Caliban, / Răspunsul ești sau întrebarea / ...” și-așa mai departe, ca într-un text de muzică ușoară, tocmai bun să-ncite inimile suav romanțioase. Din nefericire, astfel de poeme, precum cel din care am citat (Tu treci), secătuesc o bună parte din volumul Deschideți luminii și credem că ele fac un serviciu poeziei pe care Lia Miclescu o poate rosti de-adevăratelea, adîncindu-se în sine, renunțînd la acel posibil și penibil dialog cu așa-zisul „demon tandru și blajin”, ca să reluăm chiar spusa sa. Cu alte cuvinte, într-un context de lirică feminină cuturelerat de zeci și zeci de expresii lirice, construite mai mult sau mai puțin savant, Lia Miclescu poate fi o voce doar renunțînd la dulcele și nevinovatele sensibilități poeticoase.

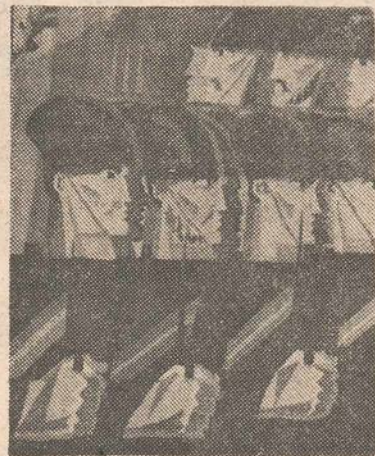
Caiete botoșănene. În cuprinsul revistei Ateneu poate fi întîlnit, de peste doi ani, un foarte interesant supliment publicistic și literar alcătuit de întreaga „forță artistică a unui „județ de geniu”, Botoșani, județ mult drag inimii noastre iubitoare de muzică și poezie. Bănuind truda imensă, dar și satisfacția celor ce semnează, număr de număr, în paginile Caietelor botoșănene, vom aprecia, totodată, calitatea literară a însăși poemelor semnate de Lucian Valea, Dumitru Țiganiuc, Gellu Dorian, Constantin Dracsin, Victor Teșanu, sau pertinenta unor studii și eseuri semnate de Constantin Ceuță, Dumitru Ignat, Gheorghe Jauca, Victor Hreniuc, Gheorghe Slavic, Dumitru Atudoroaie și alții. Într-un cuvînt, o mină de oameni frumos împătimiti în oșirdia lor închinată artei și culturii ce s-a născut și se naște, iată, întruna în acest județ cu o impresionantă tradiție culturală, așa cum ne convinge, printr-o amplă și excelentă rubrică a suplimentului, Dicționarul botoșănenilor, publicistul Ionel Bejenaru. Deci, în încheiere, un supliment care ne convinge și ne obligă să recunoaștem și să credem în zăpada pururii curată a poeziei ce se scrie la Botoșani: „... / cred în zăpada cu care zilnic ne ștergem o-braji / de parcă am ține în mîini un prosop de lumină, / în ninsoarea din noi, din atomii iubirilor noastre / adăugată pămîntului însămișat cu străbuni, / neîntînată ninsoare din piscuri albastre / ...” cum spune poetul Dumitru Țiganiuc într-una din poeziile sale, Ninsoare. (Victor Niță).

● O nouă surpriză plăcută din partea Electre-cordului. De curînd, în

Cînd muzele scriu

Percepere subtilă

Cu cel de-al patrulea volum, Strigăt și șoaptă (Editura Eminescu, 1984), Doina Sterescu adîncește o scriitură în care se întrezărea, încă de la debut, o sensibilitate discretă, retractilă, parcă neîncrezătoare să dezvăluie resortul întîm al poemului. Ceva ca o umbră care alunecă sau ca un abur în risipire, ceva ca o floare de gheață topindu-se pe un geam, ceva nedefinit rămîne mereu în afara rostirii: „...vreau, nelămurind, / să numesc totul...” (Despre rostire). Starea de poezie se încheagă, totuși, în ciuda unor construcții marcate de hiatusuri, greu, dar sigur, dintr-o intenționată ambiguitate în spatele căreia se străvede o regie lirică alambicat-rafinată, un decor minuțios, confecționat cu o mare economie, și un personaj a cărui consistență este mirarea însăși, pe-alocuri infantilă, adolescentină, cu vădite semne de-nsingurare și chiar tragică durere: „vagabond înaripat pînă ieri, spiritul meu / pluteste peste măciulii răvășite / de păpădii — / voltije, vertije / prin fraged, vîntul roșu / al cimpii de seară...” (Voltije, vertije). Excelente sînt în cuprinsul volumului poemele dedicate maternității, nașterii, miracolului vieții: „Lovită de coasa ei veche, / Floarea caldă a trupului / cade în lut, / neștiința ta / pierde, // în loc se înalță doar mila / ca un copac uriaș / de tine, cea jefuită-ntr-o clipă, /

de fraged vlăstarul acesta, / a căru sevă se poate opri / la o atingere — / abia auzită — / ca atunci / cînd lovești din greșeală cu geam / o creangă întregă cu mugurii gri, / pufoși, de răchită...” (Maternitate). Iată, însă, un alt poem, pe aceeași temă, depășind relatarea intructivă expositivă, conferindu-i, în poemul ce urmează, un sens mai adînc, mai amplu, pe măsura celor două simboluri comentate: „Tutankhamon, / prunc fără de prihană / înfășurat / în brațul sting al morții, / cel mai frumoșil sînt ochii tăi măriți / privind hipnotic ochii / duoasei sfînte Mume; // veghează Ea, deasupra / neclintitelor pinze de piatră / ale plutitorului baldachin / prin mări de nisipuri asurzite de soare // (te apără / de muștele țete ale patîmii); // acolo, părăsit în pătutul piramidei, / te apără, / blîndă te apără Ea, //

nevăzut, în candoarea tăcută, / a maternității (ba nu: eternității) / Ei, mult fără de graniți, // nevăzut, în euforia sublimă / a gravității / (eroare: gravității) / Ei, mult plină de slavă; // Ea, mama ta / de-a pururi, / eternule copil! (Tutankhamon). Dincolo de faptul că ambele poeme fac o limpede dovadă a scriiturii Doinel Sterescu, ele ne încredințează că ne-aflăm în fața unei poete cu o subtilă percepere a lumii ce-și desfășoară, magnific și mărunț, totodată, sublimul său spectacol diurn și etern.

VICTOR NIȚA ■

Punctul de odihnă

Doina Uricariu este o poeză din speța pe care, într-o altă generație, o ilustrează Constanta Buzea, de pildă. O poezie hrănită din experiența sensibilității, toarsă din întimplările firești ale sufletului și trupului (dragostea, maternitatea, dar și traseele reflexivității, relația delicată de acomodare reciprocă dintre eu și real, asigurarea refugului, a punctelor de odihnă, de stabilitate), placate pe o reală bucurie a asimilării culturale. Despre ultima sa carte de poezie — Mina pe față (Editura „Cartea Românească”, 1984) — s-a vorbit deja ca despre rodul unei limpeziri a versului, în sensul unei simplități esențializatoare.

Tonurile strînse, șoptite, conjură calma respirare a spațiului alveolar: golul, melcul, orbitele de miere, leagănul, vizuina, căsul palmelor, craterul, pinia, porii etc. — sînt motive recurente în volum. Ermetismul suav, vegetal prezent în Jugastru sfială, de pildă, se transparentizează aici, pînă la muzicalitatea elegiacă a unui lirism confesiv. Experiența spirituală, coborîrea în sine este defensivă — retragere în spațiul ocrotit al interiorității, în teritoriul fragil, dar statornic al poeziei —, dar și ofensivă — căutare a sensului existențial, a nucleelor perene ale ființei. Metaforă revelatoare, mișcarea retractilă a melcului („Coboară, o să-ți pun în palma rece / chiar melcul unde aș fi vrut să fug / încolăcit în spirala / nisipului înepent în rug / ... / în casa-nrtortcheată și nebulă / își ține melcul trupul adormit / oare și sufletul să afle ziduri / după ce în nisip s-a rătăcit?”) marchează punctul de incidență dintre două tărîmuri: „Mi-e dor și nimic nu mă mai întoarce acolo / unde totul era și țărînă și cer, / imaginea pe care-o călcam / și ochiul meu cu vîzurl de-a bușilea // Aici șevaletul, / cranul cu osul curat / lingă cutia de vopsele / și sufletul umezind culoarea / cu trupul ei decapitat / din care mai iese riuulețul de singe”. Separția e, în fapt, o ruptură: „ceea ce nu mai poți dăru în afară / prinde acum, înlăuntrul, o poșghiță amară”. Mersul de-a-nădăratelea, parafrază a celebrei interdicii orifice („Din nou mă întorc surizînd pe călcie / cum merg așa nu văd unde merg, / ce strivesc, ce împing, ce împrăștiu / către cine mă îndemn să alerg // și mersul de-a-nădăratelea, acest spațiu ce poate părea pieptul meu / și ceafa pe care-o vei crede / gura ce te strigă mereu // trupul meu se întoarce, întors / ca o limbă de ceas care a lunecat prea mult înainte / timpul de-a-nădăratelea tre-

ce / și va trece cuminte") e semn distinctiv al unui refuz. Poezia își apără fruntariile. Poezia se zidește în sine, la temelia propriei ființe: „Retrage-te în tine, sărbătoare, / singurătate, ține-mi ochii goi, / văd ceea ce visez că văd, e bine / un riu de miere curge în noroi”. „Mina pe față” — atingere care nu acoperă, ci, paradoxal, descoperă, prezență străvezie, ocrătoare, liniștitoare, metaforă a unei atitudini existențiale care devine atitudine poetică, este emblema unui volum dintre cele mai frumoase apărute în ultimii ani.

Starea poetică

Poezia Ioanei Ieronim se hrănește dintr-o inconfundabilă stare poetică. Atins de ea, realul intră spontan în rezonanță cu poezia, dublându-și în oglindă contururile. Osmoza delicată dintre aceste două teritorii — pe care poezia ultimului deceniu o exploatează cu hărnicie — este la Ioana Ieronim autentică, firească și nu mimată, forțată.

Încă din volumul anterior (*Cortina*, 1983) maniera portretului în versuri, a poemului cu substanță epică se făcea simțită, poezia neîmpunându-se la nivelul versului (din volumele Ioanei Ieronim se poate cita cu oarecare dificultate), ci seducându-și lectorul prin fluiditatea și solida articulare a secvențelor ample, dar și prin discursul poetic regizat de acea facultate uitată (sau alungată) în ordinea comentariilor curente despre poezie: inspirația.

Încă din volumul anterior (*Cortina*, 1983) maniera portretului în versuri, a poemului cu substanță epică se făcea simțită, poezia neîmpunându-se la nivelul versului (din volumele Ioanei Ieronim se poate cita cu oarecare dificultate), ci seducându-și lectorul prin fluiditatea și solida articulare a secvențelor ample, dar și prin discursul poetic regizat de acea facultate uitată (sau alungată) în ordinea comentariilor curente despre poezie: inspirația.

Un copil de șapte ani, cînd — la motiv discret — leagă strins nodurile acestei țesături complicate. Fără să fim prețioși, să observăm totuși aici, folosită sul-generis, o tehnică binecunoscută romancierului: mise en abîme.

Eglogă se citește întocmai ca un roman, ca o carte frumoasă și captivantă. Totuși, nimic din aura poeziei adevărate nu se risipește. Muzicalitatea lăuntrică a versurilor, obținută nu prin eufonie cit prin ritmarea viziunii, calmează rostirea, o „ritualizează”. Cu această a treia carte de versuri a sa, poeta se dovedește aptă de sinteze poetice originale.

TANIA RADU ■

La curtea miracolelor

Un decor ca de curte a miracolelor pentru uzul celor mici — o lume peștriță, cu tilhari (păguboși), cu zine și circari, cu țirgoveți cumiți și zurbagii de tot felul — găzduiește întâmplările noului film al lui Ion Popescu Gopo — *Rămășagul*, o fantezie în imagini, punind la bătaie un arsenal de imaginație considerabil și modalități de realizare cinematografică de toată mîna, de la filmul artistic (cu actori) pînă la filmul de animație. *Rămășagul* (inspirat din povestea lui Ion Creangă *Punguța cu doi bani*, evident, tratată ca simplu pretext) e o comedie cu muzică, în care povestea e luată în vir de peniță, făcînd cu ochiul celor mari, dar vorbind totuși pe limba celor mici. A fost odată un moș (Ion Lucian) și o babă (Draga Olteanu). Moșul se ocupa de mesteritul cocoșilor de tablă, din cei care stau pe casă. Există și o punguța cu doi bani, pe care n-o aduce cocoșul, ci i-o dă moșului o „zină bună și fermecată” (Angela Similea), punînd rămășag cu el, dacă timp de șapte zile o ascunde bine, banii de aur vor fi ai lui. Asta e intriga. Punguța migrează, dusă de vînt, o înghite un cocoșul hibrid, (fiul găinei și-al cocoșului de tablă) care o pierde, o găsește tilharul (Iurie Darie și Vasile Hariton), care, de păguboși ce sînt pierd banii la cărți, cocoșul e vinat de toți, după ce-a intrat din nou în posesia punguței, are o aventură subacvatică — în... fîntină, al cărei conținut îl înghite cu nesăț, odată cu toată apa de pe pămînt, golind astfel marea, pentru ca apoi să se îndulzească de soarta caracatiței și-a peșterilor și să le rodea apa. Și așa, cu idile duioase între fata circarului (Anca Mihăescu) și un muzicant timid (Radu Gheorghe), cu certuri mai mult sau mai puțin amoroase între zînă și zmeu (Florin Piersic), trec cele șapte zile și zina găsește punguța, crede că a cîștigat, dar... în punguța sînt două pietre, iar banii se află în buzunările bine camuflate ale celei mai istețe neveste de pe pămînt: baba. Zina face minuni, dintr-o dată se schimbă în ultima, ce slujește și de happy end: cocoșul cel isteț e prefăcut într-un prunc drăgălaș, care, dacă va umbla Creanga se va numi Ion.

Filmul lui Ion Popescu Gopo e spumos, dar scenariul are multe momente treănate și cam duce lipsă de poante. Ceea ce nu înseamnă că nu sînt și scene savuroase. Una dintre ele i se datorează lui Radu Gheorghe și constă dintr-un tete-à-tete suav cu fata circarului. Îndrăgostitul, ilustrînd transa amoroasă, scoate din geantă o... luminare aprinsă și un gramofon minuscul, care să-i spună dragostea cu glasul lui Aurelian Andreescu. Un personaj cu deosebire simpatic e tilharul filozof, vorbind în ridicale, interpretat de Iurie Darie, frumos întregit de al său Sancho Panza (V. Hariton). Mici scăpări

în minuirea recuzitei: Zmeul își toarnă vin în pahar și vinul dispăre ca prin farmec (pasămite, sorbit din străfundul fîntinii de cocoșul năzdrăvan), dar noi, bieți spectatori deloc inocenți, vedem cum i se scurge discul zmeului printre degete. Deh, se întîmplă și la case mai mari...

Admirabilă e inventivitatea pusă în valoare de decoruri (Mihai Bețiu) și costume (Nelly Merola) și de bun gust muzica lui Marius Teicu, pe versuri de Eugen Rotaru.

Rămășagul — un film de divertisment, plăcut, dar totuși cedînd prea mult în sensul facilității.

TANIA RADU ■

O expoziție

Recent una din impozantele săli ale Dalles-ului a găzduit o incitantă expoziție semnată de pictorul *Silviu Oravițan Crețu*. Incitantă prin modernitatea limbajului plastic, vădit abstract, prin cromatica severă, economică, dacă putem spune așa, dar de un mare rafinament, totuși, și prin mesajul conținut în pinzele ce pot fi traduse în fel și chip. Bunăoară: o imensă pinză, desfășurată pe un perete întreg, poate fi un acoperis peste ale cărui țigle cade lumina de aur a soarelui, sau un fragment din penajul unei uriașe aripi, sau, cum s-a și spus la vernisaj, putem avea în fața noastră, dacă vrem, miraculoasele rafturi ale miraculoasei Bibliotecii din Alexandria, o posibilă imagine a aceluia pentru totdeauna pierdut tezaur. Alte lucrări par să descindă direct din lumea simbolurilor geneticii de ultimă oră, drept pentru care cercul, inscripționat într-un patrat, sau triunghiurile, sau chiar patratele, sînt semnele unei lumi vesnice și, totuși, în plină mișcare, ale unei lumi ce ne înconjoară sub multiplele ei forme, mai usor sau mai greu de descifrat, de pătruns, de înțeles, de simțit. *Silviu Oravițan Crețu* vrea cu tot dinadinsul să ne convingă, prin misterul picturii sale, că a văzut aievea înfățișarea ideatică a acestei lumi, că s-a aflat în preajma neînteleșului ei, că a fost fascinat de frumusețea și adevărul ei, că ne vorbește în numele ei. Putem fi de acord cu acest demers plastic, sau îl putem refuza, firește, dar nu putem fi indiferenți la faptul de neîngădui că universul său se încheagă, totuși, într-un sistem strîns articulat, că elementele acestui univers, prin repetiția lor, dau naștere unui ritm de ansamblu excelent, susținut cu virtuozitate, cu fervoare, cu o nedismulată plăcere a picturii, fie ea și incirată. În fond — și acesta este credem adevărul cel mai de seamă al picturii lui *Silviu Oravițan Crețu* — artistul, pentru a-și mărturisi acea zonă de neexplorat a vieții sale, sincer cu sine, pînă la capăt, și, implicit, sincer cu noi, cei ce privim spre opera sa, a inventat, în absența unui limbaj adecvat, o nouă zicere, întrutotul originală, propriei doar artei lui.

VICTOR NIȚĂ ■

Opinii O reparație

Gheorghe Iancovici mi-a dat o carte pe care am citit-o cu o mare plăcere intelectuală. Se numește „Incandescența și penumbra” și e cartea sa de debut. Am găsit în ea studii de sinteză asupra unor mari personalități ale culturii, studii concise, de o mare acuitate definitorie, minuind un remarcabil bagaj cultural și un spirit selectiv fără greș, într-o limbă vie, niciodată pedantă, cu valori stilistice de multe ori fascinante. Venind dintr-o lungă penumbra preparatorie, mai puțin cunoscut decît poate ar merita, Gheorghe Iancovici ajunge nu odată la incandescența critică, situînd personajul său într-o rețea contextuală, integrîndu-l din nou și aplicîndu-i apoi creator propriei caracterizare, de o fragranță unei înalt-literare, în cea mai bună tradiție estetică.

Am fost necăjit să știu că acest om care își ascunde cu o nobilă modestie cultura într-un orașel bănățean, a ieșit cam tăbircit în revista *Flacăra*, fiind expediat cu calificative grăbite între inutilități și poncife, deși pentru puterea lui sintetică și seriozitatea sa diagnostică un for străin (britanic), la un concurs cu participare mondială, i-a conferit premiul I. Se pare că acești morgoși străini nu erau, totuși, atît de pretentioși ca redactorul revistei *Flacăra* și au judecat cu oarecare stăruință.

Nici cu unul nu m-aș lăsa păcălit de lipsa de notorietate a autorului și de referința lichidatoristă a onorabilului atunci cînd au sub ochi această carte cu adevărat trebuincioasă și vrednică, de un ambitus ce cuprinde studii despre: Părvan, Hortensia Papadat-Bengescu, Eugen Speranția, Lucia Mantu, Gala Galaction, Goga, Ralea, Ion Teodorescu, dar și Moravia, Valéry, Maurrois, Huxley, Amiel, Gide, Roger Martin du Gard, Julien Green, Papini, Neumann, Katherine Mansfield, Cesare Poreca, Charles de Bols, Virginia Woolf, tratați cu profunzime și dezinvoltură în cadrul unui vast aparat informativ.

Ca să nu lungesc pledoaria, voi da doar cîteva referiri la Giraudoux: „Într-un organism de o deconcertantă complexitate cum e cultura franceză, necristalizată în simetrii glaciale, bogat în valențe, suficient sieși dar nu zăvorit sugestiilor din afară ci disponibil și ferit să asimileze antinomii, apariția exotica a prozatorului din Bellac a fost înviorătoare, grațioasă și dătătoare de zîmbet ca a, unui fluture Morio, înveșmîntat în imponderabile catifele și brocarturi, sosit din crîngurile Limousin-ului, intrat fără sfială prin geamul deschis al celei mai ilustre instituții și aterizat, în plină scîndiță, pe umărul Domnului Președinte al Academiei.”

În țara de baștină a *Artei poetice*, a *Discursului asupra metodei*, a regulilor inflexibile ale clasicismului și ale romanului construit cu măiestrie, echilibrat și atent șlefuit, pașnicul Giraudoux, trimis parca de după ochelarii săi blajini, a cutezat să desfidă conciațiunea, substituindu-i feeria digresiunii și magia metaforelor dezlănțuite în avalanșă (...) Realitățile palpabile ale altora pentru el erau amăgiri zidite din substanța fiabilă a neverosimilității și umbrei. În schimb trăia într-o suavă intimitate cu himerele, iar în atingerea cu mina și cu fața sa, cuvintele deveneau voluptate carnală, a florilor tropicale și ninsori patetice căzute baladesc în paradis (...). Într-un fel, opera sa e un act de revoltă, un protest împotriva acestui ceremonios pedantism (al universităților germane, n.n.). Privită printr-o asemenea prismă. Impresia de deslinare a scrisurii sale, fuga sistematică de sistem, anglicismul anacronic al personajelor feminine se dezvăluie ca piese bine gândite ale unui mecanism defensiv. Însăși opțiunea sa pentru literatură, după serioase studii (Aso)ice, vadește o natură sinuoasă, îngrozită de perspectiva prizonieratului în sisteme, ostilă formulilor definitive și sumbru sentențioase, ca niște catedrale cu portalurile și cu vitraliile zidite (...) Cu toată abundența prodigioasă a imagisticii sale, nu sîntem în prezența unui supracrealist. Îi lipsește pentru aceasta gustul grotescului, un anume umor negru rezultat din bizare împerecheri de cuvinte și mal cu seamă cinismul. Fără să fie vreodată dulceag, Giraudoux minuieste o proză a elegantelor pure, a seducțiilor fără altă finalitate decît propriul lor parfum. Dacă există un univers giralucian acela e unul cutreerat de alegorie și stăpînit de candori (...) Ne place să-l însoțim în improvizările sale mozartiene, fiindcă adorăm surpriza și fiindcă ne spală de amarăcune cristalina clipocire a frazelor lui.

Asemenea fraze nu trebuie apărute; ele se apără singure. „Exactitatea” lor literară o simte bine oricine cunoaște cit de cit pe Giraudoux. De aceea cred că o revistă care și-a cîștigat merite nu în a acoperi ci în a descoperi, în a se bucura de tot ce țîșnește pe teritoriul inteligenței autotone, va fi bucurăoasă, și de data asta, în fața unor noi și inegalabile mărturii, să steargă umbra sub care l-a aruncat pe Gheorghe Iancovici și merituoasa sa carte.

PAUL EVERAC ■

Baciul fabulos al cărții românești

La 13 februarie a.c. s-au împlinit 50 de ani de la stingerea lină, în zorii zilei, a marelui cărturar Ion Bîanu. În preajma acestei zile, mai nici unul dintre cotidienele și săptămînalele noastre culturale și li-

terare din capitala țării n-au marcat evenimentul, desi de numele acestui om de seamă al spiritualității românești se înlanțuiesc o serie, întregă de priorități. În domeniul învățămîntului el detine prestigioasă situație a primului titular al catedrei de istoria literaturii române de la Universitatea din București. În planul mai larg al întreprinderii de instituții de cultură și de formare a unor instrumente de strictă necesitate pentru cercetarea științifică a avutului nostru sufletesc, Ion Bîanu se impune în contemporaneitate și stăruie în memoria și stitul de muncă al urmașilor săi ca fondator și director al Biblio-

teci Academiei Române, ca întemeietor al școlii românești de biblioteconomie și bibliografie, ca autor al planului de tipărire a bibliografiei naționale retrospective a cărților, periodicelor și manuscritelor românești etc. Reforma ortografică din 1904 este opera lui și a lui T. Maiorescu. De curînd a apărut în librării mult așteptata lucrare *Bibliografia românească modernă (1831-1918)*, vol. I, elaborată de Academia R.S.R., în colaborare cu Societatea de Științe Filologice. O realizare monumentală ce își mină rădăcinile pînă la începutul acestui secol, cînd Ion Bîanu își rotunjea concepția și metoda de lucru, intrînd-o grandios în cele patru volume masive de *Bibliografie românească veche*, tipărite între 1903-1944. În colaborare cu Nerva Hodoș și Dan Simonescu.

Pornit de pe platurile mioritice ale sătucului Făget de pe Tîrnava Mare — astăzi pendinte de comuna Valea Lungă din jud. Alba — Ion Bîanu s-a format sub îndrumarea severă, dar ocrătoare a doi academicieni: Timotei Cipariu și Ion Micu-Moldovanu, demni urmași ai coriforilor Școlii ardelenne.

Ca elev, în ultima clasă de liceu, îndrăznind să organizeze aniversarea întîrzierii a adunării de la Blaj din 1848, devine *persona non grata* și este forțat, după ce își ia bacalaureatul, să fugă la București și, în 1876, să se înscrie la Facultatea de Litere și Filozofie. Aici pregătirea lui intelectuală își dilată zările sub fericita înriurire a unor profesori ce-

lebrî: August Treboniu Laurian, Al. Odobescu și Bogdan Petriceicu Husdeu. Sub grija de părinte-savant a lui Al. Odobescu, își redactează lucrarea despre *Poezia satirică la romani* și obține diploma de licență a Facultății de Litere. În 1881. Tot atît de apreciat este și de Husdeu, care îl atrage în cercul cercetărilor sale. Cu sprijinul său obține o bursă de studii în străinătate și pleacă mai întîi în Italia și apoi în Franța. La Milano studiază la marele romanist Ascoli, iar la Paris audiază cursurile celebrilor profesori: Gaston Paris, Paul Meyer, Michel Bréal și A. Darmesteter. I se deschideau mari perspective pentru o carieră științifică. A sacrificat-o însă pentru o mai modestă preocupare de gospodărire cărturărească, de care cultura românească avea urgentă nevoie. Profesorul său din București l-au chemat în țară, numîndu-l directorul Bibliotecii Academiei Române.

Aici a trăit muncind peste o jumătate de secol. De la cele câteva sute de cărți, pe care le-a luat în primire, a urcat tezaurul Bibliotecii Academiei, pînă în anul morții sale din 1935. Ia peste o jumătate de milion de cărți, înființînd și numeroase și bogate sectoare cu colecții de periodice românești, manuscrite, stampe, documente etc.

Adine pătruns de grija pe care l-o acordaseră dascălilor săi, de la Blaj și pînă la București, de la Milano și pînă la Paris, la rîndul său și-a împlinit sarcina de educator în mod exemplar, atît

sub raportul inițierii științifice cit și în domeniul educației patriotice. Ca profesor Inventarul lucrărilor lui Ion Bîanu înscrie peste 300 de lucrări din domeniile diverse ale culturii și literaturii române — bibliografie, biblioteconomie, paleografie românească, editări de texte, cataloage de manuscrite, periodice, artă, folclor, ortografie etc.

Modest, muncitor și integru, acest savant și patriot a trăit o viață întregă în mijlocul cărților, stringîndu-le și ocrotîndu-le. Adeseori se mîndrea că în copilărie fusese cioban la oi, pascîndu-le pe pașisti mînoase și ocrotîndu-le de jivine. Și pe dealul Făgetului cu oi, și în depozitele Academiei cu cărți, Ion Bîanu a fost un mare păstor. După trecerea sa în lumea umbrelor, în locul său de membru al Academiei Române, a fost promovat fostul său elev, student și colaborator, profesorul Dumitru Caracostea. Acesta, cuprins de o cutremurătoare pioșenie și recunoștință față de marele său îndrumător, și-a încheiat discursul de recepție la Academie, cu următoarele cuvinte: „De cite ori în templul acesta, o carte, o revistă, un manuscris vor valorifica avutul nostru sufletesc, din toată această religie a muncii se va înălța pururea un înn de preamărire întru amintirea cărturarului ardelen care va rămîne în istorie: *Baciul fabulos al Cărții românești*”.

PETRE STROE ■

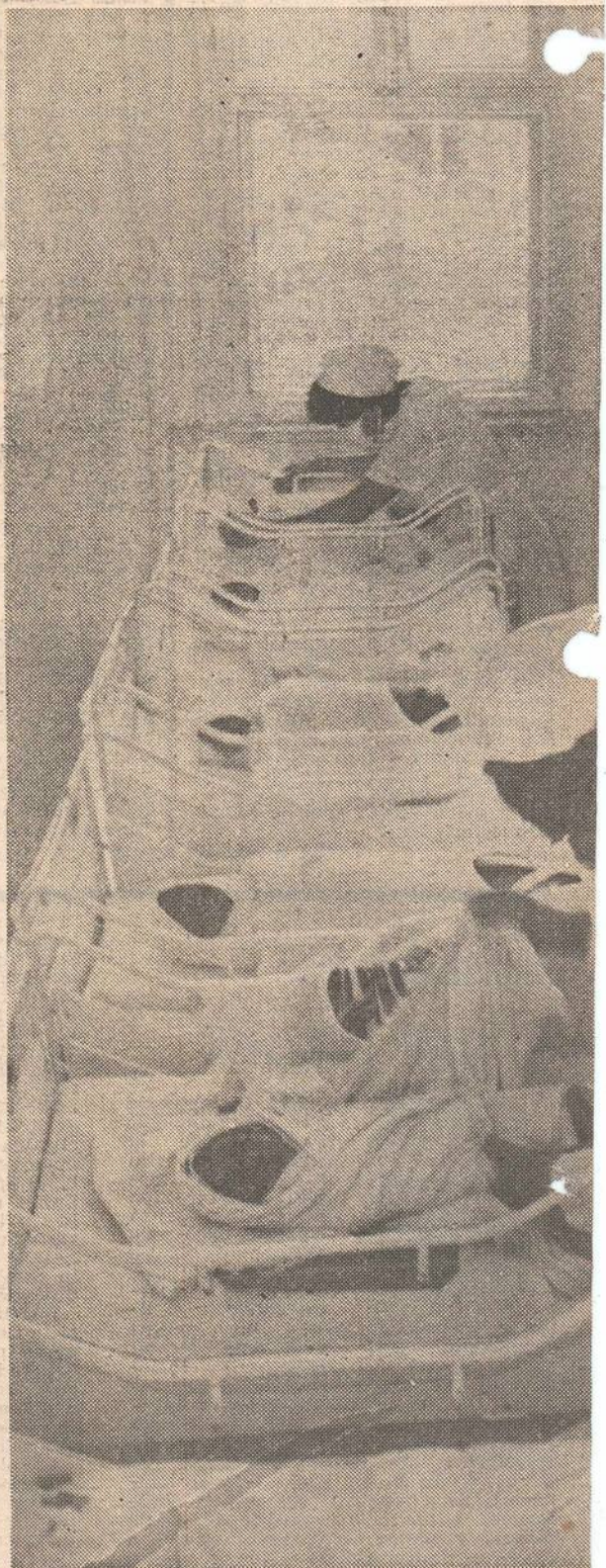
La sat și la

Sãrut mîna!

Fotoreportaj din Curtea de Argeș de ELENA GHERA

Tandrețea ca o presimțire a primãverii

Pui de om, El îi datorezi

oare, gind de toate zilele

răspunderi egale în fața muncii și vieții

„Porțelanul” și „Electroargeș”: spații unde femeia își împlinește rosturile

Tihna căminului, o știință a sufletului

Opinia unui alegător

Afiș electoral țărănesc

Să-mi fie îngăduit să mă întorc, acum la începutul primăverii, când vântul de martie biciuiește pământul fără de milă dar plin de speranță, în lumea țărănească a satului meu de sub poalele Căpăținii, unde am învățat pentru prima dată cuvântul istorie citit pe o hartă școlară înfățișând țara ca pe o piine rotundă.

— I-am dat și piine albă, o piine întreagă, rotundă, și tot n-am avut ce-i face. S-a prăpădit!

O viață m-a urmărit și mă urmărește și azi această supremă și tragică justificare a unei țărănci bătrâne la căpăținiul bărbatului ei. Firește, pentru un tânăr din ziua de azi, chiar și de la mine, de la Slătioara, povestea nu are nici un fel de sens. Cum să-și închipuie azi, cineva, că ultima șansă de a supraviețui unei boli grave ajunsesse să fie, la țară, o piine albă și că de ea se lega speranța unei vieți?! Ei bine, eu am apucat și acea istorie! Însă cutremurător este că istoria s-a petrecut foarte aproape de zilele noastre; pină la urmă, patru decenii într-o istorie sint mai puțin decit o clipă. Dar chiar și acum douăzeci de ani povestea piinii albe nu era, în toate satele țării, o poveste de demult. Însă ultimele două decenii au reprezentat un salt greu de imaginat atunci când a început istoria lor. Nu sint prea mult peste douăzeci de ani nici față de timpul când se petrece povestea din romanul meu Niște țărani de la Cornul Căpriei. Vatra asta de pământ a fost și rămîne pentru mine boaba de rouă răsfrîngînd o lume întreagă. I-am văzut pe țărani umblînd cu capul gol, ca la doliu, la moartea unui bou cînd pentru ei se prăbușea toată nădejdea unei vieți!

— Ai văzut, tu, tren?! — nu era numai o întrebare ironică a cite unui hitru la vreo sărbătoare cînd se mai uitau greutățile. Răr trecea cineva de tirgul Hurezului unde nu-și mai lua mina de la gură uimit că boierii, care de fapt erau niște bieți țirgoveți, își luminează orașul electric. Parcă îi văd cum veneau kilometri întregi desculți, prin praf și prin gloduri, cu opincile atîrnate pe umăr, ca să se încălze abia la cișmeaua de la intrarea în tirg. Atît își îngăduiau să fie și ei „în rîndul lumii”, cît îi ținea nevoia în tirg și la sărbătorile mari. Noi uităm repede aceste lucruri, chiar și noi cei mai de demult, fiindcă cei tineri nu mai au nici măcar răbdare să asculte. Cui să-i mai spun eu, la mine la Slătioara, și mă gîndesc la tinerii care cred că e foarte firesc ca satul lor

să se bucure de Casă de cultură țărănească ce poate fi invidiată de un teatru profesionist, cui să-i mai spun eu că popicăria lui Boncu era, lipită de cîrciuma lui, singura șansă de spectacol duminică și mai ales verile și, rar, horile unde se omora pămîntul cînd cînta la vioară Costică al Anicăi din Turicești?! Pe cine să fac eu azi să mă creadă, din acei tineri ce vara trecută au pus la cale la Slătioara o discotecă cu stație exact ca la București; că toată copilăria mea cînd auzeam, de Amaradia, unde se duceau țărani cu carul cu boi după porumb pentru mămăliga care i-a făcut oameni pe părinții lor, această Amaradia mi se înfățișă ca un fluviu undeva în America Latină?! Și nu ne despărțea de ea mai mult de treizeci de kilometri!!

Și acum doi ani am fost la o nunță cu opt sute de invitați într-un zăvoi la capătul Slătioarei către Stroiști unde altădată se spunea că se termină pămîntul și tatăl fetei se dădea de ceasul morții că e lume puțină și se face de ris, adică el e om „în rîndul lumii” alt „rînd al lumii” — poate și el să facă o nunță, ca și cînd regimentul cu furculițele înfipte în sarmalele cit pumnul, legate cu ață ca să nu se rupă, n-ar fi fost destul pentru orgoliul lui. Și stînd la masă mă gîndeam cum venea el la școală, desculț, cu o amărîtă de traistă pe umăr din care ieșea turta arsă în țest și plină de cărbuni și de cenușă!

Sigur, nu spun eu aici că la țară curge azi lapte și miere pe toate ulițele, însă o datorie mă obligă să recunosc progresul acestui sat și al lumii lui și faptul că socialismul a netezit drumul civilizației și în acest univers. Nu toate problemele sint rezolvate, unele își caută încă soluțiile cele mai bune, nici țărani nu e întotdeauna mulțumit deși cerințele lui pornesc azi de la pretenția unui anume nivel de trai și nu mai au nimic comun cu credința că te poate salva de moarte un codru de piine albă; nici noi nu sintem întotdeauna mulțumiți cu cît produce satul în condițiile unui proces de industrializare intensivă a agriculturii, însă reperele lumii țărănești de azi sint, categoric, rezultatul unui salt civilizator pe care o elementară morală ne îndreptățește să-l salutăm cu o mare încredere pentru viitor.

Iar acest viitor nu mai e nici o noutate, depinde de noi și de capacitatea noastră de a ne asuma răspunderea lui și de a-l clădi așa cum îl visăm și cum îl dorim pe temelii unei experiențe democratice complexe care ne-a învățat, într-un răstimp istoric altfel foarte scurt, că putem, într-adevăr, să fim stăpîni și făuritorii propriului nostru destin. Iată, de pildă, eu aș pune pe un afiș electoral Casa de cultură țărănească de la Slătioara ca să arăt cît se poate de convingător că acest viitor stă în puterea noastră.

DINU SARARU ■

Dumitru Fărcaș fără taragot

— Dumitru Fărcaș, ne aflăm la aeroportul din Cluj-Napoca. Sintem ca la marile aeroporturi și discutăm între două avioane. Dumneata vii — eu plec. Ce-ți mai face taragotul?

— E perioada în care cîntă România și pentru România.
— Te-am văzut într-o fotografie la Casa de cultură a studenților cu prilejul „Festivalului de Artă Studențească” de la Cluj-Napoca.

— Dirijînd ansamblul pe care-l conduc de 23 de ani. Ansamblul „Mărțișorul” al Casei de Cultură a Studenților.

— Formidabil! Astăzi este chiar 1 Martie — ziua mărțișorului.

— Vezi, așa stau lucrurile. Și mai este o coincidență. Miine, este 2 martie. După toate calculele așa stau lucrurile. Ei, bine, se împlinesc 28 de ani de cînd

a luat ființă ansamblul.

— Îi cunoști de atunci?

— Da! Eram pionier. Dar, să fiu sincer. Să nu exagerez. Eram ceva mai mare. Eram, să respect adevărul în timp, U.T.C.-ist. Chiar cu vechime...

— Totuși nu mi-ai răspuns la prima întrebare: Ce-ți mai face taragotul?

— Anul care a trecut a lucrat foarte mult. A cîntat în China, Coreea, Spania, Portugalia R.F.G., Franța (zilele culturii românești) Lyon și Austria. Dar, ceea ce mi se pare cel mai semnificativ este faptul că am acompaniat fetele din echipa de gimnastică a R.F.G.-ului la Campionatele Europene de la Viena unde, spre marea lor bucurie, au ajuns pe locurile frunțase — unde n-au ajuns niciodată pină acum. Asta pe muzica românească și pe taragotul lui Dumitru Fărcaș din Cluj-Napoca. Le-am purtat noroc! Dar, pleacă! Avionul tău e gata de zbor. Ne vedem altădată.

SORIN POSTOLACHE ■

**Vicisitudinile
conveierului**

Romanul unei ascensiuni sociale mijlocitate de instrumentele moderne ale parvenirii, **Muzeul de ceară** pretinde a fi privit și ca document al unei conștiințe neliniștite, interogative ce-și caută esența pierdută, „puritatea” originară. Este, desigur, și un roman ironic, o viziune sarcastică a marșului unui cuceritor, al unui „erou al timpului nostru”: un „cuceritor” care punind stăpînire pe lume se pierde pe sine într-o lume a aparențelor, a compensațiilor reficante. O victorie scump plătită în care, monotonă și sumbră, „emoția socială” acoperă ca un lîntoliu varietatea multicoloră și imprevizibilă a emoțiilor individului în fața lumii și a oamenilor. Beneficiind de o sumă de calități „înnăscute”, între care, mai ales, de forța, pe care inițial nu și-o cunoaște, de a se adapta oricăror obiective propuse din afară, Sergiu Harnagea este produsul unei false opțiuni la capătul căreia îl așteaptă dezastrul propriei ființe înstrăinate, nu numai de ceilalți, dar de însuși nucleul iradiant al personalității sale unice și inconfundabile. Eroul al acestei decăderi, el este în același timp și lucidul ei spectator. Ar fi însă prea ușor și prea simplu să vedem în el un personaj „negativ”, un cinic sau doar o victimă a propriei vanități: el este un „antierou” în sensul că, în ciuda poziției sale formale pe „conveierul” social, tocmai trăsăturile susceptibile de eroism îi lipsesc. Lenta dezumanizare a eroului, progres al unor acumulări descrise cu mare subtilitate și finețe analitică, constituie maladia socială pusă pe masa de operație. Bisturiul analistului operează necruțător dar foarte atent „cazul” Harnagea, un exemplar de elită, un tehnocrat căruia mediul îi pune „a dispozitie” mijloacele îmbolnăvirii, respectiv, ale propriei alienări. Nu avem pînă la acest „Muzeu de ceară” romanul dens și cuprinzător al înstrăinării trăite ca simptom al contradicțiilor în elelele cărora poate fi prins și individul ce contribuie cu mari merite la făurirea unei lumi noi. Sergiu Harnagea este un asemenea erou, în esență tragic, căruia mijloacele și codurile prescise cu care acționează pentru atingerea scopurilor pozitive îi inoculează cancerul mortal al atoniei și al golirii ființei lăuntrice de pulsațiile vieții adevărate. Mare specialist, de o inteligență superioară și cu o conștiință de adevărat performer, dotat spre a „învinge” în orice situație, purtînd în sine mari disponibilități ce-l fac apt alături pentru o strălucită carieră științifică și didactică, dar și pentru o rapidă ascensiune spre virfurile piramidei sociale, eroul alege — nu fără ezitări și sub presiunea orgoliului unei „iubiri de porțelan” (ce poate fi și un perfid „alibi”, o formă de mușamalizare a propriei răspunderi) — calea „conveierului” social ce-l va purta spre mortificarea propriei personalități. O formă a morții spirituale a eroului este rafinamentul decorativ, ca și calificarea în rolul de mic rege de interior, de prinț al unei curți de „sclavi eliberați” în care, aparent, iubirea supusilor sporește dependența stăpînitorului. Pagini memorabile sînt consacrate strălucirii sepulcrale a relațiilor omului cu universul lucrurilor înrobitoare (senzuala și concupiscenta „masă de sufragerie”, „louvre” garderobei etc), cărora le transferă efluviiu afectivității deviate de la drumul ei firesc spre semeni: oameni în care eroul nu mai vede decît mecanisme unifuncționale, potrivit unui pragmatism provenit din tirania eficienței. Dragostea de oameni este înlocuită de cultul obiectelor. În această ipostază, a personajului eficient care-și cheltuiește resursele „procustindu”-le într-o direcție unică, Sergiu Harnagea nu se relevă a face parte din familia lui Ion Marina, „înaltul funcționar dintr-un minister cheie”, al cărui destin îl înfățișase Al. Ivăsiuc în **Cunoașterea de noapte**. Ca și acela, personajul lui Dumitru Popescu este eroul unei crize de conștiință pentru elucidarea căreia întreprinde o complicată anchetă introspectivă în care implică, prin alternarea planurilor narative, vocile altor martori și naratori: scriitorul (Niky), soția (Despina), prietenii din prima tinerețe (Rex, Tudorcea), elaborînd astfel un număr de variante menite, în fond, să accentueze relativitatea adevărului estompînd totodată unilateralitatea interpretării.

Mobilul autorului nu pare să constea în sumara „condamnare” a eroului său, în ciuda faptului că jurnalul acestuia conține și cel mai aspru rechizițiu a ceea ce s-ar putea numi efectele dezumanizante ale parvenirii, al cauzelor vidării de propria personalitate: „Nu mai există — notează în jurnal cu o clară conștiință a golului lăuntric Sergiu Harnagea. Cineva mi-a luat locul. Sint o tinichea, un burlan”. Un „burlan” a cărui rugină se vede totuși asaltată de revolta unei furții, a unui potop purificator. Conștiința vidului lăuntric provoacă o criză a identității. Dintr-o individualitate plină eroul a devenit emblema unei funcții, simbolul unei amnezii. Bogatele resurse de care dispune se văd lustruite, date la rîndea, neutralizate și „impersonalizate” spre a corespunde așteptărilor „etaului” său ierarhic. Spre a se menține pe „conveier”, personajul trebuie să se uite pe sine și să-și livreze nu doar calitățile așa-zicînd tehnice, dar și să renunțe la dreptul la timp, la actualizarea multiplexelor sale la-tenor. Din acest punct, el schitează un efort de regăsire a personalității și întreprinde chiar o călătorie de inițiere în propria biografie uitată: „Știu cine sînt, nu mai știu cine am fost”. Devine conștient de inautenticitatea existenței sale

liber-neliberă, simbolizînd o victorie aparentă, înșelătoare. Într-un acces eretic, eroul vrea să-și recîștige destinul, să se individualizeze prin revoltă. În fond, avem de-aicea aici cu o adîncire într-un nou context a „temei povestitorului” care circulă obsesiv prin toate romanele acestui scriitor: conflictul dintre vocație și aspirație, un conflict ale cărui forme și evoluții definesc condiția umană a vremii noastre. Miza acestui conflict, a acestei dramatice confruntări este, desigur, opțiunea. În romanele anterioare, termenii acestei pasionante dezbateri erau distribuiți unor personaje diferite: Manole Suru, Vladimir Cernea, aflați în permanentă confruntare, ca ipostaze complementare ale opțiunii gândite și trăite cu prospețimea spirituală, de unul și în virtutea (!) inerției și a rufinei, de celălalt. În **Muzeul de ceară** scena conflictului dintre vocație și aspirație, dintre prospețime și rutină este conștiința aceluiași personaj. Între resursele vocației autentice și tentațiile aspirației către ascensiune și putere socială („treccrea din categoria conducătorilor în cea a conducătorilor, cu tot cortegiul de implicații”), eroul alege, — nu tocmai liber și nu fără chinurile deliberării intime —, cea de-a doua alternativă. Întrebarea care se pune imediat privește putința individului de a satisface aspirația fără să sacrifice ori să-și trădeze vocația: finalul romanului lasă întrebarea deschisă, nu fără a sugera, simbolic, ieșirea din impasul inautenticității. Nu știm dacă eroul și-a regăsit chipul uitat, virtele purității pierdute. Să fie, în cele din urmă Sergiu Harnagea, exponentul unei „tragedii optimiste”? Cum își va recupera eroul facultățile neutralizate de trecerea ambicioasă din categoria conducătorilor în aceea a conducătorilor? Și, mai ales, cum va ieși din „pactul” prin care „frumoasa, dezinteresată dorință de a învăța oamenii prin vraja cuvîntului înaripat, inspirat a fost înlocuită cu alta, odioasă, de a domina prin a doua putere a cuvîntului, purcinoare și înrobitoare, puterea amenințării și fricii?”. În finalul romanului se „pornise ninsorea. Una din

erou problematic, așa cum o teoretizase Lukács. E vorba, adică, de o căutare inautentică a autenticității. Cea a personajului revoltat împotriva falsei obiectivități dictatoriale-auctoriale din **Muzeul de ceară** se închide la limita mistificării lucide ca tribut al conștiinței elitare. Sergiu Harnagea se descoperă, într-o plimbare prin Piața Romană, străin în raport cu mulțimea (dintulă mai degrabă la modul abstract decît concret), fără a fi în stare să-și interiorizeze revelația astfel decît ca pe un concept. El nu-și poate trăi diferența ca pe o dramă, ci ca pe o idee, fiindcă nu-și poate urma gîndirea în real. Personajul are în fata realității o reacție de repliere, aceasta fiind punctul său vulnerabil: „Realitatea exterioară pătrunsese în citadelă prin cablu. Acest fir era locul vulnerabil, calul troian”. Faptul că Sergiu Harnagea se află mereu în contrast cu propria luciditate nu e străin nici de zodia sa, întruparea simbolică a duplicității. Aflat într-un oras de provincie, împreună cu soția, protagonistul cedează curiozității de a i se face horoscopul. Dr. Kapur, ocultistul, nu ezită să-și exercite divinității asupra clientului său: „Sinteti peste în lună. Peștele este semnul prigoanei. În vechime astrologii numeau constelația «Infernul Zodiacaui». Va spun fiindcă sub el stă viața dumneavoastră. Vă stăpînesc două naturi contrare: un pește urcă în susul riului, celălalt coboară (...) Spiritul peștelui este mistic, sublim și utopic. Sinteti pîndit mereu de depresiuni morale. Vă frămîntați adeseori fără nici un rost. Vă faceti griji inchipuite și aveți muștrări exagerate de conștiință. Sinteti sensibil, timid și vă complaceti în situații echivoce”.

Politicată, prin destin, conștiința fostului director de centrală industrială, retras de bunăvoie în anonimul unei condiții socio-profesionale lipsite de aura și vanitățile puterii, își fetișizează luciditatea. De aici și autismul comportamentului său în raport cu realul. Autorul are însă meritul, deloc negliabil, de a nu transforma într-o teză cercul vicios al egotismului, ci de a-l dizolva abil în materia epică. Din acest punct de vedere, comanul evită riscul eseismului fastidios. Importante sînt în compoziția cărții și confesiunile indirecte, deduse de cititor din comportamentul intim, familial al personajului, manifestat într-un cerc de relații care reproduce stereotipia structurilor politice. Originalitatea tipologiei reprezentate de Sergiu Harnagea constă în faptul că figurează un tip de revoltă incapabilă să se despartă de obiectul ei.

Muzeul de ceară este, prin urmare, și o cronică de familie, cu scene descrise admirabil, cum ar fi aceea a forfotei

mai aveți nici o scintile în ochi / și nici o identitate!” (**Imperceptibilă devastare**). Toate volumele de versuri — **Pentru cel ales**, 1968, **Un om în agora**, 1972, **Gustul simbului**, 1974, **Rază de cobalt**, 1979 — se remarcă prin modul radical de-a împărți lumea în bine și rău, în frumos și urit, în adevărat și fals. Autorul are, parcă, în stilou nu cerneală, ci acid sulfuric, cu care gravează în metal sentințe irevocabile. Chiar și elogierea bucuriei ia forma unui decret liric împotriva căruia nu se mai poate face contestație: „Nu bucuriei scaldată în rece sudoare, / Înfricoșată, avară — /.../ Nu bucuriei minerale a stîncii ucigase / zdrobind în cădere flori solitare de colț /.../ Nu bucuriei tipată la bilci, / la panoramă, la strană /.../ Bucuriei... semn de mirare / grav și ascuns, / rană în carnea parfumată de floare, / cascade nevăzută a unui hohot de plîns!” (**Odă bucuriei**).

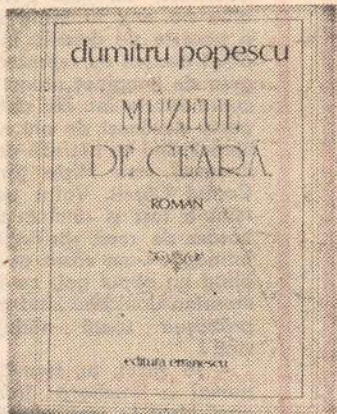
Trebuie însă subliniat faptul că limitarea opțiunilor la da și nu, nu înseamnă nici pe departe, în cazul lui Dumitru Popescu, o înțelegere simplistă a existenței. Scriitorul ia în considerare și înțelege diversitatea manifestărilor vieții, avînd chiar un fel de perspectivă panoramică asupra lumii. „Ochi în virgin triumphi tăiat spre lume”, conștiința sa cuprinde fără dificultate toate actele omenești, inclusiv pe cele excentrice. Însă dincolo de această contemplare distantă a bilciului desertăciunilor există o intensă, coplesitoare, supraomenească dorință de a schimba cursul lucrurilor, de a salva ființa omenească. Aici apare acel spirit revoluționar pe care îl invocăm demagogic cînd comentăm creația altor poeți, dar care în poezia lui Dumitru Popescu constituie principala caracteristică. Un patetism, rece, ca o descărcare electrică, o incorruptibilitate de Robespierre emană din versurile sale. Poetul vrea să revoluționeze existența oamenilor și nu oricînd, ci acum, pe loc, ca un copil care s-ar sătura dintr-o dată de dispunerea soldaților săi, de plumb și i-ar așeza brusc într-o nouă formație. Bineînțeles, întii răsturnîndu-i.

Acest voluntarism manifestat în propagarea unui mod de viață superior apare și în trilogia **Pumnul și palma** (**O dimineață înșelătoare**, 1980, **Ochiul ciclului**, 1981, **Marsul caritidelor**, 1982), unde Dumitru Popescu discută tăios, cu ajutorul unor exemplificări epice, despre tenorul (sau nonsensul) acțiunii politice și pledează, în felul său autoritar, pentru păstrarea autenticității crezului comunist. Interesant este faptul că fermitatea sa se evidentiază nu numai în plan ideologic, ci și în plan artistic — aici cu rezultate mai puțin fericite. Personajele imaginare de autor pentru ilustrarea convingerilor sale — îndeosebi personajele centrale: Vladimir Cernea și Manole Suru — sînt manevrate ca niște marionete. Aproape fiecare gest al lor are o valoare demonstrativă. În momentele cînd devine sentimental, Dumitru Popescu pierde această siguranță. În mod special reprezentarea relațiilor de dragoste îi dă mare trac, divulgînd în revoluționar — ca în orice adevărat revoluționar — un naiv. Această vulnerabilitate a sa (pe care Mihai Ungheanu s-a grăbit s-o numească **kitsch**, făcînd paradă de exigență după ce scrisese cronici elogioase despre tot felul de veletari) constituie farmecul lui Dumitru Popescu, ca orice slăbiciune a unui caracter tare.

Dar eseurile? Dispersate întii în presă și reunite apoi în volume ca **Biletul la control**, 1968, **Ieșirea din labirint**, 1973, textele în care Dumitru Popescu își formulează în mod direct opiniile în legătură cu felul nostru de-a trăi și ne propune să fim mai buni, mai frumoși, mai adevărați, se detașează prin același radicalism al atitudinii. Caracterul lor tranșant este cu atât mai socant pentru cititor cu cit autorul, avînd experiență gazetărească, știe să-și pună în scenă ideile. Unii gazetari își mai amintesc și azi, că, pe vremea cînd era redactor-șef la **Scintila literetului**, Dumitru Popescu, reformase într-o perioadă extrem de scurtă, stilul de lucru și aduse un suflu nou în ziaristică, impunînd formule publicistice cu mare priză la public. Una dintre rubricile inventate de el — **Să discutăm despre tinerețe, educație, răspunderi** — și-a dovedit viabilitatea decenii la rînd. Acest simț gazetăresc funcționează și în eseurile, fără să le reducă nimic din elevație. Logica impecabilă, formulările caustice, care nu se uită ușor, un entuziasm abstract, ca al pledoariilor „pro domo” scrise de Alexandru Ivăsiuc conferă acestor texte forță de convingere. Sau, măcar, de declanșare a reflecției.

Dumitru Popescu a publicat și jurnale de călătorie, referitoare la țările străine vizitate de-a lungul anilor: **Impresii de călător**, 1962, **Drumuri europene**, 1965. Stilul este același și în aceste însemnări. De astfel, cum ar putea fi altul? Avînd, în mod evident, ceva de spus lumii, neîncîndu-se, autorul nu-și modifică atitudinea în funcție de genul adoptat.

La această bibliografie se adaugă recentul roman **Muzeul de ceară** (Ed. Eminescu, 1984), despre care în **Flacăra** s-a afirmat că „s-ar putea să fie cea mai bună carte de proză semnată de Dumitru Popescu pînă acum”. Într-adevăr, s-ar putea, deoarece construcția epică are de data aceasta structura unei parabole. Protagonistul romanului, Sergiu Harnagea poate duce lupta pentru putere atunci cînd se transformă într-un scop în sine. În final, Dumitru Popescu îl pedepsește pe personaj să redevină el însuși, să fie, chiar și cu prețul unor mari sacrificii, fericit. Este pedeapsa pe care scriitorul ar aplica-o, dacă ar putea, oricărei ființe umane.

**O carte in dezbateri:
Muzeul de ceară**

acele ninsori nocturne, fastuoase, revărsări florale, sărbătorești”. Idilism? Mai curînd semnul unui nou început, al unei regenerări, al depășirii formelor reficcate (ca un „muzeu de ceară”) și reinvierii personalității reconectate la izvoarele proaspete și strălucitoare ale vieții autentice.

C. STĂNESCU ■

Zodia peștilor

Cele trei volume ale romanului **Pumnul și palma** de Dumitru Popescu nu lasau să se întrevadă în nici un fel o temă a scriitorului. Era, acolo, o naratiune în care autorul de pe copertă reușea să se facă invizibil, lăsînd toată povara relațiilor pe seama unui povestitor atocăstui-tor. Orice lectură tendentios biografistă își vedea astfel dizolvate prezumițiile în impcabila organizare a discursului epic impersonal. O identificare între autor și personajul său, Vladimir Cernea, era un abuz de competență. **Muzeul de ceară** radicalizează intenția romancierului de a se diferenția de mările sale romanești, dînd cu tifla cititorului circotas, înșelînd adică orice prejudecată de lectură. Dumitru Popescu nu vrea să fie și nici chiar să pară un scriitor care își pune biografia în scenă. Miza noului roman este, prin urmare, voit romanească și ea devine explicită, în plan narativ, încă de la început. Mezaromanul debutează cu un pact între scriitorul Niky și personajul său, Sergiu Harnagea, în urma căruia acesta din urmă preia scrierea romanului sub pretextul onestității confesiunii. Personajul devine autor dintr-un soi de revoltă îndreptătită, refuzînd imixtiunea unui străin în propria biografie. Modelul e, pînă la un punct, **Negura** lui Unamuno. Este subtil reluat astfel tema ce apărea în finalul volumului al treilea din **Pumnul și palma**: adevărul personal al eului față de sine versus adevărul (im)personal al celorlalți față de un eu anume. Adversitatea ce se instituie, acum, mai cu seamă la nivelul nuanței. Nimic mai important însă decît nuanța acolo unde îndeobste domnește maniheismul. Dacă Manole Suru și Vladimir Cernea sînt albul și negrul aceleiași nuanțe, autorul și personajul său sînt, aici, pur și simplu, nuanțele aceleiași culori. Sergiu Harnagea (care devine dintr-o convenție personajul propriu-zis al **Muzeului de ceară**) se află într-o căutare tenace a propriei autenticități, căzînd în capcana oricărui

senzual a Despinei. Fraza are volute expresive aidoma voalurilor femeii. Parțenera de viață e, pentru Sergiu, o garanție a existenței, asemănătoare intrucitva garanției pe care, în plan social, i-o dă puterea, chiar dacă personajul cochetează cu mirajul independenței. Paradoxal, utopia protagonistului nu este eliberarea de canoanele nomenclaturii, pe care le resimte opresive, ci mentinerea în sistem. Revolta sa exclude refuzul. Inautenticitatea fiind a doua sa natură, personajul persistă în acest mod de a fi dintr-o inerție existențială. A renunța la ea înseamnă a cădea într-o nouă mistificare. Cum acest lucru nu e cu puțină, și luciditatea îi arată mereu adevărul cu degetul, protagonistului nu-i rămîne decît să teoretizeze ceea ce practică. Sergiu Harnagea nu e altul un duplicitar, ci un filosof de cabinet care nu poate gîndi cu usa deschisă.

RADU G. ȚEPOSU ■

Verticalitatea ca stil

Dumitru Popescu este un om înalt și vertical, care privește lumea sever. Dacă stăpînul castelului imaginat de Franz Kafka și-ar fi făcut vreedată apariția în lume, exact așa ar fi arătat. Cuta dintre sprîncele profund marcată, ochelarii cu ramă neagră, gura acuită în sus, în semn de dezaprobare compun o mască glacială. În fata unui asemenea judecător simți că trebuie să spui adevărul, tot adevărul și numai adevărul și că nu ai o șansă să obții tu de la el vree mărturisire.

Literatura scrisă de Dumitru Popescu — eseistică, poezie, proză — exprimă și impune cu o consecvență inflexibilă tocmai această atitudine. În paginile pe care le semnează, autorul nu vorbește despre sine, ci despre noi, reproșîndu-ne cu asprime orice compromis. Parcă este un trimis al adolescenței venit să ne oară socoteală pentru faptul că: ajunși la maturitate, ne-am abătut, fie și cu un milimetru, de la îndeplinirea idealurilor de altădată. Nu ne iartă nici măcar degradarea biologică la care ajungem inevitabil odată cu trecerea anilor: „V-ați schimbat prospețimea solară, brumată / ce plesnea dimineața între dinți, / cu o cîrpă largă, decolorată / jupuită de pe oasele fostilor sfinți! / Cu guri fără buze ați vrea să mai ridici, / păstrînd nume de fructe, de astre îndepărtate, / dar nu

ALEX ȘTEFANESCU ■

atelier literar

G. Dumitrescu

Dan Drăla : V-am răspuns de fiecare dată (probabil că nu urmăriți revista) dar nu vă putem răspunde la fiecare plic, adică în fiecare săptămână, cum doriți dv. (ci doar o dată pe lună, cel mult!) fără să vă gândiți că sint atîția corespondenți care-și așteaptă rîndul. De altfel, răspunsurile noastre nu par să vă folosească la ceva — o țineți în continuare pe-a dv. aceleași înșirări de vorbe goale, în dodii, aceeași bătaie de cîmpii fără sfîrșit și fără rost. Mai înțelept ar fi să zăboviți mai mult asupra cârților, să studiați mai atent adevărata poezie și să vă comparați cu ea.

D. Cavadia : Continuare. În ce privește „generalitatea” (laconismul unor răspunsuri anterioare, ea este, dacă ne gândim bine, inerentă. Iar „perspectiva eseului” nu era decît o foarte sinceră și bine intenționată părere (deformație profesională?) pe marginea unor scrisori pline de idei, probleme, de interpretări, nu o dată subtile și inedite. „Să-i fie rușine, deci (cum se zice pe Sena) cui se gîndește la blestemății”!... (Dar scuze, desigur, cu toată inocența, pentru „vocea malițios-mitocană” peste care, în mod surprinzător, v-a îmbrîncit ghinionul și mulțumiri pentru vorbele bune și pentru ilustrata plină de prospețime).

Violeta Mihalcea: Scrieți prea mult și, firește, nu vă mai rămîne timp destul pentru lectură și studiu. Ceea ce, în studiul și la vîrstă la care vă aflați, înseamnă că vă pregătiți un implacabil

eșec (prin inaniție intelectuală!). Noile texte lipsite de substanță, revenind la logoree și delir verbal, demonstrează din plin această perspectivă. Aveți grijă!

M. Leonescu: Versificări relativ curgătoare, dar încă la un nivel școlăresc, simplist, lipsit de un adevărat suport liric și de un adevărat orizont de cultură. Pe de altă parte, vehementa dv. înverșunare oratorică împotriva „cotropitorului” latin e cel puțin exagerată dacă ne gândim, printre altele, la faptul că vă folosiți, în diatribele dv., chiar de frumoașa limbă pe care v-a lăsat-o moștenire „inva-datorul” (al căruia urmaș, vreți-nu vreți, sînteți!).

D.E.R.: „Auzire”, „Antesfîrșit”.
Florin T.: Nu sînt noutăți lucruri deosebite. Ceva mai bine, în „Casa mea”, „Despărțire”, „Temerarii” (de retrimis dactilografiate). Din alte plicuri (prea numeroase): „Simplă constatare”, „Interior”.

M. Sărbu: Regretăm neplăcută împlinire — se pare că, de la o vreme, tradiționala amabilitate colegială e în suferință. Sunați la 909/66013. Din păcate, însă, în această perioadă, n-o să vă putem citi manuscrisul (părerile noastre, de altfel, le cunoașteți din nenumăratele răspunsuri pe care le-ați primit în aceste coloane). Vă dorim succes.

Magdalena Dan: Un episod cam frugal și expeditiv, încheiat (înainte de a fi pus în valoare convingător) cu o concluzie oarecum întempestivă, simplistă, nejustificată de desfășurarea

textului.

A. Roneanu: În răspunsul anterior s-a strecurat o ciudată greșală de tipar (?) care-i răs-tornă cu totul sensurile. A se citi, deci: „ne vom mai gîndi” (fără acel dubios nu adăugat în față). Felicitări pentru „Bojdeuca dintre zăpezi”.

Marius D.: Am primit textele dactilografiate. Mulțumiri.

Ioana Coman, L. Smău, Al. Krauser, I. Moco-deanu, Adela Dumitru, Al. Zîmbet, Claudia Netchifor, Tudor Alexandru, Alexandru P., Carmen Scutaru, Val Sorcanu, Fl. Ivănescu (mai citeț!), Cornelia State, I. Merișanu, L. Găscă: E ceva. Continuati.

Diana-Gabriela, Cătălin Pădure, Gabriela S., Aurel Costea: Încă nu se pot trage concluzii. Reveniți.

Gabriela Roșu, Olga Cornea, Nicoleta Alexe, D. Spiridonescu, G. Pașă, Letiția Dinu, Florina Drăgan, B. Simandan, Dima O., N. Mănescu, B. Cociuba, Elena Hristea, K. Licur, D. Bonețuț, Pană, G., A.V. Cozianu (ceva în „Dorință”, „O bucată de cer”), S. Chambera, Ariela, Gabriel Sorge, Maria Magd. Stoica, D. Ioanid, Tatiana P., Mariana D., Lia Biltz, Deva Z., Erika, M. Gutui, D. Pytulak, Mihaela Petre, Doina Chiru, Sandi Paraschiv, Val. Păcurariu, Thea, G. Bălcescu, Ionela Ciurea, Gavrilă Anghel Naco, Frankie Tomis, Jenica Bogdan, Cr. Peșteanu, Ov. — P. Moldovan: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■
N.R.: Manuscrisele nu se înapoiază.

DESPĂRTIRE

Zăpada acoperă lucrurile ca o blană, ca o mireasmă, ca o despărțire... — în palma mea ultimul tău sărut se topește încet.

IULIAN BOLDEA

ASCULTĂ-MĂ

M-am așternut pajște fără hotar sub copita herghelilor neliniștite. Pe obrazul meu crește iarba pe tăcute din trupul meu își trag sevele arbori în care cîntă păsări cu aripi larg desfăcute... Auzi tu tropotul gîndurilor la ceas de seară cînd se reintore mereu la aceeași izvoare? Lipește-ți urechea de scoica frunții mele și-ascultă!

CATRINEL STAMATE

PRELUDIU LA PRIMĂVARĂ

Sub nea cîmpia întinsă dormitează, Puteri adună pentru-o nouă primăvară Cînd soarele va exploda pe cer Precum un cîntec galben de fanfară.

Păduri și ape, lunel și munți Vor chiui trezite-n viață nouă Și zările-or juca o horă-albastră Și păsări mii s-or adăpa cu rouă.

EMIL GAVRILIU

HOREA

Duhul tău azi-noapte s-a întors Acasă, Fulguia pe Munte cu tăceri tîrziu, Gîndul încă tînr te-aștepta la masă Dinspre două Veacuri de melancolie.

Casa ta cioplită dintr-un ochi de stea Descîntat spre seară de un fluier sfînt,

Moșii să te știe pururea în ea, Să le lumineze drumul pe pămînt.

Bintuie colinde sus pe Fericit Și-a colaci miroase aburînd sub grindă. Peste pragul roții să pășim încet, Oboseala vîrstei să nu-l mai cuprindă. Nu-i căutați urme pe zăpadă, nu-s Dacă nu știți calea înspre el anume, Tu de bună seamă ai venit pe sus, Cînd pe jos în lanțuri ai plecat din lume.

NICOLAE ARDELEANU

Duhul tău azi-noapte s-a întors acasă Și era în noaptea albă de Crăciun, Ca un prunc cu traista doldora de daruri, Tu, Colindătorul nostru cel mai bun.

IARNA

Cu gestul întrerupt înainte de vreme, riul înghețase ca o ultimă zi, albă la nesfîrșit.

Căutam în pomii de sticlă o pasăre, să-i dau un pumn de grăunțe, una singură căreia să-i fiu de folos, dar ajunseseam tîrziu...

Din margine în margine doar un mare cerc tăcut de moarte albă, și pașii mei îngînînd un cîntec surd și nemaipomenit de trist.

OANA KADAR

SIMPLĂ CONSTATARE

Cînd cineva îți oferă un manual de conversație în limba păsărilor nu înseamnă că poți rupe firele punindu-ți-le drept aripi...

FLORIN TOLLBERGSSON

ANTESFÎRȘIT

cămașa mea ca o siberie de crini atrăgea renii

un argint dement îmi ciopîrtea sufletul

DAN EMILIAN ROȘCA

Profesorul Călinescu

(Urmare din pagina 9)

mai putut apărea în fața studenților și n-a mai putut susține cu ei acel dialog deschis pe care îl recomandă mereu în articolele sale. Se poate închipi o mai mare injustiție pentru un mare spirit? Criticii români, cu excepția, poate, a lui Maioreșcu și G. Ibrăileanu, n-au fost răsfățați de Universitate. Spiritul lor liber, creator a dat totdeauna insomnii administratorilor vigilenți, temători. Se povestește că, la începutul anilor '60, întrebăți de un înalt funcționar cultural din epocă dacă G. Călinescu poate sau nu să revină la Universitate, unii profesori de la Facultatea de Filologie din București au dat răspunsuri evazive: da, G. Călinescu este un intelectual strălucit, dar nu are vocație didactică, nu are tact pedagogic... Alții, mai decisi, s-au opus pe față, zicînd că G. Călinescu este un spirit turbulent, nesigur, studenții ar putea fi derutați, cine știe ce se mai întâmplă... Așa că G. Călinescu n-a revenit la Universitate. El a continuat însă să se considere profesor și să-i facă plăcere ca oamenii tineri să i se adreseze cu această formulă de politețe: **domnule profesor**. Încă o dată, de ce? Pentru că marele critic avea o enormă stimă pentru această profesiune și considera Universitatea un spațiu ideal de cultură în care spiritele tinere se pot întîlni cu mințile experimentate. Într-un articol din 17 ianuarie 1947 (publicat în *Națiunea*), el laudă pe Al. Rosetti, rectorul de atunci al Universității, pentru decizia lui de a deschide cursurile universitare. Căci, zice G. Călinescu, cultura înseamnă o disciplină a minții, cartea este o cale spre înțelepciune, dar ea nu poate înlocui instrucția organizată. „Cine învață acasă rămîne un autodidact și un semididact” — mai zice el admonestînd pe cei care consideră că frecventarea cursurilor este o pierdere de vreme și că spiritele tinere se pot dispensa de profesori. Atît de mare este credința lui G. Călinescu în această privință încît în articolul citat el recomandă studiul temelnic, migălos și compară Universitatea cu o reuniune de preoți și credincioși culturali: „Cum ai să devii chirurg, cîtînd acasă, fără a asista la disecții și fără mai ales a urmări tehnica unui mare chirurg? Cum poți deveni actor fără a vedea actori jucînd și fără a-i întreba? Orice mare om de cultură a devenit astfel nu prin citire de cărți ci fiind elevul cuiva. A fi elev, asta e sensul școlii și cârților care sînt simple abstracții. Poți răscoli toate rafturile bi-

bliotecii; poți devora pe filozofi, dacă n-ai văzut o dată pe un gînditor gîndînd tare, nu devii filozof. Știau ei grecii antici ce știau cînd se stringeau în academie ca să dezbată idei generale. Asta ar fi ca asistarea la liturghie prin corespondență. Slujba bisericească e un mister la care trebuie să participi ca actor. În privința asta, n-admit transmiterea prin Radio a liturghiei, care scutește de mergerea la biserică. Am văzut lucruri grotesti: o gospodină spîrgea ouă în strachină și gospodarul fuma și citea jurnalul și amîndoi ascultau și slujba de la Mitropolie. Universitatea e și ea o biserică, o reuniune de preoți, diaconi și credincioși culturali, care toți trebuie să ocupe un loc în spațiul real al Instituției. Și am să mai spun ceva. Poți citi pe urmă cît poțtești, esențial e și să-ți așeze cineva inteligența cînd e mîntea fragedă. Așa face moașa care potrivește cu miinile capetele moșii ale celor noi născuți. Fără ea am avea toți țeste pătrate.”

G. Călinescu are idei și în ceea ce privește organizarea internă a învățămîntului umanistic. Să luăm exemplul **catedrei universitare**, celula cea mai mică și cea mai vie, mai productivă a corpului profesoral. G. Călinescu a organizat și a condus (e drept, puțină vreme), cum am zis, o catedră de literatură, formată dintr-un profesor și un număr redus de oameni tineri, specializați, care-l secondea-ză și-l pot, la nevoie, înlocui în amfiteatru. O catedră de o sută de persoane îi pare o aberație. Cum să organizezi, cum să faci productivă asemenea uzină într-o disciplină atît de delicată ca literatura? G. Călinescu gîndea, în fond, în sensul tradiției universitare românești. Maioreșcu, Iorga, G. Ibrăileanu, Tudor Vianu au condus asemenea mici ambarcațiuni și au format generații întregi de intelectuali, deveniți la rîndul lor profesori, cercetători, jurnaliști, scriitori, stîlpii culturii române moderne. Asemenea mici colective de oameni specializați într-o disciplină au căpătat cu timpul un mare prestigiu și s-au transformat în reputele instituții de cultură. Cine nu cunoaște, dintre cei care au atîtă peste patruzeci de ani și au trecut prin Facultatea de filologie din București, pe T. Vianu și catedra lui de literatură universală? Marele profesor o păstora cu grijă, veghea la formarea temeinică a oamenilor tineri, se gîndea cu responsabilitate la ziua de mîine. Căci cultura înseamnă, în primul rînd, o continuitate a culturii. Și continuitatea culturii nu se poate asigura fără oameni specializați în cultură, serioși, profunzi și loiali, hotărîți să ducă mai departe ceea ce au primit. Un lanț neîntrerupt al generațiilor, o emulație și o conlucrare liberă, un simț maxim al datoriei și o

posibilitate de afirmare a personalității creatoare, iată ce asigură forța și șansa unui institut de învățămînt umanistic. Cunososc cazul unei catedre universitare de aproximativ 60 de persoane unde cel mai tînr asistent are 42 de ani. După el urmează un gol imens pe care mințile destoinice și responsabile cu greu îl vor putea umple într-o zi.

Dar să revin la profesorul Călinescu și la fervoarea pe care el o pune mereu în articole cînd este vorba de misiunea apostolică, crede el, a dascălului de literatură. El nu se mulțumește cu cărțile pe care le scrie (strălucite), nu este satisfăcut de succesul pe care îl are (și l-a avut în grad maxim, cum nici un critic român n-a avut în timpul vieții lui), el voia să intre într-un amfiteatru și să vorbească despre **domina bona, poezia „realelor”, universul poeziei**, provocînd, prin ipotezele și soluțiile lui neașteptate, spiritul tînr. Își inventează întrebările și dă în fața studenților un spectacol uluitor transcris, apoi, pentru marea public în **jurnalul literar**... Iată una dintre ele:

— „De ce, domnule profesor, poeziile

dau mai multă preferință vegetalului decît animalului?”

Și profesorul Călinescu răspunde, documentat și cu o putere uluitoare a imaginației, la strania întrebare. La multe întrebări n-a mai putut răspunde, căci a murit (acum douăzeci de ani) la începutul senectuții. Nu știu ce-ar mai fi scris G. Călinescu, dar mi-aș putea imagina: O nouă gilceavă a înțeleptului cu lumea, de pildă, sau un tratat despre ars amandi în care toate pasiunile ar fi fost inventate și ele ar fi părut atît de reale încît biografia lui ar fi intrat în panică și i-ar fi căutat cu neliniște modelele. N-ar fi acceptat, cred, lingă el un Eckermann pentru a-i nota gîndurile, cel mult și l-ar fi inventat singur:

— „Despre ce discutăm azi, domnule profesor? Despre conceptul de literatură comparată în gîndirea lui Etienne, cumva?”

— Fugii de aici, Eckermann, asta-i un subiect pentru agenții de circulație a ideilor, pentru bravii noștri dispeceri culturali. Eu vreau să vorbim azi despre **lujerii de viață**...”

Digresiuni

Elogiul întrebării

Pe la începutul iernii, am fost într-o sală cu multe calculatoare. Am privit benzile metalice care se invirteau, colile pline cu semne dintr-un alfabet care-mi e tot atît de străin ca desenul incilcît al liniilor din propria mea palmă, și m-am gîndit încă o dată la riscul ce pînedește omul modern, de a se obișnui cu lucruri pe care nu le înțelege. Poate dintr-un soi de frondă împotriva ignoranței mele desăvîrșite în materie, mi-am zis că un calculator este capabil să dea răspunsuri mult mai prompte decît cele date de creierul omenesc, dar nu va ști niciodată să-și pună întrebări; alte întrebări decît cele pe care a fost programat să și le pună; și că în aceste condiții ar fi înfricoșătoare perspectiva ca vulnerabila noastră gîndire, limitată de neputințe și de erori, să capete într-o zi precizia rece, fără îndoieli, fără probleme, a ordina-toarelor; frustrat de întrebări, care ne definesc, poate, mai mult decît răspunsurile pe care ni le dăm, progresul ar degenera lesne într-un coșmar electronic.

În timp ce afară soarele arde friguros peste mormane de zăpadă înghețată, îmi amintesc că am copilărit, am crescut printre certitudini. Totul mi se părea înscris într-o ordine naturală, pe care nici zeii n-o puteau tulbura, și mă hrăneam dintr-un sistem de credințe, de obiceiuri, de tradiții moștenite din tată în fiu, pe care nimeni nu cuteza să le pună la îndoială. Ele erau și partea mea de libertate și partea mea de constrîngere. Mi se impuneau cu tot atîta evidență ca faptul că riurile curgeau numai de la munte la vale. Tirziu, foarte tirziu am descoperit îndoiala și am ieșit în larg.

Probabil, de aceea a existat o vreme cînd aș fi ris de ideea, care m-a ispitit mai tirziu, că întreaga înflorire a civilizației grecești poate fi pusă în legătură cu faptul că Elada — sfînxul care întreba călătorii la porțile Tebei e un simbol! — a optat pentru o civilizație a întrebării. Pe atunci aveam un respect superstițios pentru certitudini. Cu o ușurință pe care numai lăcomia de a trăi o scuză, disprețuiam ezitățile și le socoteam un semn de slăbiciune sau chiar de mediocritate. Mi se părea că unica divinitate posibilă în logică e certitudinea și că orice contestare a acestei divinități reprezintă automat un scandal. Cum s-a întîmplat că m-am pomenit într-o zi bănuitor față de idolatria absolutului și din ce în ce mai atașat de valorile relative, nu știu. Fapt e că această schimbare s-a petrecut și că unicul progres pe care l-am realizat în viață a fost de la certitudinea înșușită din spusele altora la îndoiala pe care am plătit-o eu însumi și care m-a răsplătit pentru ceea ce pierdusem; dacă posedam mai puțin, credeam în schimb mai adînc în puținul care-mi rămăsese, iar viața o iubeam mai mult fiindcă o iubeam acum cu disperare.

Mi-ar fi greu să spun ce răspunsuri sigure mi-a dat cultura; ceea ce pot afirma fără să stau pe gînduri e că m-a învățat să-mi pun întrebări. Dar nu acesta e darul cel mai prețios pe care ni-l poate ea oferi? E drept că întrebările ne reamintesc mereu că nici un adevăr nu e suficient de complet pentru a conține totul, însă mai degrabă decît un păcat ar trebui să vedem aici un merit. Căci, din cîte știu, nici o întrebare n-a pus mina pe sabie, n-a aprins ruguri, n-a ucis. În nici un cîmîtir din lume nu se poate găsi o piatră funerară care să acuze întrebarea de crimă. Dimpotrivă, ea a fost prima care a suferit de cîte ori răspunsurile au împietrit în dogme și s-au vrut eterne, deasupra provocărilor rațiunii. A fost suficient ca îndemnului „Crede și nu cerceta” să i se adauge un semn de exclamație, „Crede și nu cerceta!”, pentru ca rugurile să ia foc și frînghia ștreangurilor să fluture amenințătoare sub privirile reci ale inchiizitorilor. Și astfel, răspunsul a devenit uneori matricid. Iritat să depîndă de întrebarea din care s-a născut și să fie legat de ea printr-un cordon ombilical, el și-a ucis atunci mama, ca Nero, ca să nu mai fie stingherit de o asemenea dependență. Nu accepta modestia de a fi relativ, trecător, se voia absolut, definitiv, singurul posibil, singurul admisibil, deși această vanitate îl orbea, ca pe o ființă vie care și-ar turna pe ochi, pe buze, pe haine, bronz fierbinte... Firește, a te îndoii de tot e la fel de ușor ca a fi sigur de tot. Și există o aroganță sceptică pentru care îndrăzneala supremă e de a nu crede în nimic, de a striga că nici un drum nu duce nicăieri, că omul e asediat de absurd din toate părțile și că unica lui ieșire e să ia în deridere totul. Sincer să fiu, m-aș teme de o lume în care nici o busolă n-ar mai arăta nordul, în care steaua polară ar dispărea întii din inimile navigatorilor și apoi de pe cer, în care n-ar mai exista sus, jos, dreapta, stînga, totul ar curge indiferent de direcție, de unde? spre unde?, iar filosofii ar izbucni în hohote de rîs: „n-are importanță, nimeni nu știe, nimeni nu va ști, nimeni nu poate ști”. În aceeași măsură, însă, am învățat să mă tem de răspunsurile gata confecționate, de răspunsurile rețetă, care te cruță de oboseală, dar și de speranță, dacă Lautréamont avea dreptate că îndoiala e un omagiu adus speranței. Aș putea adăuga, evident, că adevăratele coșmare ale istoriei n-au fost provocate de întrebările fără răspuns, ci de răspunsurile care s-au dispensat de întrebări, amintind, de pildă, copiii trimiși la Florența de Savonarola să meargă din casă în casă pentru a strînge parfumi, instrumente muzicale, tablouri și alte dovezi de trădare a lui Dumnezeu ca să fie arse pe rug; sau megafonoanele care urlau pe pămîntul filosofiei germane o variantă abrutizată a poruncii dogmatice: „Crede și nu cerceta!” (întîmplător, oare, simțea nevoia Goebbels să scoată pistolul de cîte ori auzea cuvîntul cultură? ceea ce vroia el să impuște era, probabil, întrebarea; oamenilor le lipsește uneori nu curajul de a da un răspuns, ci de a pune întrebarea care trebuie și vede, bineînțeles, în acest curaj un pericol). Dar nu e nevoie să fac apel la istorie pentru a spune că un răspuns se poate demoda; o întrebare, niciodată; și că o viață fără întrebări riscă să devină irespirabilă.

OCTAVIAN PALER ■

Marea speranță a familiei (IV)

— De regulă, se fac confuzii între cele două plecări sau treceri ale lui Liviu în România. Prima trecere a fost efectuată la 15 decembrie 1909. A doua, la 31 august 1910, ajungînd la București și stabilindu-se acolo la 1 septembrie, dată la care, după 34 de ani, avea să moară, la aceeași oră la care s-a născut: 1.50.

— Mi-ați spus noaptea trecută că ați vrea să ne întoarcem într-un an amănunte la anul 1908.

— Cele petrecute în timpul ofițeriei încheiate cu pătania de la popota ofițerilor au devenit cu timpul un complex care i-a pricinuit numeroase neajunsuri, fără să poată sesiza marea importanță a evenimentului, mulțumită căruia a putut deveni scriitor român. Pînă și în notațiile din jurnalul său, la decenii după întîmplările din Gyula, Liviu Rebreanu încerca să escamoteze în cele mai intime momente dimensiunile reale ale episodului care se va transforma în pedestal al carierei lui literare. În loc să lămurească o greșeală de tinerete, i-a dat evenimentului alură de păcat. Oare să nu-și fi putut da seama de importanța momentului prin care trecuse și care a fost cea mai purificatoare dintre toate întîmplările vieții sale? Slăbiciunea a fost sesizată de smecheria unor gazetari care au încercat s-o exploateze, denigrîndu-l într-o întreagă campanie de presă, comparabilă unui baraj de artilerie grea. Deși era foarte simplu să arate adevărata situație: o slăbiciune de tînar datorită căreia, în loc să se piardă în masa anonimă a ofițerimii străine, revenea în nația sa și la izvoarele originare. Ce l-o fi îndemnat probabil la „ciudate” și „discreții”, pentru că, în fond, cum însuși scrie în pagina 123 „Jurnal (I)”: „Eu n-am spus niciodată nimănui ce e cu trecutul meu. Nu-l cunoaște complet nimeni. Nici tatăl meu, nici rudele. Ei știu atîta: că am mîncat vreo mie de coroane la armată, și, din pricina asta, a trebuit să renunț la gradul de ofițer. Fanny, baremi nici atîta: nu i-am povestit nicodată trecutul acesta al meu. Deși ea singură mi-a inspirat încredere. Dar nici ei nu i-am spus și nu i-aș mai spune... Eu n-am nici un păcat ascuns și neispășit. Eu am plătit întotdeauna cu virf și indosat orice greșeală am făcut. Nevoie de spovedanie, de ispășire, (sic!)”.

Or, situația i-a fost lămurită tocmai prin intervenția părintelui său care a aranjat aprobarea demisiei

din cadrele ofițerești și, astfel, judecarea faptului de către instanțele civile. Binecuvîntat rămîne anul 1908, întîmplărilor căruia datorăm ivirea celui mai bun prozator al nostru! Activitatea depusă de L.R. în perioada domiciliului obligatoriu, petrecută în casa părintească din Prislop, între februarie — august 1908, poate fi caracterizată cu adevărat prodigioasă și decisivă pentru demarajul său în literatură. Nederanjat și netulburat în munca lui de fiecare zi și de fiecare noapte, în afară de vizitele inopinately ale jandarmilor care îi controlau prezența la domiciliu, nimeni nu îl tulbura preocupările și era menajat de toți ai casei care vedeau în el marea speranță a familiei.

„Desigur, spovedaniile se ocupă și ele de oameni, dar fără considerații oportuniste, și cu singura preocupare de a fi cu adevărat spovedanii, ca în fața duhovnicului. Pentru un scriitor, cititorii sînt duhovnicul. Iar scriitorul trebuie să știe că viața lui întreagă nu poate avea ascunzături, nici taine, nici menajamente. Mai curînd sau mai tirziu, toate se vor da pe față, toate secretele. Prin hîrțile lui vor scotoci diferiți indiscreți. Discreția scriitorului în viață e inutilă.” („Amalgam”, pag. 200.

Pe bună dreptate, ne întrebăm, care au fost motivele încălcării acestei convingeri din partea autorului, riscînd să se expună unei campanii de presă care numai bine nu i-a adus și care l-a tulburat pround în anii '30 și chiar toată viața.

— Probabil că în 1908 Liviu Rebreanu a citit mai atent operele scriitorilor români.

— Atunci a făcut cunoștință cu

operele lui Creangă, Sadoveanu, Caragiale, Brătescu-Voinești, cu gramatica limbii române și cu țărani români.

— Ce puteți spune despre țărani care apar în romanele sale, despre raportul dintre ei și țărani pe care i-a cunoscut Liviu Rebreanu?

— Toamna, după procesul de la Gyula, și după înapoierea de la Ilva, înarmat cu subiectele Osindei, Răfuielii și lui Codrea, în lungile seri de iarnă, casa Rebreanilor s-a deschis vecinilor Hordoan, zis Cercetașul, Vasile Boldijar, zis Glanetașul, împreună cu feciorii lor, sporovînd și aducînd vești dinspre satul spre care familia privea prin cele două ferestre ca la o panoramă de pe care încet-încet cortina era dată jos, și Liviu însuși începu să coabore în mijlocul celor care popuiau satul.

Mentor al fraților și surorilor, Liviu se transforma într-un mentor al sătenilor și culegea din gura lor mărgăritarele cu care și-a îmbogățit scrisul despre ei. În Jurnalul deschis la trei noiembrie, Liviu Rebreanu nota, către sfîrșitul anului de pomină, cu un simbolic titlu „Considerații despre viscuri”, referindu-se la viața noastră literară, notînd: „Noi, copiii epocii, de astăzi, știm demult deja că viscurile nu sînt trimise de la zei. Ele sînt podoaba străină a arborilor; nici sămînța lor nu e din cer. Pădurarul, dacă le observă, se grăbește a le pustii chiar cu paguba arborelui. Dar oare nu sîntem noi astfel și cu viața noastră literară, ba chiar cu toată cultura noastră? Nu apar oare în răstimpuri frunze de origine necunoscută, drăgălașe superstiții parazite în nesfîrșitul vieții noastre intelectuale... și nu zvonește oare și despre acestea credința copilărească a sufletelor mitice: că, iată, aceasta este o plantă de origine cerească, tainică, ce trebuie cinstită și numai pentru că aparține ei e neînțeleasă, minunată, fantastică” („Caiete” (I), pag. 167—168).

Oare nu împrejmuit de asemenea viscuri avea să-și creeze nemuritoare opere? În ultimele zile ale anului 1908, Liviu primea vestea respingerii piesei *Osinda* de către Direcția Teatrului Național din București, dar, fără să se lase descurajat, își propunea s-o trimită Teatrului Național din Iași. În această dirigență constă marea valoare a caracterului său lă-a ajutor să străbată toate vîlmășii, pășind cu seninătate peste pragul noului an 1909, la finele căruia avea să treacă și granița în „Tara visurilor de noroc”.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

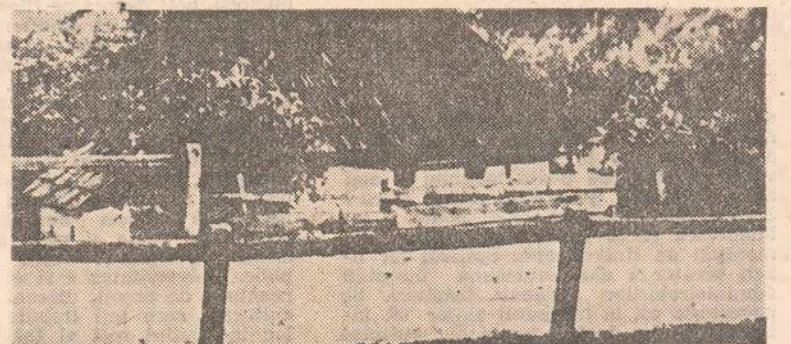

Foto NICU DRAGOȘ ■

Desene pe asfalt

Poezia în stagiune permanentă

A trecut puțină vreme de la premiera spectacolului de poezie al teatrului „Nottara”, „Orfeu în Cîmpia Dunării”, fericită denominare a imaginii cu care a intrat în posteritate Nichita Stănescu. (Între timp s-a „dat” și un alt spectacol de poezie patriotică de azi.) Scriu cu dificultate despre acest spectacol în primul rînd fiindcă nu mă impac cu gîndul că marele poet a trecut în amintire, deși în timpul premierei i-am simțit tot timpul prezența și m-a nedumerit faptul că, în final, în locul proiectiei sonore a vocii sale, reluată după un disc de patefon nu a apărut pe scenă chiar el, interpretîndu-și și rostîndu-și, inimitabil, versurile... Participînd însă cumva la întregul „mister” al acestei serii de poezie (ca alcătuitor al unui program de sală care e departe de a fi doar un program ci e, cred, o mică piesă de bibliofilie și de pioșenie) nu am intenția să mă pronunț asupra tuturor articulațiilor sale, considerînd că o vor face în chip mai potrivit cronicarii și voi sublinia doar o singură, exemplară idee legată de desfășurarea ei: e pentru pri-

ma oară cînd un teatru (consacrat punerii în scenă a unor proze dramatice) are ambiția să propage, printr-o inspirată „monografie” de autor, poezia, în stagiune permanentă! Serii de poezie, „medalioane lirice”, recitaluri de poezie, au mai fost. Vor mai fi. Adesea se face abuz de inefabil și mulțimea unor asemenea manifestări obosește, mai ales atunci cînd nu sînt pregătite cu pricepere.

Un poet, Ion Brad, aflat la conducerea teatrului „Nottara” a gîndit însă altfel: a imaginat și (cu trudă) a reușit să inscenezze un spectacol de poezie ce deține în repertoriu un loc numai al lui. Va fi deci repetat la sediul sau în turnee și va ține așîful atîta vreme cît va capta interesul publicului. Mai mult, recentul „Orfeu” e doar debutul unui adevărat teatru în teatru, urmîndu-i, curînd, alte spectacole (pare-se șase pe an) ce vor face din „Nottara” o Casă a Poeziei. Îi mulțumim poetului Ion Brad și îl asigurăm de întreaga noastră grațitudine. Gestul nu e doar generos ci e și temerar și mult-dăruiești actori de la „Nottara” au în față destul de severe punți de trecut. Chiar Seara Nichita nu a fost lipsită de imperfecțiuni, interperții pîrînd paralizați de dureros de apropiată umbră a poetului. E pentru prima oară de la acel funest 13 decembrie 1983 cînd poezia lui Nichita suie scena fără Nichita și emoția și-a pus sigiliul pe unele momente ale spectacolului într-atît de pregnant încît am

avut o probă clară a lesniciei lui care jubilația actoricească se poate converti în suferință.

Repet, inițiativa Teatrului „Nottara” (despre care Flacăra a mai scris) merită întreaga prețuire a unui public de poezie tot mai competent și mai exigent și avem întemeiate motive să credem în stagiunea de poezie fără sfîrșit pe care ne-o propune...

GHEORGHE TOMOZEI ■

În librării, un nou volum de EUGEN SIMION: Sfidarea retoricii. Jurnal german

■ **Primum o scrisoare din orașul Medgidia**, semnată de **Nicolae Duțu** (Aleea Luceafărului Bl. 5 ap. 2) Iată-i conținutul: „In luna ianuarie 1984 am suferit un atac de cord. La spitalul din Medgidia, am fost îngrijit de dr. Alexandrina Nicolae și dr. Maria Suța, două cadre tinere cărora țin să le mulțumesc din suflet. La Spitalul Județean Constanța, medicul Virgil Ciovică și întreg personalul pe care îl are în subordine în calitate de director adjuncț, au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a-mi reda sănătatea. Au făcut mult pentru mine, ca și pentru toți bolnavii care au fost sub supravegherea domnilor lor. Mi-au redat speranța în viață, ceea ce este cel mai prețios dar pe care l-aș fi putut primi. Pentru asta le mulțumesc tuturor, cu cea mai mare recunoștință.”

■ **Marin Dițoiu din comuna Frâsinet, județul Călărași** ne scrie că citește revista **Flacăra**, dar numai când are posibilitatea și asta nu de el personal, ci de felul în care se face difuzarea presei în comuna sa. „Imi exprim indignarea contra celor care fac tot felul de incurcături. Sintem mai mult abonati la revista **Flacăra**, dar pe luna ianuarie nimeni n-a primit nici un număr. Am făcut șapte abonamente, două la ziare și restul la diferite reviste. Din cauza lor am permanent discutiți cu factorul postal, deși cred că nu el este cel care incurcă lucrurile. Din pricina proastei difuzări oamenii nu mai fac abonamente. Mai înțeleg să se rățească din când în când cite un cotidian, dar o revistă săptăminală sau lunară nu se poate pierde așa, fără urmă. Este inadmisibil!” Aveți dreptate. Și chiar dacă nici acest număr al revistei **Flacăra** nu va ajunge în miiile dumneavoastră, sperăm că el va fi citit de cei de care depinde difuzarea presei în comuna Frâsinet și veți începe să citiți cu regularitate, începând cu numărul viitor, revista noastră, așa cum doriți. Și alături de ea, celelalte șase publicații la care sînteți abonat.

■ **Din Piatra Neamț o fetiță în clasa a VII-a** ne solicită ajutorul. Se numește **Cecilia Carda** și așteaptă răspuns pe adresa Casei de copii-fete, din localitate. Cecilia s-a remarcat la toate concursurile de gimnastică din județ, dar în orașul lor nu bate fi antrenată decât pentru soi. Doresc să facă gimnastică de performanță, este gata să depună toate eforturile necesare pentru a obține rezultate bune și roagă pe cei de care depinde testarea ei s-o sprijine pentru a ajunge la Liceul din orașul Gheorghiu-Gheorghiu-Dej. Cine știe de unde sare iepurele!

■ **Consiliul popular al municipiului București**: „Ca răspuns la articolul apărut la rubrica **Flacăra** la dispoziția dumneavoastră” din 18.01.1985, referitor la punerea în funcțiune a ascensorului din imobilul situat în str. Nedeleu Ion nr. 3, bloc I A, vă comunicăm următoarele: Începând cu 21.XI.1984, cele două ascensoare sînt preluate în întreținere-completă de Întreprinderea Ascensori, iar din verificările făcute nu s-a înregistrat nici un deranjament la aceste instalații de la data punerii în funcțiune și pînă în prezent.

■ **Eugenia Purghe** este domiciliată în localitatea **Simbăta de Sus, județul Brașov** și lucrează ca asistentă medicală principală la Spitalul Municipal Făgăraș, motiv pentru care este nevoită să facă naveta. La punctul sanitar Simbăta de Sus, comuna Voila, este încadrată Elena Pitișca, care locuiește în Făgăraș și este, la rîndul său nevoită să bată zilnic drumul între Simbăta și Făgăraș. În ciuda cererilor făcute încă de acum trei ani tuturor factorilor de care depinde transferarea celor două cadre medicale, fiecare dintre ele putîndu-și desfășura cu mai multă eficiență activitatea dacă ar fi scutite de navetă, în ciuda dorinței celor 2.500 de locuitori din Simbăta de Sus de a avea la dispoziție un cadru medical la care să poată apela la orice oră din zi și din noapte, se pare că cele două continuă să se întîlnească fiecare în localitatea de domiciliu a celeilalte.

■ „Mă numesc **Stefan Para** și locuiesc în Craiova, cartier Craiovița Nouă, Bl. 121-G, sc. 1, et. 1, ap. 8, și vă relatez următoarele: Am fost nevoit să închiriez o cameră la Hotelul Bulevard din Capitală. La plecarea mi-am exprimat regretul pentru suma nejustificată de mare achitată, în raport cu serviciile oferite. Vă dau numai cîteva exemple: televizorul din cameră nu funcționa, difuzorul de asemenea și toată noaptea n-am putut dormi din cauza zgomotului produs de un utilaj — probabil un frigider. Am sesizat receptionerul, dar nici nu m-a băgat în seamă. Am scris și în condicta de sugestii și reclamații, dar se vede treaba că n-a citit nimeni cele sesizate de mine, pentru că n-am primit nici un răspuns.

■ Un grup de părinți din satele **Cresturi** și **Petrecu, județul Bihor**, în numele cărora semnează **Alexandru Lucaci**, ne roagă să transmitem rugămintea lor către „Conducerea Autobazei Marghita și I.T.A. Bihor, în vederea rezolvării navelei unui număr de 40 de copii care sînt nevoiți să străbată 10 kilometri pînă la școală pe jos, trenul care circula dimineața avînd ora de plecare 4.30. Intrucît există un autobuz care trece prin Abrămuți și Făncica, iar distanța cu care ar trebui prelungit traseul acestuia nu este mai mare de 4 kilometri, problema n-ar fi chiar așa de complicată de rezolvată. Cei 40 de școlari așteaptă răspunsul dumneavoastră favorabil, stimaiți tovarăși de la I.T.A. Bihor.

■ „Atît subsemnatul cît și cunoscuții

mei am apreciat mult cartea Ilenei Șerbanescu-Berar, intitulată „Cu și fără sare”. În Suceava, Rădăuți și Botoșani s-a epuizat rapid, fiind cerută de mulți suferinzi. Ni se pare a fi cea mai utilă dintre cărțile de alimentație, intrucît explică o serie de lucruri pe care trebuie să le aplice toți cei care sînt silși de boală și mănincă fără sare. Pe cînd o nouă ediție? (**Vasile Huțanu, Bd. Enescu nr. 4, sc. B, ap. 8, Suceava**). Adresăm întrebarea Editurii „Ceres”.

■ **Direcția de Poștă a Municipiului București** ne comunică: „Urmare a articolului critic apărut în revista dumneavoastră din data de 25 I 1985, la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” referitor la sesizarea tovarășului Manea Duță Constantin din satul Clificeni, comuna Snagov, Sectorul Agricol Ilfov, care reclamă faptul că în luna noiembrie 1984 nu a încasat pensia din vina lucrătorilor oficiului P.T.T.R. Tîncăbești, vă aducem la cunoștință următoarele: Din cercetările efectuate în cadrul oficiului și de pe teren, la domiciliul reclamantului, a rezultat că acesta s-a prezentat în data de 8.XI.1984 la diriginta oficiului respectiv cu bilet de internare în spital, solicitînd să i se achite pensia anticipat. Acest lucru nu a fost posibil intrucît sumele se achită în perioada 12—27 ale lunii. Pensionarul a fost informat că pensia poate fi încasată la ieșirea din spital în baza unei cereri adresate Oficiului de pensii al Sectorului Agricol Ilfov. În data de 23.XI.1984 s-a prezentat la Oficiul Tîncăbești și soția petentului, cu o adeverință din care rezulta că acesta este internat în spital (adeverință pe care nu i-a solicitat-o nici un lucrător al oficiului) cerînd să i se achite pensia, dar nici această situație nu a putut fi rezolvată, intrucît conform instrucțiunilor P.T.T.R. în vigoare, pensiile se achită numai personal destinatarilor. Totuși, pentru a sprijini petentul, diriginta Oficiului Tîncăbești a intervenit la Oficiul de pensii — Sector Agricol Ilfov, care a confirmat telefonic faptul că, s-a expediat contravaloarea pensiei neprimite în luna noiembrie, care a și fost achitată destinatarului.”

■ **Agnesa Arsenie, economisă la CIC MAIA**, și-a pierdut portofelul cu toate actele și o sumă însemnată de bani. Dumneaei nici n-a avut timp să observe bine paguba, pentru că, întorcîndu-se spre seară acasă, o aștepta o vecină. Portofelul fusese găsit pe stradă de doi tineri, care, foarte prompti, o căutaseră la adresa aflată în actele de identitate. Cei doi se numesc **Cornel și Minică Ba-rean**, doi frați încadrați la A.D.P. sector 6. Ce mai putem adăuga? Sînt fapte care le fac cinste.

■ Cazul nu este singular. **Constantin Radulescu din București, str. Mașina de Piine, nr. 4, et. 4, ap. 18, sector 2**. În ziua de 29 ianuarie, a făcut mai multe cumpărături la magazinul **Bucur-Obor**. Încercat de pachete și grăbit cum era, a uitat portofelul la unul dintre raioane. N-a remarcat lipsa lui decît a doua zi și, așa cum ne scrie, a fost imposibil să-și aducă aminte unde l-a putut pierde. După cîteva zile, la ușa sa a sunat un tînar blond, cu o figură deschisă și zîmbitoare. A scos dintr-un buzunar portofelul cu actele și cu cei cinci sute de lei pe care-i conținea. Tînarul era soțul vinzătoarei **Mariana Udrea Bălan** de la magazinul **Bucur-Obor**, la care semnatarul pierduse portofelul. „Corectitudinea lor — ne scrie inginerul **Rădulescu** — m-a impresionat profund și cred că, pe lîngă faptul că vreau să le mulțumesc încă o dată, merită să fie făcută publică o asemenea comportare. Soțul vinzătoarei se numește **Liviu Udrea** și este muncitor lăcătuș la Uzinele „23 August” din Capitală.

■ „Aduc și pe această cale, prin intermediul revistei „Flacăra”, mulțumirile mele întregului personal al Spitalului de boli pulmonare **Breaza**, pentru grija și atenția pe care o acordă bolnavilor. O menționare specială se cuvine a fi făcută asupra activității medicului **Radu Beju**, care este întotdeauna alături de bolnavi, de cele mai multe ori peste orele de program, căutînd să le aline suferința și să-i însănătoșască cît mai repede, redîndu-i astfel societății și familiilor lor. (**Nicolae Dick, Str. Toma Ionescu Bl. 21, sc. A, et. 2, ap. 12, Cîmpina**).

■ **Primum un răspuns de la Direcția Județeană de Drumuri și Poduri — Gorj**: „Referitor la construcția podului din beton armat de peste riul Jaleș, putem arăta că lucrările au început în luna ianuarie 1984, dar nu au putut fi definitivate din lipsă de fișii cu goluri. Aceste prefabricate ne-au sosit abia la sfîrșitul lunii decembrie 1984 și au fost montate în luna ianuarie 1985. Podul va fi pus în funcțiune în luna aprilie 1985.”

■ **Toader Hojda, domiciliat în Cristur Șieu nr. 30, județul Bistrița-Năsăud**, ne scrie că întîmpină multe greutăți cu primirea unei indemnizații de transfer la care susține că îl dă dreptul legea. Din banii pe care ar trebui să-i primească de la Întreprinderea de exploatare industrială a agregatorilor minerale pentru construcții **Turda**, contabilul șef al acestei unități i-a dat numai o mică parte. Rugăm pe cei în drept să lămurească lucrurile, intrucît stau incurcate din vara anului trecut.

■ **Consiliul popular al județului Maramureș** ne răspunde la scrisoarea lui **Augustin Nechita**, fost maistru-instructor la Liceul industrial nr. 1 din Baia

Mare, și ne precizează că n-a urmărit directorul să-l îndepărteze, el singur — **Augustin Nechita** — prin comportarea sa și slabă pregătire profesională a determinat „o ripostă justificată a colegilor, culminînd cu excluderea din colectiv și desfacerea contractului de muncă”. În urma mai multor scrisori, situația sa a fost verificată și reverificată, pentru a se constata mereu același lucru: „netemeinicia celor sesizate și temeiul legal al desfacerii contractului de muncă”.

■ „Referitor la precizarea făcută în revista **Flacăra** din 25 ianuarie 1985, vă comunicăm că, din greșeală, a apărut suma de 2.481 lei, în loc de 248 lei pentru o dezinfecție. Credem că publicul trebuie să cunoască suma adevărată. (Întreprinderea de Dezinfecție, Deratizare și Dezinfecție, Centrul D.D.D. București).

■ „Cercetînd cu atenție sesizarea tovarășului **Ion Lungu din Drobeta Turnu-Severin** privind nedecontarea meselor și neacordarea hranei rece în stațiunea **Borsec** pe perioada 12—13 august 1984, cînd împreună cu familia a participat la o excursie spre nordul Moldovei, s-a constatat că scrisoarea corespunde realității. Din actele examinate la fața locului, rezultă că agenta de turism de la biroul stațiunii **Borsec** nu a decumandat masa la pensiune pe perioada excursiei și nu a depus comanda pentru hrana rece, contrar reglementărilor în vigoare. Din analiza de preț a excursiei, rezultă, de asemenea, că valoarea alocăției de hrană pe perioada respectivă nu a fost scăzută din prețul excursiei, participanții achitînd în întregime costul acestei excursii.

În urma cercetării sesizării s-a dispus restituirea contravaloarei alocăției pentru hrana tovarășului **Ion Lungu** de către stațiunea **Borsec** și recuperarea sumei de la agenta de turism **Stan Rodica**, vinovată de cele întîmplare. Suma a fost trimisă petentului — 190 lei — cu mandatul postal nr. 392/19 II 1985.”

■ **Din orașul Brad, județul Hunedoara** ne scrie **Gabor Lazăr** (Str. Cuza-Vodă, bl. 16, sc. C, ap. 27) în numele său și al celorlalți zece frați ai săi. Așadar, 11 copii (7 băieți și 4 fete), 24 de nepoți și 5 strănepoți îi vor sărbători, în primăvara aceasta, pe părinții și, respectiv, bunicii și străbunicii lor, care implinesc 50 de ani de la căsătorie. Este vorba de **Ioan Gabor**, în vîrstă de 73 de ani și **Ileana Gabor**, de 70 de ani. „Menționeră, scrie semnatarul, că mama noastră a primit titlul de „Mamă eroină” și „Ordinul Muncii Clasa I”. Așadar, o viață plină de realizări și bucurii, străbătută de cei doi sărbătoriți, mereu împreună timp de 50 de ani. Le urăm și noi, viață lungă și sănătate, alături de copii, nepoți și strănepoți.

■ **Nițu Grigore din Timișoara, str. Ghe. Lazăr nr. 31** ne scrie că suferea de un ulcer varicos la gamba stîngă, încă din anul 1946. Nici un tratament încercat de-a lungul anilor nu l-a vindecat. Afîind de tratament cu „Boicil” aplicat de medicul **Florea Albu din Timișoara** și-a prepus să mai facă o încercare. În urma unui tratament intensiv cu injeții „Boicil — forje”, după circa o lună de zile s-a vindecat. „Am ținut să vă scriu toate acestea, gîndindu-mă că mai sînt, poate, mulți suferinzi care s-ar putea vindeca în clinica unde funcționează inimosul doctor **Florea Albu din Timișoara**.”

■ **Conducerea Întreprinderii Poligrafice Sibiu** ne scrie: Urmare notei apărute la rubrica „Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități”, în revista „Flacăra” din 22 februarie 1985, vă facem cunoscute următoarele:

Sesizarea respectivă a fost prelucrată cu întreg personalul secției de imprimare ofset și control final, care participă la producția celor peste 10.000.000 ilustrate color pe care le execută anual întreprinderea noastră.

Totodată s-au luat măsuri pentru instruirea personalului din secția imprimare ofset pentru efectuarea unui control exigent al modului de imprimare a colitelor de ilustrații color, în vederea eliminării colitelor introduse inversat în mașină și nitărirea controlului interfațic și final și asistenței tehnice în schimburile II și III prin numirea unor tehnicieni cu sarcini precise.

Ne exprimăm totodată regretul față de cele seizate care, de altfel, sînt cazuri izolate și sîntem convinși că prin măsurile luate vom evita pe viitor apariția unor asemenea aspecte.

■ Cu privire la sesizarea adresată redacției „Flacăra” de către **Pestean Dorel** din Brașov, str. Rozelor nr. 6, sc. C, ap. 3, Consiliul popular al municipiului Brașov neinformează că: în urma verificării la fața locului, cele sesizate se confirmă și **Bălean Emil** a fost sancționat conform Legii 10/1982 pentru distrugerea gardului viu din zona verde și ruperea cărții de imobil.

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

■ În revista „Flacăra” a apărut o emoționantă pledoarie pentru sănătate. Despre ce este vorba? **Dinca Valentin**, din Sibiu, suferea de o formă mai ușoară de poliomieltă. După mai multe operații și sub îngrijirea unor medici destoinici a reușit să meargă, ajutat fiind la început de un baston. Ce nu face vointa din om, cînd este vorba de propria-i sănătate? Al doilea caz vindecat de poliomieltă este acela al tehnicianului **bucurestean Nicolae Popcov**, caz în care atît medicina, cît și terapeuica miscării și sportul și-au spus cuvîntul. Sechelele poliomieltăi au fost înlăturate, ba, mai mult, cei doi suferinzi de această boală nemi-loasă sînt acum în afară de orice pericol. După cîte am aflat dintr-o revistă de specialitate, ultimul a reușit chiar cîteva performanțe sportive notabile.

Vreau să spun, prin aceste lapidare rînduri, că se poate lupta cu cele mai crîncene boli ale veacului, numai să știi cum și cînd și să fii îndrumat corespunzător. Ne bucură că revista este angajată în această luptă deschisă pentru viața noastră, pentru sănătatea noastră a tuturor. (**Ioana Cergan, str. Cîmpina nr. 2, București**).

■ **De la Consiliul Popular Pașcani, județul Iași**, am primit următorul răspuns. „Privitor la scrisoarea cetățeanului **Birzu Neculai**, din comuna **Cristești**, județul Iași, trimisă revistei **Flacăra**, vă comunicăm: din situația prezentată și cercetată a reieșit că desfacerea contractului de muncă de la I.T.P. Pașcani s-a făcut în baza unor motive întemeiate. Cazul este, însă, rezolvat, semnatarul scrisorii fiind încadrat în muncă la Fabrica pentru industrializarea laptelui — Pașcani”. Multumim pentru răspuns și pentru înțelegerea de care s-a dat dovadă în rezolvarea acestei situații.

■ „Mă numesc **Chelcan Liliana**, am 16 ani și sînt elevă în clasa a X-a la Liceul de chimie industrială Nr. 1 din Brăila. Una din pasiunile mele o constituie istoria patriei. Mai am multe de învățat și vreau să aflu cît mai multe. Aș dori să corespundez cu tineri din diferite colțuri ale țării, care pot să-mi dea amănunte despre istoria locurilor în care s-au născut. De aceea, vă rog mult să-mi publicați și mie adresa, în speranța că sînt mulți iubitori ai istoriei patriei care ar dori, poate să-mi scrie. Adresa mea este, deci: **Chelcan Liliana, Str. Comunarzi, nr. 108 bis, Brăila cod 6100, județul Brăila**. Vă mulțumesc și aștept scrisori, cît mai multe și cît mai bogate în informații despre trecutul patriei, pe care noi, tinerii, cred că trebuie să le cunoaștem cît mai bine”.

Pagină realizată de LIANA MOLNAR

Poșta redacției

Paul Pelcu — București: Aveți obligațiile și drepturile (program de muncă, concediu de odihnă etc.) corespunzătoare locului de muncă la care ați fost transferat în interesul serviciului, activitatea didactică o desfășurați ca sarcină de serviciu.

Grup de contabili de la C.A.P. — Conțești (Telcorman): S-a procedat legal. Ca personal care îndeplinește funcții economice la nivelul C.A.P., aveți obligația de a efectua lucrări agricole reprezentînd 25—50% din volumul de muncă stabilit de adunarea generală a C.A.P. pentru un membru cooperat, pentru a vă putea primi dreptul de retribuție. **Ioan Florin**

— **Cluj-Napoca**: Cu peste 12 zile învoiri și absențe nemotivate nu vi se achită alocația de stat pentru copii. **Anica Popescu** — **Turnu-Măgurele**: Deținînd două imobile, conform prevederilor legale în termen de un an trebuie să instrîinați unul. **Elena Roliescu** — **București**: Apa consumată pentru spălatul autoturismelor se include pe lista de plată numai posesorilor de autoturisme în cazul în care sînt locuri special amenajați în acest scop. **Ioan Găbrior** — **Piatra-Neamț**:

După ce veți efectua stagiul legal stabilit, perioada în care sînteți încadrat muncitor calificat la categoria 1/B, veți susține examen în fața comisiei din unitate pentru promovare în categoria 2/B. **Ion Andronache** — **București**: Cheltuielile curențive părților comune se repartizează pe număr de persoane. **Ana Jurca** — **Brad**: S-a procedat legal. Trebuia în timp util să vă susțineți examenul de definitivare în învățămînt. **Diana Buruiană** — **Brașov**: Amănunte aflați de la secretariatul facultății.

MARGA NEDELEA

Descoperiri de epocă în domeniul cancerului

Cine sînteți, doctore Udriște?

Ma mulți cititori ne-au întrebat: cine e doctorul Octavian Udriște, laureatul Premiului revistei „Flacăra” pentru descoperiri de epocă în domeniul cancerului? Și care sînt descoperirile lui?

Bine cunoscut de specialiști, mai puțin, desigur, de publicul larg, medicul-cercetător trăiește la Călimănești, în Vilcea. Preocupările sale în domeniul cancerului datează încă din 1946¹⁾, se conturează cu o primă pregnantă în anul studenției (încheiată în 1953, la Cluj-Napoca), după care devin marea și absorbanta rațiune a existenței lui. Studiul aprofundat, exersat pe o mare întindere de documente, date și fapte (practic, o întreagă „literatură a cancerului”, comprimată în zeci de mii de fișe, fotografii și xeroxări), dublate de nenumărate experiențe, dedicate descifrării originii și combaterii cumplitei maladii a veacului, îl conduc, încă din 1962, la elaborarea unei lucrări conținând o teorie originală și unitară asupra bolii neoplazice. Lucrarea, intitulată „Virusul endogen și anaerob și geneza cancerului”, a fost litografiată, în același an, la Centrul de documentare al Ministerului Sănătății²⁾, iar la 14 ianuarie 1963 a făcut obiectul unei comunicări într-o ședință extraordinară organizată în cadrul Societății de oncologie cu sediul la U.S.M.M. În scurt timp, teoria sa cibernetică-genetică asupra cancerogenezei a fost preluată și difuzată de o seamă de publicații, în țară și în străinătate.

Mai pe larg, despre doctorul Udriște s-a scris pentru prima oară în gazeta „Orizont” din Rm. Vilcea și, „pe plan central”, în „Flacăra”, care i-a dedicat o pagină de revistă, urmată de alte intervenții. Aceasta se întâmpla în 1978, cînd apariția cărții sale „Gena ancestrală și originea cancerului”, tipărită de Editura științifică și enciclopedică, le-a revelat celor ce nu știau, specialiștilor de peste hotare în primul rînd, o teorie asupra genezei cancerului cu valoare de premieră mondială, construită pe un eșafodaj științific fără cusur. Prioritatea românească, atestată încă din 1962, a acestei teorii (confirmată ulterior, nu totdeauna cu indicarea sursei, de către somități mondiale ale oncologiei, precum americanul Dulbecco, laureat al Premiului Nobel, în 1981) și-a aflat astfel, deși tardiv, un vehicul de circulație în fața căruia nu mai puteau exista bariere. O nouă carte, sub semnătura aceluiași ilus-

tru cercetător român, intitulată „Gena marker ancestrală și originea cancerului”, scoasă sub egida Editurii medicale în 1982, a ridicat teoria la o strălucire ideatică și de argumentație științifico-experimentală în fața căreia, cum notăm cu un alt prilej, nimeni nu mai poate închide ochii.

Ce susține medicul nostru? Susține — și capetele luminate ale domeniului, care i-au studiat teoria, îi dau dreptate în absolut — un adevăr care, la prima vedere, șochează, răsturnînd o întreagă literatură a genului, înlocuind-o cu o perspectivă nouă și îndrăzneală. Conform acestei teorii, capacitatea de multiplicare a materiei vii a fost înscrisă, cu ajutorul codului genetic, în însăși structura primului acid nucleic (adică a substanței ereditare) ivit pe planeta noastră. Altfel spus, absolut toate celulele normale stochează în patrimoniul lor genetic informația ancestrală care le guvernează multiplicarea. Genele care determină și comandă atît replicarea acizilor nucleici cît și multiplicarea celulelor dovedesc o redutabilă rezistență la agresiunea factorilor care lezează substanța vie. Diferenții factori cancerigeni, indiferent de natura și de proveniența lor, nu sînt implicați cauzal în procesul cancerizării celulei, dar, prin efectele lor la nivelul patrimoniului ereditar, determină fără excepție ieșirea ireversibilă de sub controlul celular a genei marker ancestrale, cea care, în mod normal, comandă autoreproducerea acizilor nucleici, implicit a celulelor. În consecință, sub acțiunea agenților oncogeni, gena ancestrală, care prin informația ce o conține controlează procesul replicării materiei vii, acționează ca genă a cancerului, împingînd celulele la o proliferare perpetuă și haotică. Cu alte cuvinte, oricare celulă din lumea vie, aptă de înmulțire, este, potențial, malignă, dar numai în circumstanța ieșirii de sub control a genei care comandă proliferarea. Multiplicarea și acumularea excesivă de celule tinere, blocate în dezvoltarea ontogenetică, împreună cu degradingolada biologică ce decurge din această proliferare celulară anarhică, afectînd în totalitate organismul, constituie însuși cancerul, maladia numărul unu a lumii vii.

Mai simplu și mai neted spus — transcriem cuvintele pe care dr. O. Udriște ni le-a spus într-un mai vechi interviu, „viața, încă de la origine, poartă în sine gena cancerului, practic «gena vieții»; totul depinde de condițiile care o scot din latență”.

Să recunoaștem, descoperirea ilustruului medic-cercetător (adică faptul că, potrivit teoriei domniei-sale, cauza cancerului e înscrisă genetic la originea vieții, deci toți o purtăm în noi) nu-i deloc încurajatoare, cel puțin la prima privire. Autorul teoriei este însă un om de știință, iar calitatea unui astfel de om trebuie să fie luciditatea, descifrarea și revelarea exactă a adevărului, oricît de crud ar fi acesta. „Cruzimea” aceasta este una benevică, ea neînsemnînd, în cazul de față, simpla destăinuire a unei „fatalități a vieții”, ci indicînd și calea scoaterii ei pentru todeauna din coșmarul existenței umane: prin însăși blocarea „genei vieții”, alias „gena cancerului”, ieșită de sub controlul celular, care comandă replicarea A.D.N.-ului.

Valoarea acestei descoperiri (pe care

revista noastră a definit-o ca fiind de epocă) a provocat, firese, o adevărată furtună în lumea specialiștilor de prefurtindeni. N-au lipsit, cel puțin în faza inițială, contestările și semnele de întrebare, n-a lipsit uluirea unor specialiști de faimă³⁾ legitimă într-un fel prin nouitatea revoluționară a teoriei, dar, să fim drepti, destui savanți de prestigiu (între care academicienii Aurel Moga, Grigore Benetato, Ștefan Milcu, Victor Preda, Nicolae Cajal, prof. dr. Victor Papiian, prof. dr. Ion Minzatu și alții) au fost alături de doctorul nostru, unii de la primele lui încercări. Ca, din păcate, în destule alte cazuri, recunoașterea valorii și a priorității mondiale a teoriei, implică o orizonturilor pe care ea le deschide în stirpirea cancerului, a trebuit să facă însă un drum ocolit, cu elipse atingînd la apogeu mari instituții și mari somități științifice ale lumii. Blestemata noastră neîncredere în noi înșine încă persistă, în ciuda valorilor de primă mărime pe care le-am dat omenirii. Plecată de aici, din România, spre toate zările lumii, analizată și aplaudată de specialiști cu nume răsunătoare, introdusă în computere⁴⁾ și confirmată prin spectaculoase probe practice⁵⁾, teoria doctorului O. Udriște s-a întors la noi încărcată cu un spor impresionant de reverberații. Spațiul tipografic nu ne îngăduie să-i numim pe toți marii savanți ai lumii care l-au bombardat și îl bombardează pe doctor cu elogii. Vom cita aici doar două nume (dintre cele mai rezonante ale domeniului) și opiniile semnate de ele (cu nimic mai entuziaste decît cele emenate de la atîția și atîția specialiști ai lumii deveniți fervenți ai ideilor doctorului român). Ervin Haas, directorul laboratoarelor de cercetări din cadrul Universității Cleveland, Ohio, S.U.A., numește ultima carte a doctorului Udriște drept „excepțională”, împărțînd, scrie domnia-sa, „rezultatele activității de cercetare multilaterală asupra neoplazilor maligne, transformării și cauzei cancerului”, obținute de doctorul nostru.

„Editura de publicații științifice din București, adăugă savantul american, ar realiza un real serviciu pentru comunitatea științifică de pe glob tipăririi și traducere în engleză a acestei cărți”. (Era nevoie ca această idee să ne-o dea alții? — n.n.). Georges Meyer, directorul Institutului J. Paoli-I. Calmettes din Marsilia, consideră cartea cercetătorului român ca reprezentînd „întru totul axul actual al teoriilor oncologice”, adresîndu-i autorului „felicitări pentru perspicacitatea sa”. Și lista exemplelor, cum spunem, e încă lungă.

E un om teribil de ocupat acest doctor Udriște. Își îngrijește cu devoțiune și har bolnavii (medicului, nu cercetătorului i-a fost conferit, cu mai mulți ani în urmă, Ordinul Muncii clasa a III-a), citește enorm, procurîndu-și cu penibile și costisitoare eforturi noutățile la zi ale „literaturii cancerului”, poartă o incredibil de vastă corespondență cu specialiști din țară și din străinătate, pregătînd comunicări științifice. Al XIII-lea Congres de oncologie (Seattle, S.U.A., septembrie 1982), desfășurat în prezența a 8 000 de oameni de știință din 95 de țări, a admis în unanimitate (o unanimitate a medicilor — iată, într-adevăr, un lucru rar!) teoria cibernetică-genetică lansată de românul Udriște cu două decenii în urmă. Recent, doctorului i-a fost transmisă, prin Institutul național de oncologie al R.P. Ungare, invitația de a participa la al XIV-lea Congres internațional asupra cancerului, care va avea loc la Budapesta, în august 1986.

Da, e un om teribil de ocupat acest doctor Udriște, ochii lui sînt veșnic în-

conjurați de cearcăne acuzînd osteneli și insomnii, dar acolo, în luminile acestor ochi, e o forță care înseamnă capacitatea trudei, capacitatea aceeași, capacitatea ideii vizionare, capacitatea urmăririi înverșunată a țelului. Mai e în ochii lui și o mindrie, o mare mindrie. Mindria de a putea purta, de jur-impjurul planetei, un steag, steagul roșu-galben-albastru, așezîndu-l la prora trudei și a visurilor lui în competiție cu toate pavilioanele lumii, dominîndu-le.

Și chiar dacă se mai găsec pe ici, pe colo înși care, acceptîndu-i teoria, se prefac că uită prioritatea ei pe plan mondial, deși datele care o atestă sînt fără dubiu, înregistrate negru pe alb în documente oficiale, doctorul Udriște își vede mai departe, epuizat de eforturi, dar sigur pe sine, de desăvîrșirea epocalei lui descoperiri. Climatului în care trudește îi e prielnic. Pare un amănunt (dar pe care cei în situația lui, adică deștelenizatorii de noi zări în știință, vor ști să-l pruiască) însă aici, la Călimănești, atmosfera (firește cu mici și inerente excepții) îi e favorabilă, încurajatoare și caldă. Faptul că primarul Călimăneștilor, Rovin Todea, decupează cu mina lui și afixează la panoul central al orașului tot ce apare în presă despre doctorul Udriște este doar un exemplu.

L-am găsit, într-una din trecutele amiezii, acasă, la masa de lucru. Nu știm cum masa asta (altminteri solidă, de lemn bun!) nu se prăbușește sub uriașă clădire de fișe, xeroxări, fotocopii, sute și sute de pagini înnegrite de scrisul său mărunt și nervos. E în febra redactării unei alte cărți fundamentale, în care își va îmbogăți teoria cu noi argumente, cu noi idei, cu noi lumini și soluții asupra căii de eradicare a cancerului. Din discuțiile pe care le purtăm pe marginea cărții reiese că doctorul, în ultima vreme, a descifrat în totalitate calea care, în mod implacabil, va rezolva eradicarea cancerului. O cale, precizează interlocutorul, unică, ducînd, în final, la blocarea genei cancerului (genei vieții), adică la repunerea ei sub control celular normal. Cu cartea asta, intitulată „Gena vieții — gena morții și cancerul. Prioritate românească mondială absolută”, vrea să aducă oamenilor, de la tribuna celui de-al XIV-lea Congres internațional de oncologie, descifrarea totală a marelui și obsesivului, flagel al veacului. Un flagel care, pe zice trece, ia proporții, făcînd ca leacul lui să devină o somație la fel de importantă și de urgentă ca și aceea a dezarmării nucleare.

Acesta este medicul-cercetător Octavian Udriște și acestea sînt descoperirile lui în domeniul cancerului. Descoperiri pe care revista „Contemporanul” (care le-a salutat încă din 1965) le propunea, la 15 iulie 1983, pentru Premiul Nobel, considerînd (cităm) „o datorie patriotică și de conștiință să susținem și să sollicităm forurile naționale de specialitate să apere pe plan internațional această prioritate românească”.

În ce ne privește, noi, cei de la „Flacăra”, i-am acordat de mult doctorului Octavian Udriște Nobelul admirației noastre.

ILIE PURCARU

¹⁾ În revista „Medicina românească” din 15 septembrie 1946, Octavian Udriște adresa specialiștilor întrebarea: „Se admite azi cu certitudine că procesele de sinteză din organism sînt datorate acțiunii sintetizante a hirdolazelor sau se fac cercetări pentru «izolarea fermenților specifici ai sintezei»?” O întrebare iscată din nevoia unei înțelegeri mai

O plantă fără seamăn în lumea vegetală

Pasionat horticultor și botanist, inginerul Ion Roventă s-a făcut cunoscut în ultimii ani prin cercetările sale consacrate Luffei cilindrice, specie subtropicală din familia cu curbitaceelor, cultivată sporadic și în țara noastră ca plantă ornamentală sau pentru fructele sale, folosite la confecționarea bureților de baie. Investigațiile cercetătorului botanist au condus însă la rezultate atît de neașteptate încît redescoperirea speciei poate fi apreciată ca un veritabil eveniment științific. Banala Luffa cilindrică s-a dovedit a fi un nesecat izvor vegetal de materii prime, capabilă de a furniza deopotrivă ulei comestibil, fibre textile, furaje, precum și substanțe pentru industriile cosmetice și farmaceutice. Să ascultăm această pasionantă poveste, dînd cuvîntul horticultorului Ion Roventă, șef de fermă la Întreprinderea de sere Berceni:

— Sînt aproape 14 ani de cînd această specie constituie pentru mine o permanentă temă de cercetare. Luffa cilindrică este o plantă cu tulpini volubile, cu dezvoltare verticală, asemănătoare viței de vie, cu flori galben-strălucitoare și cu fructe de mărimea unor castraveți uriași. Fructele sînt folosite și la noi pentru confecționarea bureților vegetali, iar în unele țări, locuitorii le folosesc în alimentație întocmai ca pe niște castraveți. La început m-am gîndit să studiez valoarea economică a plantei în cadrul unor culturi dirijate, avînd în vedere faptul că, prin dezvoltarea ei verticală, poate fi utilizată fiecare palmă de pămînt liber, că ea își putea găsi locul de-a lungul gardurilor sau a unor ziduri goale (școli, dependințe, spitale, întreprinderi etc.). M-am apucat de lucru știînd de asemenea că nimeni pînă atunci

— la noi sau în altă parte — nu se gîndise să supună specia unor cercetări sistematice de botanică și biochimie. Primele rezultate s-au dovedit modeste. Ele n-au făcut decît să reconfirme utilitatea speciei ca materie primă la confecționarea bureților vegetali, o sursă de venituri suplimentare pentru orice gospodărie țărănească, individuală sau cooperativizată, deoarece cultivarea speciei nu reclamă scoaterea din circuitul agricol a unor terenuri. Surpriza a venit în clipa în care am început să cercetez semințele fructului, purtătoare a unui ulei asemănător celui extras din semințele de dovleac și care, după primele observații, s-a dovedit a fi un excelent aliment și, deopotrivă, o materie primă pentru prepararea margarinei și produselor cosmetice. Am continuat studiile beneficiînd de ajutorul inginerilor Ana Maria Ilie și Carol Ilie de la Institutul de chimie alimentară de la Băneasa. Colaboratorii mei au pus în evidență faptul că semințele de Luffa cilindrică sînt alcătuite într-o proporție de 22% de ulei comestibil și că aceasta are în compoziția sa chimică 18% acid oleic, 10% acid palmitic, 8% acid stearic și 64% acid linoleic. De menționat că acidul linoleic, de nedorit în structura chimică a uleiurilor vegetale, lipsește cu desăvîrșire, în timp ce în uleiul de soia, bunăoară, el este prezent. În schimb, acidul linoleic, principalul component al uleiurilor comestibile, se află în proporție mai mare în uleiul de Luffa decît în cel de floarea soarelui. Ei bine, putem avea ușor o idee despre efectul economic al speciei dacă avem în vedere că, prin cultivarea ei, un hectar poate produce 10—12 tone de sămință, adică de 5—6 ori mai mult decît aceeași su-

prafă semănată cu floarea soarelui, lînd ca etalon media de 2 000 kilograme la hectar”.

Pînă la acest punct, descoperirile inginerului Roventă au fost prezentate în cuprinsul unei relatări publicate anul trecut. La data respectivă, interlocutorul nostru ne-a înștiințat că mai deține și alte date-surpriză, dar că pentru comunicarea lor este necesară o altă suită de investigații de laborator. La ora actuală avem, în sfîrșit, plăcută îndatorire de a le face publice în premieră absolută:

— Continuînd cercetările, am putut constata că semințele plantei dețin cantități importante de aminoacizi esențiali, atît de necesari în hrana păsărilor și porcinelor, teste de laborator demonstrînd că acest subprodus depășește calitativ furajele concentrate tradiționale din porumb, griu, orz, ovăz, sorg, țărițe de griu. S-a mai stabilit că mezocarpul uscat al fructelor, adică cea masă fibroasă, reticulată, spongioasă și elastică, prelucrat după o anumită tehnică, poate fi folosit pentru confecționarea branțurilor de încălțăminte, sau ca materie primă în industria celulozei și hîrtiei. Cu sprijinul inginerului Mircea Bordei de la Institutul de cercetări pentru pielărie și încălțăminte a fost pusă la punct — folosindu-se deșeurile de Luffa cilindrică — tehnologia fabricării miezurilor elastice (părul cauciucat) ce poate fi utilizat în aproape 80 de sortimente de tapiserie. N-a rămas uitat nici epicarpul uscat al fructelor (coaja) care s-a dovedit un excelent depozit de fibră vegetală. În urma analizelor efectuate de către cercetătorul dr. farmacist Octavian Contz de la ISCMCF, au fost identificate în proporție de 9% substanțe mucilaginoase ce au toate șansele de a intra în compoziția unor remedii cu efecte emoliente.

În sfîrșit, foarte recent, cercetările noastre au demonstrat că tulpiniile plan-

telor de Luffa cilindrică, după o prelucrare similară cu cea a inului și cinepilor, pot înlocui fibrele de palmier, cocos, sisal manila, fibră la filarea și ondulară amestecurilor fibroase, realizate din păr de porcine, caprine etc. Există astfel șansa de a se înlocui în condiții optime costisitoarele materii din import, indispensabile la fabricarea produselor din păr cauciucat. Această experimentare a fost făcută pe instalațiile industriale ale Întreprinderii PARPLAST din Sighetul Marmației. S-a calculat de asemenea că producția de fibră pe care o poate asigura un hectar cultivat cu Luffa cilindrică este de 700—800 kilograme, ceea ce nu e deloc puțin dacă ne gîndim că aceasta reprezintă numai un subprodus al speciei.

Enumerînd aceste însușiri și avantaje, n-aș dori totuși să se uite că, inițial, cercetările noastre au fost dedicate exclusiv cultivării plantei în vederea fabricării bureților vegetali. Și la ora actuală cooperativele agricole de producție gospodăriile individuale, școlile sătești, întreprinderile, așezămîntele medicale și toate colectivitățile care dispun de teren pot realiza cîștiguri substanțiale confecționînd acești bureți sanitari. Prin aplicarea tehnologiei noastre se poate realiza o producție maximă de 800 000—1 000 000 bureți vegetali la hectar, sau ceea ce înseamnă un venit brut de 4 800 000—6 000 000 lei, prețul unui burete fiind de 6 lei. Ce altă cultură poate aduce gospodăria asemenea cîștiguri?

După cele de mai sus, Luffa cilindrică se dovedește a fi cu adevărat o plantă miraculoasă, o sursă nepuizabilă de cîștiguri și economii, utilă deopotrivă în agricultură, în industriile alimentară și textilă, în cosmetică și farmacie. Iar aceasta cu atît mai mult cu cît descoperirea aparține unui român, iar acesta este horticultorul Ion Roventă.

LIVIU TIMBUS

sigure a capacității de sinteză a celulei canceroase, dar o întrebare-problemă a cărei îndrăzneală științifică n-a scăpat atenției specialiștilor. Autorul ei avea atunci 21 de ani.

Lucrarea se găsește în fondul documentar al Bibliotecii naționale a R.S.R. — Biblioteca centrală de stat din București — sub cota V 3753, 1962.

„Nimic nu a surprins mai mult — scrie Constantin Maximilian, șeful Laboratorului de genetică al Institutului de endocrinologie «C. I. Parhon» în «Municipal sanitar» din 9 februarie a.c. — comunitatea geneticianilor ca identificarea oncogenelor — a genelor cancerigene — prezente la toate mamiferelor. Dacă nu cumva la toate metazoarele. Și cu o capacitate transformantă certă». În cercetările științifice pe plan mondial, notează la rându-i prof. dr. doc. Petre Raicu, șeful Catedrei de genetică a Facultății de medicină din București, „un loc de interes deosebit îl ocupă teza dr. Octavian Udriște privind relația dintre gena marker ancestrală și originea cancerului». Într-un articol de marcă ce pun în relief nu numai coplesitoarea însemnătate a acestei descoperiri, dar și prioritatea ei pe plan mondial, vom mai cita aici doar două nume: cel al cunoscutului medic cibernetician Adrian Restian, care în cartea sa „Medicina cibernetica» (Ed. Dacia, 1983) repune în drepturi paternitatea românească a teoriei doctorului Udriște, emisă cu 19 ani înainte de teza similară formulată de americanul Dulbecco, și cel al reputatului genetician conf. dr. Lucian Gavrilă, care, la fel (în „Contemporanul» din 10 iulie 1983), demonstrează că „dr. Octavian Udriște a avut primul ideea despre existența unei gene a cancerului sau oncogene».

Între sutele de scrisori adresate dr. O. Udriște de oameni de știință de pretutindeni, am descoperit și una, purtând semnătura prof. dr. Haldan T. Mahler, directorul general al Organizației Mondiale a Sănătății, prin care medicului român i se aduce la cunoștință că lucrarea sa „Gena marker ancestrală și originea cancerului» a fost integrată în sistemul informațional computerizat al Bibliotecii O.M.S. din Geneva.

O serie de savanți din străinătate (ca Termin, Weissmann, Stehelin și colaboratorii, din S.U.A., Fiers, din Belgia, ș.a.) au susținut ulterior cu dovezi experimentale, confirmându-l pe dr. Udriște, că numai o genă, maximum două din lanțul acidului nucleic viral oncogen sint cancerigene; deci genele structurale ale virusului, care codifică proteinele de înveliș (capsida) și care asigură specificitatea antigenică a virusului, nu sint implicate în mecanismul cancerizării. Este exact ceea ce doctorul Udriște demonstrează încă din 1962! O confirmare și mai spectaculoasă a teoriei sale a fost fotografierea, cu ajutorul microscopului electronic, a unei celule canceroase într-un virus cancerigen, operație făcută în 1978 de profesorul Crawford, de la Institutul de cancer din Londra.

Remember pentru un elev socotit pierdut

Renato Niculescu este de acum major. Ar trebui să fie elev în clasa a XII-a a Liceului industrial nr. 1 Ploiești dar nu mai este fiind declarat repetent în clasa a XI-a din anul școlar care a trecut. Toată lumea recunoaște că a fost un elev mediocre, chiar slab și, de altfel, din oglinda catalogului nu rezultă altceva. Declarat corigent la 4 obiecte la sfârșitul anului școlar, orice apel la clemență ar fi fost zadarnic. Un caz care ar fi rămas închis între copertile unui volum neterminat privind viața școlară a unui elev, dacă nu ni s-ar fi dezvăluit cu mult mai complex odată intrați în istoria lui. Un caz cu multiple nuanțe — despre ce înseamnă să-i dai elevului o mină de ajutor — când se simte acut această nevoie — până la capăt, cîștigîndu-i încrederea, despre ce înseamnă, pentru tine, profesor, să fii drept în fața elevului. Pentru înțelegerea lui e nevoie să ne întoarcem cu doi ani în urmă, în satul lui, Scăieni-Boldești, unde își află miezul întâmplărilor ce aveau să urmeze.

Pe teritoriul comunei lor se află niște sonde de nimeni păzite, de nimeni supravegheate, spre bucuria copiilor care-și făcuseră în preajma lor un fel de parc de distracții. Renato și cu alți cîțiva prieteni, dorind să-și mesterească singuri niște aparate, niște soneri cu un clinchet anume, au găsit unele piese tocmai la aceste sonde, piese pe care le-au ascuns cu grijă de părinți. Cu o asemenea povară pe suflet și-a dat Renato examenul de treaptă la Liceul industrial nr. 1. Deznodămîntul s-a petrecut abia după ce devenise elev la acest liceu. Descoperite faptele de la Scăieni-Boldești, cazul intră în atenția miliției și a procuraturii. Urmează un proces public chiar în școala unde Renato pătrunsese doar de cîteva luni cu atîta trudă. Abia acum își da seama de gravitatea faptei săvîrșite. Școala însă, colectivul, își asumă sarcina reeducării lui. El, un elev mai mult decît liniștit devine un fel de oale neagră a școlii. Diriginta clasei, Georgeta Stănică, care îndeplinea și funcția de directoroară adjunctă cu munca educativă, îi pune în vedere elevului și tatălui acestuia, ca Renato să se transfere urgent la un alt liceu. Nu dorea să fie arătată cu degetul prin ședințele inspectoratului pentru un astfel de caz. Ca și cînd un transfer la un alt liceu ar fi șters cu buretele faptele în care a fost implicat adolescentul! Cum părintele nu a înțeles urgența acestui mesaj — gîndea să-l transfere abia după terminarea anului școlar — tovarășa dirigintă Stănică a dat tonul bătăliei ce avea să urmeze — bătălie amplificată prin lipsa de tact a tatălui. Ulfitea tovarășa directoroară adjunctă cu munca educativă a elevului le fusese încredințat, prin voința școlii, pentru reeducare! Dacă tatăl nu i-a ascultat sfatul omenesc, o să-i arate dumnezeul tatălui ce va urma! Și a urmat! A refuzat să-l motiveze niște absențe pentru o perioadă de spitalizare și de cercetări la miliție; dacă pe trimestrul I la obiectul

mecanică, pe care-l predă diriginta, Renato avea media 7, pe al doilea a primit 4; cu toate că în trimestrul III elevul nu a înregistrat nici o absență (nu prin grija școlii, ci a tatălui care întocmise un caiet în care șefa clasei semna zilnic că Renato a fost prezent) i se da nota 7 la purtare, fără nici o motivație. La rîndul lui, tatăl, care devenise un fel de abonat al școlii, îi agasează pe profesori cu insistențele sale dar, mai ales, pe dirigintă care, influențată de unul sau altul, socotește demersurile părintelui ca un reproș adus profesorilor că nu pot singuri să-și țină în friu elevii. În ce-l privește pe Renato, devenise o mîngiuță, acasă părintele îi aplica „vagoane de bătaie», la școală, atitudinea ostilă față de el devenea evidentă pentru oricine. Nimeni nu avea timp să vadă eforturile disperate ale elevului de a se integra ritmului normal al clasei lui! Seară de seară lucra, împreună cu tatăl lui, la matematică adunînd 4 caiete voluminoase cu probleme dezolvate dar, ce folos, tatăl reușise s-o deranjeze pe profesoara de matematici, lăudîndu-se că i-a luat-o înainte cu rezolvările! După cum reușise să-l jignească pe profesorul de istorie căruia îi declarase, se zice, că „deocamdată nu ne interesează istoria!».

Ne apropiem de ultimul act — cel al repetenției lui Renato. La sfârșitul anului școlar era singurul cu situația neîncheiată la 4 obiecte. Cu 3 corigente, Renato se putea prezenta în vară. Cu 4 — era declarat repetent. Chiar dacă din spirit de solidaritate profesorii nu recunosc că diriginta a forțat nota ca Renato să rămîna repetent, faptele pe care le deținem dovedesc că așa au stat lucrurile. La obiectul Limbă și literatură română Renato ar fi trebuit trecut. Media 4 nu i-a fost încheiată de profesoară, ci de dirigintă! O verificare atentă a catalogului, a notelor lui Renato și Ionuț Tudor — singurii elevi cărora li s-a dat o lucrare de control într-o perioadă în care nu mai aveau dreptul de a fi notați în catalog — va scoate la lumină adevărul: cei doi trebuiau să dea această lucrare de control pentru că nu aveau în catalog decît o singură notă la acest obiect! Că este vorba de notele din 3 iunie și din 19 mai, cum au fost înregistrate, o dovedește modificarea notei lui Renato (peste 2, trecut 4), în vreme ce Tudor Ionuț are 6, nota care-i trebuia pentru trecere și pe care dacă ar fi avut-o pe 19 mai i s-ar fi încheiat, fără probleme situația școlară. Așadar, Renato, la acest obiect, de n-ar fi fost forțarea notei din partea dirigintei și a profesoarei care i-a făcut jocul, ar fi trebuit promovât!

În mare, acesta este cazul. Caz de nuanțe! Caz din care elevul ar fi ieșit cu bine fără intervenția lipsită de tact al tatălui. Mai ales, dacă școala i-ar fi lăsat mîna pînă la capăt. Forțînd și noi nota putem spune ce s-a întîmplat cu Renato ca și cum i s-a aruncat inecatului un fir de care să se agațe, după care îl părăsești în neputința lui de a se mai lupta cu valurile. Caz asupra căruia s-ar putea face și acum lumină, cu toate că a trecut un trimestru școlar, anularea mediei încheiate la Limbă și literatură română și prin acordarea dreptului de a-și da corigentele. Ar fi calea dreaptă a cîștigării încrederii de către Renato în el însuși, în cei din jurul lui.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■
DORIN SALAJAN ■

Că're „Flacăra”, via TV

Stimate tovarășe redactor șef. Mă aflu sub puternica impresie produsă de admirabilele pagini apărute în „Flacăra» din 1 martie, cu titlul: Pentru ca fluviul să trăiască liber și poate că de aceea mesajul pe care l-am primit în aceeași zi dintr-un alt colț de țară — mesaj adresat unui reporter care a străbătut această țară în lung și-n lat vreme de peste 35 de ani — a fost ca un fel de undă de șoc al acelor explozii ce măturau Dunărea polară în zilele geroase din februarie. — explozii venite de data asta, în sprijinul vietii.

Omul care îmi scrie spune că mă cunoaște „nițel mai de demult cam de pe vremea cînd soarele strălucea mai alifel și lumea era mai fină», dintr-o zi de primăvară revoluționară și romantică», etc., etc., dar eu nu-mi amintesc de acest om, și-mi cer scuze, realmente îmi pare rău de această uitare a mea, dar asta nu are importanță acum, am pomenit de acest lucru doar pentru a încerca să schițez cumva profilul moral al corespondentului meu care — după ce pe mai bine de două pagini dactilografiate oferea privirilor unui străin întreaga sa viață zbuciumată, nu lipsită de mizerii și umilințe, chiar dacă ea pare să se încheie într-o apoteoză care-l arată ca părinte fericit a cinci copii — atunci cînd te-ai fi așteptat să ceară ceva pentru el (repararea unei nedreptăți sau reabilitarea unei persoane, or, măcar, sprijinirea uneia dintre odraslele sale), el adresează un strigăt patetic în numele unor vietuitoare fără grăi, cerîndu-mi sprijin și neîndoindu-se... „nici o clipă că o voi face fără cea mai mică întîrziere».

Socot că este mai bine să citez din scrisoarea profesorului Nicolae Bădiță de la Școala generală din satul Roșeni, comuna Dobrun, județul Olt „sat aflat pe o vatră milenară unde se poate ajunge destul de ușor, din halta Fălcioiu, la 13 kilometri nord de Caracal și de acolo numai 9 kilometri pînă la noi...» Scrie mai departe profesorul Nicolae Bădiță: „Lingă satul nostru sint două poduri de stejar. Într-o zi, niște oameni au văzut, spre marginea unei păduri, în apropierea satului, cîțiva cerbi cu coarne superbe uitîndu-se rugător către ei. S-au apropiat încet ca să nu-i sperie și cerbii nu s-au clintit. Ba chiar au stat să fie atinși, căci... erau morți! Muriseră în picioare, așteptînd ajutorul omului care se mîndrește că lubeste animalele! Faptul acesta dureros m-a determinat să propun ca, măcar în satul nostru, copiii să ducă nutreții bietelor căprioare la marginea celor două păduri. Propunerea i-a incendiat pe toți, și, în prezent, la noi nu mai mor căprioarele. Zîmbie, după ce-și face lecțiile, grupuri de băieți și fete, cu sănutele, string nutrețul agățat îndărătul porților de către locuitorii satului, ducîndu-l căprioarelor care așteaptă în turme la marginea pădurilor. Într-o zi, m-am dus să-i fotografiez. Erau peste 30! Și era ger! Și nu erau numai dintre aceia de peste 10 ani, ei și unii de o șchioapă! M-au impresionat! Nu mă îndoiesc nici o clipă că așa sint toți copiii țării, numai că trebuie aprinsă inima fiecăruia».

Ce-aș mai putea să adaug! Poate doar atît că, după știința mea, așa cum prevăd și legile țării, oamenii de la ocolurile silvice trebuie să aibă grijă de vietuitoarele pădurii ducîndu-le sare și de-ale gurii în iernile deosebit de aspre. Dar cum iarna aceasta a fost una dintre acelea pe care n-o trăiește un om decît o dată sau de două ori în viață, sigur că toate aceste măsuri n-au fost suficiente sau n-au fost aplicate peste tot, așa cum se cuvine. Și chiar dacă pînă la apariția acestor rînduri — fiindcă după cum vedeți — stimate tovarășe redactorșef, e rîndul meu să nu mă îndoiesc nici o clipă că veți face public pateticul apel al profesorului din Olt! — primăvara va începe să se facă simțită, mai este totuși pînă va da colțul terbil și vietuitoarele pădurii mai au încă nevoie de ajutorul nostru, al oamenilor.

NICOLAE HOLBAN ■

Dincolo de aparențe

Feriți-vă, e un escroc!

Era cazat de cîteva zile la „Union». Cobora dimineața scările, radios, ca orice personaj copleșit de succese și oferea tandru bezele în dreapta și-n stînga. La reîntoarcere în hotel, țăruiă cu generozitate, la cei întîlniți începînd cu recepționarea de servicii, multe buchete de flori primate — evident! — în finalul spectacolelor, de la admiratoarele. Coincidența numelui de familie, cu care se recomandă nonșalant vedeta, cu a unui binecunoscut interpret de muzică populară, acreditat, fără îndoială, ideea că trebuie să fie vreun frate sau cel puțin văr al acestuia, fără să se știe, însă, cînd, unde și pe ce teme devenise vedetă...

În ziua de 23 Ianuarie a.c., tînărul subofițer de miliție, sergentul-major Ilarion Ripan, agent de ordine la circumscripția nr. 1 din Capitală, se afla în postul de patrulare din zona hotelului „Negoiu» Absolvisc școala de apărător al ordinii publice cu numai cîteva luni în urmă și fostul fecior de pe meleagurile Mureșului, convins că și-a ales o profesie grea, dar absolut necesară, era numai „ochi și urechi». Dorința ardentă de a pune în practică ceea ce acumulasă la școală era temperată, însă, de înțelepciunea mostenită: stai blind și chibzuieste bine... Observase de cîțva timp un cetățean cu înfățișare congestionată de amărăciune, care lăsa, parcă, impresia că ar vrea să-i spună ceva și, totuși, ezita. Nu s-a grăbit să-i vină în întîmpinare. Dar nici n-a renunțat să-l mai privească din cînd în cînd, cu discreție. Pînă la urmă, a socotit că trebuie să ia inițiativa.

— Nu vă supărați, dar am impresia că...
— Dapă, bine ziceți tovarășe dragă.

Sint, într-adevăr, tare cătrănit. Cred, ce mai, sint convins, că am fost escroc. Asta-i cuvîntul cel mai potrivit. Nu-i așa că țidula asta e falsă?

— Nici nu mai incipe discuție — confirmă subofițerul, privînd un formular pentru depuneri de economii la C.E.C., prezentat drept chitanță pentru achitarea unei amenzi contravenționale în valoare de 7000 lei. Nu vedeți ce rudimentare sint imprimările așa-ziselor stampile? Pînă și în dreptunghiul acesta scrie „AGHITAT». Iar la suma de 7000 lei, după fiecare cifră există cite un punct... Vă rog să mergeți cu mine și să depuneți imediat o reclamație.

Și astfel, Avram Doancă, din Alba-Iulia responsabil cu discoteca de la Clubul sindicatelor din localitate, reclamă că, în urmă cu două zile fusese acostat de un individ, care, oferîndu-se să-i procure ceva aparatură muzicală electronică, își declinase brusc calitatea de ofițer de miliție, învinuindu-l de preocupare ce contravine legii — obținerea pe căi lăturale a unor obiecte muzicale — amenințîndu-l cu tot felul de articole și paragrafe din legi, manifestînd, în cele din urmă, o așa-zisă generozitate, constînd în aceea că „nu-ți voi întocmi dosar penal, dar oricum, trebuie să plătești o amendă substanțială: minimum 7000 lei».

Și misteriosul personaj de pe tîrîmul combaterii incorectitudinii îl determina pe A.D. să se deplaseze urgent la Alba Iulia, pentru a se împrumuta cu bani pentru amendă, el reținîndu-l pînă la întoarcere, buletinul de identitate...

Cel în culpă se conformase, iar după douăzeci și patru de ore, merseseră împreună la C.E.C., unde pretinsul ofițer, personal „depusese» amenda, oferîndu-i apoi chitanța.

Cum nu mai încăpea nici o îndolală asupra imposturii celui care folosise o stratagemă atît de dubioasă, sergentul-major Ripan solicită victimei să-i relateze semnamentele individului care îl escrocise și raportează imediat cazul șefului de circumscripție, maior Nicolae Nițu. Acesta indică subofițerului ca a doua zi să acționeze în tînută civilă pe aceleași străzi pe care se produsese acostarea victimei, în speranța că s-ar putea să-și facă iar apariția, dată fiind frecvența

unor provinciali în zona din preajma hotelurilor, evenimentul fiind prelucrat și cu ceilalți agenți de ordine.

După cîteva ore de căutări febrile, păstrînd, însă, nota de discreție specifică profesiei, sergentul-major Ilarion Ripan observă în holul hotelului „Union» un individ care corespundea semnamentelor descrise de victimă.

Tînărul înalt, elegant, cu părul șaten-fînchis, fața prelungă ochii albaștri, purtînd în mîna o valiză „Diplomat», tocmai își achita cazarea, informînd-o pe recepționeră, cu regretul de circumstanță, că și-a încheiat suita de spectacole.

Fără să-l slăbească cu privirea, subofițerul se îndreaptă, totuși, spre telefon, de unde raportează șefului că „am convins-gerea că i-am dat de urmă». „Dacă nu există riscul de a-l scăpa, supraveghează-l pînă ajunge acolo un echipaj!» a precizat maiorul Nițu.

După aproximativ o jumătate de oră, pseudovedeta de muzică populară, care nu ezitase să se prezinte față de Avram Doancă drept ofițer de miliție, avea să recunoască, în prezența șefului de circumscripție, subofițerului care îl identificase și a locotenentului-major Gheorghe Bolca, de la cercetări penale, că se numește Mihai Marin, în vîrstă de 25 de ani, domiciliat în satul Puțul cu Salcia, comuna Mătăsaru, județul Dimbovița, fără ocupație, cu antecedente penale, eliberat din penitenciar în luna septembrie 1984. În valiza „Diplomat» s-au găsit, între alte dovezi ale preocupărilor lui tenebroase, nu texte ale unor cîntece populare, ci imprimare anume falsificate, pentru victime potențiale, precum și „stampile» confecționate rudimentar, între care și cea care imprimă cuvîntul „AGHITAT». O mai fi amendat oare pe cineva?

MIHAI GROZAVU ■

P.S. Dacă printre păcăliții admiratori ai insului din prezenta fotografie se mai află și alte victime de credulitate, acestea sint rugate să se adreseze circumscripției nr. 1 miliție din Capitală, unde Marin Mihai este cercetat în stare de arest.

A început returul!

Depășind obstacolul terenurilor foarte grele, cea dintâi etapă a returului diviziei A de fotbal a însemnat o reușită. Parcă mai repede decât în alți ani, echipele și-au intrat imediat în roluri, jucând la victorie, tranșant, fără menajamente și oferind, ca o consecință logică, dispute inversunale, apreciate de un public numeros, aproape 20 000 de spectatori (întristați) la Pitești și, atenție, peste 10 000 în „Regie”! Nu s-a semnalat nici un cartonaș roșu, iar arbitrajul a fost și el, fără excepție, la înălțime. Sigur, drumul e încă lung, mai rămân 16 etape, dar acest prim semn îmbucurător merită, credem, cu atât mai subliniat cu cât, se știe, fotbalul nostru se găsește în fața unui sezon internațional încărcat de mari responsabilități, meciurile cu Turcia (3 IV) și Anglia (1 V) din calificările C.M. apropiindu-se vertiginos.

Fără a intra în detalii, Steaua și Dinamo au câștigat în deplasare, mărind distanța față de urmăritoare în așa-zisul clasament al adevărului (1. Dinamo +13, 2. Steaua +12, 3. Sportul studențesc +6, 4. Universitatea Craiova +4, ultima cu un punct cucerit duminică la București, 1-1 cu Rapid) și anunțând, din ce în ce mai limpede, o luptă în doi pentru dobândirea titlului. Chiar dacă Sportul are tot mai mult alura unei echipe europene și dacă nu pușini sînt aceia (între care, de ce să ne ascundem, și noi) care mai speră într-o renaștere a Universității Craiova. Învinsele lor, F. C. Argeș și, respectiv, A.S.A. au intrat și ele în „zonă”, după cum urmează: 14. F.C. Argeș -4 (golaveraj +3), 15. A.S.A. -4 (-3), 16. F.C. Olt -4 (-9), 17. Politehnica Iași -5 (-15), 18. S.C. Bacău -6 (-8). E însă prea devreme de afișat verdictul și multe se mai pot întâmpla. Asupra clasamentului adevărului vom mai reveni, comentându-l pe larg. Pînă atunci, să ne permitem, stimați cititori, să reflectăm prima etapă a returului prin intermediul citorva antrenori și observatori federali, pe care, luni dimineață, i-am invitat să-și spună părerea asupra întâmplărilor la care au asistat,

PRIMUL CANDIDAT LA PREMIUL FAIR PLAY I

— Mircea Lucescu, a fost meritată victoria Stelei la Pitești?
— Valoarea și-a spus pînă la urmă cuvîntul, chit că unicul gol al partidei s-a înscris cu concursul lui Moiceanu! El a pasat înapoi, balonul a rămas într-o baltă și, insistent, Lăcătuș l-a trimis în poartă. Eroarea a decis, altfel cred că ar fi rămas 0-0.

— Terenul greu?
— Nu vreau să supăr pe nimeni, dar nu s-au luat toate măsurile pentru curățirea lui. Trebuia făcut ceva din timp, nu doar cu jumătate de ceas înainte de meci.

— Ce zicea Dobrin?
— Ce să zică, era trist. Încă de dimineață, cînd mi-a explicat că e la ananghie, că nu poate conta decât pe 13 jucători! E greu în astfel de condiții, dar Argeșul rămîne o echipă cu resurse.

— Vrem să ne folosim de prilej pentru a anunța că antrenorul Nicolae Dobrin e unul dintre candidații la Premiul fair play „Flacăra” pe 1985.

— De ce?
— După meciul cu Rapid, Craiova a plecat spre casă cu autocarul, numai că la 7 kilometri de Pitești acesta s-a defectat. S-a apelat atunci, aproape de miezul nopții, la Dobrin, care dormea. Fără să ezite, Dobrin a luat toate măsurile necesare spre a ajuta niște colegi aflați în incertătură și, în cel mai scurt timp, craiovenii și-au continuat drumul spre casă cu autobuzul lui F. C. Argeș. Frumos gest.

— Fără îndoială. Dealtfel, și escul din partida cu Steaua a fost primit la Pitești cu multă sportivitate. N-am auzit, după meci, nici o fluierătură, nici o acuzație.

— Ion Alexandrescu, vicepreședintele clubului Steaua, spunea adineaori că Mircea Salomir a arbitrat fără greșală. De acord?

— Nimeni n-a avut ce să-i reproșeze lui Salomir.

— Tot Alexandrescu zicea că cel mai bun de pe teren a fost Belode-dici.

— A găsit surprinzător pentru vîrsta lui, cele mai nimerite soluții. I-aș mai remarca pe Bôlôni, pe Stoica, pe Lăcătuș și chiar pe Pițurcă.

REVELAȚIA S-A NUMIT GLORIA

— Ce v-a plăcut cel mai mult, tovarășe Cornel Drăgusin, la întîlnirea de duminică din „Regie”?

— Cunoșteam Sportul, așa că știam ce poate. Revelația s-a numit însă Gloria Buzău, o echipă solidă, bine articulată, cu cîțiva jucători demni de atenție.

— Dudu Georgescu și Marcu, nu?
— Primul a fost mai șters, iar Marcu, accidentat la genunchi, n-a fost folosit. M-am impresionat în schimb Balaur și Comănescu. Muncitori, bătaioși.

— Cînd antrenorul Constantin a vorbit, în Almanahul „Flacăra”, despre calitățile lui Balaur, mulți au rîs!

— N-ar fi trebuit s-o facă. Balaur a marcat și un gol frumos, cu un șut violent. În condițiile unui teren plin de apă și în fața unui adversar care și-a vîndut foarte scump pielea. Sportul s-a impus greu și mai ales datorită lui Hagi. El a creat pe celelalte.

— Se zice că portarul buzoian Lazăr le are pe conștiință pe primele două, așa e?

— Lazăr a prins o zi mai slabă.

— Ce impresii v-au lăsat ceilalți internaționali?

— Coraș în nota obișnuită, cu momente foarte bune și momente lipsite de har. Bozeșan s-a remarcat și ca joc, și ca nervozitate! Bine a procedat antrenorul Ardeleanu că l-a înlocuit, căci Bozeșan,

care începuse să caute picioarele buzote-nilor, risca o eliminare. Sigur pe el, uneori chiar prea sigur, Iorgulescu. Din păcate, Gino s-a ales cu o contuzie urîtă pe pulpă, din cauza terenului.

NUMĂRUL 1 : MATEUȚ

— Gheorghe Limona, cîteva impresii de la Hunedoara. Victorie dreaptă?

— Da, dar obținută cu multă sudoare. Meciul a plăcut mai mult prin dirzenie, nivelul lui tehnic fiind, ca să zic așa, la limita de trecere Corvinul a atacat mai mult și a avut în Mateuț „piesa” de bază, tinărul internațional fiind cel mai bun de pe teren.

— Dar Klein? Dar Gabor?
— Primul a fost util prin constantă, adevărat „metronom”. Gabor a avut o repriză stearsă, revenindu-și abia după pauză.

— Cum vi s-a părut Ion Marin?
— Ion Marin și-a depășit, cu un cap, coechipierii. Sigur, prompt, activ. Dealtfel, Bihorul nu s-a împăcat nici un moment cu postura de invinsă, ci a forțat egalarea. Ultimul sfert de oră a aparținut oaspeților și Ion Nunweiler trebuie să fi trecut prin multe emoții! Din păcate, în angrenajul orădenilor, Grosu și Georgescu au dezamăgit. Georgescu cel puțin a ratat, la 0-0, o ocazie imensă.

— Știm că antrenorul Victor Stănculescu a terminat meciul în tribună!

— A avut, din cîte mi s-a spus, o altercație cu arbitrul Dan Petrescu, spre final, prin minutul 75. Aștept raportul arbitrului ca să aflu amănunte.

— Vă spunem noi, care tocmai am închis telefonul cu Dan Petrescu: antrenorul oaspeților l-a reproșat arbitrului că a tolerat jocul dur al hunedorenilor, a gesticulat, a făcut atmosferă.

— Atunci Dan Petrescu a procedat cum trebuie. Corvinul n-a jucat dur, iar arbitrul a condus de nota 9.

DE CE I-A FOST FRICĂ, A SCĂPAT!

— Chiar așa, Ion Oblemenco, v-a fost frică de leșeni?!

— De ce m-aș ascunde? Una că Politehnica, fiind la -5, aleargă după puncte, alta că a intrat în semifinalele Cupei, deci are alte ambiții, a treia că Tică Ofeț, care m-a avut jucător și cu care am făcut tandem la Craiova, mă știe ca pe buzunarele sale, a patra că nu-l prea aveam pe Carabageac, a cincea...

— Ajunge! Totuși Carabageac a jucat!

— Da, dar încă resimțindu-se după o contuzie gravă la tibie. N-a intrat deloc în pregătiri, dar valoarea l-a permis să se încadreze duminică.

— Cum a fost meciul?
— Cum mă așteptam: dificil. Băieții mei au înțeles însă, s-au axat pe mingi lungi, au avut o oră „de foc” și... gata 2-0!

— Și după o oră?
— S-a trezit Politehnica. Biro mai ales, dar partida era ca și jucată. N-am avut emoții decât în minutul 63, cînd Racoțea l-a blocat pe Biro. În rest, am fost călare pe situație.

— Din cîte am înțeles, alături de Udrea, de Buduru și de Verigeanu, Iovan a fost unul dintre cei mai în formă jucători ai Chimiei și totuși l-ați schimbat, ba încă în prima repriză! De ce?

— Am fost nevoit s-o fac.

— Se lovește?
— În loc să evite, că ar fi putut, a intrat într-o „contră” cu Anton, care a fost nevoit să părăsească terenul. În același minut l-am înlocuit și pe Iovan.

— Era doar 1-0, dacă pierdeați partida, dacă leșea meciul?

— Cum să vă explic? Golurile sînt, că de-ala e fotbal, pe primul plan, dar nici educația nu trebuie neglijată.

„NE-A BĂTUT O ECHIPĂ MAI BUNĂ”

— Din cîte cunoaștem, tovarășe Bujor Pătruțescu, Brașovul a avut mari rezerve față de delegarea arbitrilor Florin Popescu din Ploiești la meciul de la Baia Mare. Așa că o primă întrebare: cum s-a descurcat arbitrul?

— Am să vă răspund în felul următor: după terminarea partidei, președintele clubului brașovean, Dumitru Dragomir, unul dintre cei mai competenți din fotbalul nostru, dar și guraliv, a intrat în cabina arbitrilor și l-a felicitat pe Florin Popescu! Am pierdut, a zis Dragomir, dar ne-a bătut o echipă mai bună!

— Și totuși F.C.M. Brașov a condus cu 1-0!

— Partida a avut două reprize complet diferite. Pe prima au stăpînit-o oaspeții, cu Văidean și Cadar omniprezenți, bătaioși și inspirați. În cea de-a doua, au ieșit la rampă băimărenii, care și-au croit drum spre o victorie meritată.

— Starea terenului?
— Nu foarte bună. Cine a jucat mai simplu, cu mingi mai lungi, pe spații largi a avut cîștig de cauză.

— A reapărut Condruc, la 35 de ani!

— S-a încălzit greu, făcîndu-se vinovat, datorită ezitării, la golul brașovean. După pauză însă, și-a revenit și a împins mereu atacul băimărean, din care o impresie deosebită mi-a lăsat Dinu Moldovan. Puternic și, totodată, abil.

„A JUCAT DEMN, A PIERDUT DEMN”

— Cornel Dinu, felicitări!

— Le primesc, dar numai pentru repriza a doua și, firește, pentru rezultat. La început, echipa n-a evoluat la valoarea ei și doar Moraru și șansa ne-au salvat! Treptat însă, cam după 20 de minute, Dinamo și-a revenit și a pus stăpînire pe joc.

— Numai că 20 de minute pot fi uneori fatale, nu?

— Dacă avem pretenții, și avem, trebuie să păstrăm același ritm timp de 90 de minute.

— Mircea Rădulescu, care a fost observator al F.R.F., aprecia tactica superioară a echipei pe care o antrenezi. Îi împărtășești opinia?

— Poți să nu fii de acord cu cineva care te laudă?! Adevărul e că ne-am dat seama că, la condițiile grele ale terenului, trebuie să-i anihilăm în primul rînd pe Cioceri și pe Both II, cei mai rapizi jucători mureșeni. Și am făcut-o, după cele cîteva ezitări, atît de bine încît cam la jumătatea reprizei a doua ambii au fost înlocuiți!

— Zare a jucat foarte bine.

— I-aș numi, în ordine, pe Zare, pe Stănescu, pe Nicolae, pe Ivan și pe Sorin Răducanu, dar i-aș mulțumi, în mod special, lui Nicolae.

— Pe ce considerent?
— A stat în teren 70 de minute cu umărul luxat! A fost nevoie, la pauză, să i se facă o infiltrație.

— De ce n-ați apelat la Andone?
— Andone nici n-a făcut deplasarea, datorită unei tendinite. E însă vindecat.

— Ce impresie v-a lăsat echipa din Tirgu Mureș?
— O echipă curată, care n-a recurs la durități. A jucat demn, a pierdut demn. Dealtfel, publicul mi s-a părut, și el, bun cunoscător, foarte sportiv.

16 CORNERE ȘI NICI UN GOL!

— Gheorghe Bălașa, care e opinia observatorului federal despre partida de la Bacău?

— În rezumat, teren acceptabil, public mult și corect, meci foarte sportiv, arbi-

traj excelent - asigurat de brașoveanul Radu Petrescu. Gazdele au dominat, dar n-au reușit să înscrie, deși au obținut 16 cornere!

— Timișoreni cîte au avut?
— Nici unul! Ei n-au avut decît o ocazie, prin Giuchici care a fost foarte periculos. Băcăuanii, în schimb, au ratat de 3-4 ori din poziții rare, dar nu-i mai puțin adevărat că și Moise a apărut senzațional.

— Meciul s-a limitat la un asediu permanent la poarta lui Moise?

— Cam așa ceva, dar apărarea Politehnicii a jucat foarte exact. Fundașii centrali, între care un puști, Ionuț, s-au completat foarte bine, iar în fața lor Dumitru a „închis” totul.

— Ce înțelegeți prin teren acceptabil?
— Moale și cu băltoace, dezavantajînd, asta cred că n-au priceput organizatorii, echipa în atac, adică pe Sport Club!

— Ați vorbit cu antrenorul Nicușor după meci?

— Era negru. Ce să te miri, cînd echipa a ajuns la -6?! Culmea e că Bacăul n-a jucat rău, a vrut mult, dar nu i-a ieșit. Asta se mai numește, nu-i așa, și lipsă de șansă.

ȘI JIUL A RATAT MULT

— Tovarășe Ilie Stelian, cîteva cuvinte despre meciul de la Slatina, la care ați fost observator al F.R.F.

— A fost o partidă plăcută mai ales prin angajamentul celor două formații, ambele abordînd returul cu antrenori noi, Traian Ionescu la F. C. Olt, Viorel Mateianu la Jiul. Oltul a cîștigat pe merit, dar diferența de scor mi se pare, față de raportul de forțe existent în teren, prea mare, căci și Jiul a ratat cîteva ocazii.

— A fost un joc dur?

— Risca să devină, căci Minea, Vizitiu și M. Popa au intrat în prima repriză cam tare. După pauză însă, spiritele s-au calmat și s-a jucat fotbal. Crișan și Căloș au fost, după mine, cei mai buni.

— Dar Balaci?

— Foarte bine, a deschis scorul prin tr-o execuție superbă, șut cu boltă de la 20 de metri, dar s-a și ferit uneori. Din respect, parcă și adversarii l-au menajat.

— Jiul?

— Mult schimbat în bine față de toamnă. O echipă mai legată, cu un joc mai gîndit. Dealtfel, după meci, Mateianu nu părea prea mîhnit. Am pierdut, mi-a spus, dar băieții încep să joace ceva. Numai Varga, dacă l-am înțeles bine, îl dezamăgise, nerespectîndu-i sarcinile.

„LA AMBELE FAZE A FOST OFSAID”

— Necula Răducanu, cum a fost meciul cu Craiova?

— Păi meci a fost?!
— Adică?

— Pe „Giulești” s-a jucat un sport nou, amestec între fotbal și polo! Necazul a fost altul, că pe un asemenea teren Ion Ion și Ștefan Popa, de la care aveam pretenții, făceau pase pe metru patrat și un-doi-uri! Abia după pauză au mai schimbat-o, dar cu foloase minime. Noroc cu Cirstea, fundașul dreptă, că a fost tare pe picioare și i-a mai oprit pe craioveni.

— Craiova?

— Echipă solidă, ce mai la deal, la vale! Cînd puneă Irimescu piciorul, săreau adversar și minge 5 metri. Și Cămătaru, o forță, ducea cîte 3 în spate. Cînd s-a lovit la cap, sîrînd la o minge cu Agiu, m-am bucurat, crezînd că-am scăpat de el! I-am și strigat lui Halagian „lasă-l, frate, pe Cami, nu vezi ce cucui are?! Ține-l pe bancă și dă-i antinevralgic!” Dar Halagian nimic, în loc să-l bage pe Cirtu, căruia nu i-ar fi convenit terenul, l-a ținut tot pe Cămătaru l Vulpă bătrînă.

— L-a depășit deci Cămătaru pe Sameș, da?

— Pe partea lui Sameș a cam fost deranj. Fane e în puteri, nimic de zis, dar prea joacă numai la ce vine.

— Ceilalți jucători din lot?

— Ștefănescu ca un tată și Geolghău foarte bine. Credeam că după Cupă Craiova o să stea mai cuminte, dar s-a bătut de parcă s-ar fi terminat campionatul și-ar fi retrogradat.

— Octavian Streng v-a anulat, duminică, două goluri pe motiv de ofsaid? Au fost sau nu goluri valabile?

— În ambele faze, și la Cioacă, și la Agiu, a fost ofsaid. Le-am și spus superiorilor, după meci: dacă a fost ofsaid, a fost, gata! Eu zic că, după cum am dominat, meritam victoria, dar dacă n-am înscris, de ce să dăm vina pe arbitru?!

— Craiova a jucat dur?

— Nu, cine a zis?
— Dar Rapid?

— Aha, am înțeles, bateți la faptul că de la „Giulești” doctorul Frînculescu a plecat cu Cămătaru și cu Ungureanu la „Urgență”. Asta e fotbalul, nu-i pentru domnișoare, se mai întâmplă. Noi, însă, toți rapidiști, regretăm primii și hematotomul lui Cami, și arcada spartă a lui Ungureanu, jucători care merg la lot. Ne pare rău, jur, mai ales că n-a existat nici o intenție.

— OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

Lauri pentru Mihai Șubă

Turneul zonal al grupei a treia, cel mai greu deallfel, în care țara noastră și-a trimis reprezentanții, a debutat printr-o tragere la sorți dirijată. Așa se procedează de cîțiva ani încoace pentru a se evita întâlnirea în ultimele runde a reprezentanților aceleiași țări, pentru a se combate eventualele „aranjamente”. Reprezentanții noștri Florin Gheorghiu, Mihai Șubă și Mihai Ghindă și-au disputat „duelul național” în cadrul turneului zonal în rundele a V-a, a VI-a și respectiv a XII-a (Ghindă-Șubă), toate partidele încheindu-se remiză. Startul în competiție al virfurilor noastre șahiste a fost diferit: Florin Gheorghiu a riscat prea mult cu negrele în fața unui jucător mai puțin cunoscut, K. Mokry și a pierdut chiar în prima rundă, ceilalți doi combatanți au remizat deși aveau teoretic prima șansă. Surpriza rundeii a fost desigur înfringerea lui I. Pinter (Ungaria), unul dintre principalii favoriți ai întrecerii, în fața tenacelui jucător bulgar L. Grigorov. În runda a doua s-au înregistrat doar două partide decise: E. Prandstetter l-a întrecut pe Mokry și marele maestru român Mihai Șubă a câștigat cu negrele o bună partidă de atac la Sznapić. Restul partidelor au fost remize, întrerupându-se duelul dintre Jansa-Grigorov, care la reluare, apoi, s-a soldat cu punct pentru conducătorul pieselor albe. În runda a treia, rezultatele au fost cele scontate: Adorjan - Gheorghiu și Șubă - Ermenkov remize. Ghindă - Stempin 1-0 în Apărarea siciliană la mutarea a 37-a. În runda a patra, M. Șubă egalează rapid poziția în Apărarea Benoni (în care l-a înfrînt și pe V. Korcinoi) se lansează în atac, sacrifică un pion, apoi o piesă și inserie o victorie spectaculoasă în plin atac decisiv în fața lui P. Stempin. Fl. Gheorghiu a jucat atent și prudent în fața fostului campion mondial de juniori, K. Gheorghiev și la întrerupere și-a valorificat avantajul în ciuda materialului foarte redus (final de cal plus turn și cîte doi pioni). Jucînd neinspirat cu negrele în partida sa cu bulgarul D. Doncev, Mihai Ghindă a în-

trerupt o poziție fără apărare, pe care a pierdut-o la reluare. În cea de-a cincea rundă, K. Gheorghiev câștigă la E. Prandstetter, Pinter, prin victoria la K. Sznapić se apropie de plutonul fruntaș, M. Șubă intrerupe o poziție promițătoare la D. Doncev, pe care, din păcate, nu o fructifică, partida încheindu-se remiză. În clasament, pe locurile 1-2 cu cîte 3,5 puncte erau V. Jansa și M. Șubă, urmași de Ftacnik și Ermanov cu cîte 3 puncte.

Runda ce a urmat a putut fi considerată o adevărată „zi liberă”, toate partidele încheindu-se fără excepție, la egalitate. Forțele s-au dezlîntat de-abia din runda următoare: Farago îl depășește pe Gheorghiev, Pinter pe Stempin, iar Jansa (după intrerupere) pe Ermenkov deși poziția era cam egală. Reprezentanții noștri remizează. Pe distanța unui jumătate de punct 11 sportivi sînt înșiruți: 1.-3. Șubă, Adorjan, Jansa - 4,5 p.; 4.-11. Gheorghiu, Ghindă, Farago, Ftacnik, Ermenkov, Doncev, Mokry, Pinter cu 4 puncte. Runda a opta a fost favorabilă jucătorilor noștri care au realizat 2,5 puncte din trei (astfel: Mokry-Șubă 0-1, Gheorghiu-Grigorov 1-0 și Farago-Ghindă remiză) și defavorabilă rivalilor lor, care au căzut pradă unor surprize neplăcute: Adorjan-Gheorghiev 0-1, Csom-Sznapić 1-0, Stempin-Jansa intreruptă cu mare avantaj pentru conducătorul pieselor albe. Un adevărat meci între reprezentanții noștri și cei ai Ungariei s-a înregistrat în runda următoare, jucătorii români ieșind victorioși: Șubă-Farago 1-0 (după intrerupere) și două remize între Ghindă-Adorjan și Pinter-Gheorghiu. În clasament, M. Șubă se distanțează la o jumătate de punct de V. Jansa (care cumulează norocos o jumătate de punct în intrerupta ce și pierdută cu Stempin), ce adunase 6 puncte, urmați fiind de un pluton cu 5 puncte: Gheorghiu, Adorjan, Pinter, Ftacnik, Prandstetter, Doncev. Din acest moment, fiecare jumătate de punct devine mult mai prețioasă, înfringerile dovedindu-se aproape catastrofale. Ca urmare, se înregistrează o nouă „rundă pasnică” în care Farago, singurul, pierde la Schmidt, iar Stempin intrerupe cu Sznapić, restul partidelor fiind remize. După încheierea intreruptelor la sfîrșitul rundeii a XI-a, M. Șubă conduce cu 7,5 puncte, urmat de Jansa 7 p., Pinter 6,5 p., Gheorghiu, Adorjan, Prandstetter 6 p., etc., urmînd să aibă loc întîlniri decisive în calificarea pentru turneele interzonale. Marele maestru bulgar Ermenkov are din nou șanse după victoria la colegul său Doncev. Reprezentanții noștri remizează, același rezultat fiind consemnat și între Farago-Pinter, Mokry-Jansa. În runda a XIII-a, jucătorii noștri au avut ghinion: Șubă nu-l poate depăși pe Csom, Ghindă

se mulțumește doar cu remiză la Schmidt, iar Gheorghiu pierde după intrerupere la Ermenkov. Nici în runda următoare nu ne suride norocul: Ghindă pierde la Grigorov, Gheorghiu câștigă dar numai după reluare la Stempin, iar Șubă, liderul clasamentului, refuză din prea mare ambiție o propunere de remiză și intrerupe în dificultate la Schmidt. După prima intrerupere, Șubă avea deja dezavantaj material, o piesă mai puțin, la cea de-a doua intrerupere marele maestru polonez și-a valorificat avantajul. Astfel, M. Șubă este egalat de Jansa și Pinter care au realizat și ei 8,5 p. din 14 posibile (plus 3). Ultimele trei runde, ce au urmat, au avut o mare dispută între cei aproximativ treisferturi dintre jucătorii-candidați la calificare.

Finalul competiției a cunoscut note dramatice, unii jucători au riscat totul pentru calificare, alții s-au adăpostit în spatele numărului de victorii deja culese. M. Șubă și-a asumat riscuri nepermise în partida cu ultimul clasat, Grigorov și, numai datorită unei poziții de excepție căutată îndelung la analizele de după intrerupere, partida a fost salvată de la înfringere. Florin Gheorghiu a lăsat pe ultima rundă șansa calificării (remizînd partidele anterioare cu Doncev și Csom) dar nu a reușit să-l învingă pe Prandstetter (care avea o jumătate de punct avans). Printr-un joc al împrejurărilor, prin continuări mai puțin scontate, situația în clasament a suferit modificări importante: pe locul întii cu același număr de puncte (10 din 17 posibile) s-au clasat Mihai Șubă (România), V. Jansa (Cehoslovacia) și I. Pinter (Ungaria), jucători ce au obținut și dreptul de calificare la interzonal. Următorii clasati: E. Prandstetter (Cehoslovacia), W. Schmidt, (Polonia) și E. Ermenkov (Bulgaria), care au acumulat 9,5 p. (adică +2) urmează să-și dispute două locuri pentru calificarea în faza superioară a campionatului mondial. Este pentru prima oară cînd acești jucători s-au „întîlnit cu șansa calificării” datorită jocului riscant sau nesigur al „favoriților”. În clasamentul final pe locurile următoare s-au situat: Fl. Gheorghiu, L. Ftacnik 9 p., A. Adorjan, I. Farago, K. Gheorghiev, K. Sznapić 8,5 p., (adică 500/0), L. Csom 8 p., K. Mokry 7,5 p., M. Ghindă, P. Stempin, D. Doncev 7 p., I. Grigorov 6,5 p.

Este pentru a doua oară cînd marele maestru Mihai Șubă va participa la „interzonale”, depășind relativ ușor deși cu emoții faza zonală a campionatului mondial. Din păcate este singurul din trei.

MARGARETA MUREȘAN ■

Schiorii

Am fost la începutul acestui an în Munții Rodnei unde clubul „Minerul” Baia Borsă a organizat, prin cei doi antrenori ai săi, G. Asăvoaie și G. Todășcă, o tabără de schi pentru copii pe parcursul întregii luni ianuarie. Cu acest prilej am luat un prim contact cu ceea ce aș putea numi realitatea schiului românesc și, în general, ale sporturilor noastre de iarnă. Nu întîmplător l-am cunoscut aici și pe fermecătorul om de spirit care este profesorul universitar Teodorescu Virgil, unicul nostru arbitru internațional de schi, om dăruit cu toată căldura conștiinței sale sporturilor de iarnă și în special schiului. Am vorbit cu dinșul despre cabana din Paring, un adevărat laborator spațial al viitorilor schiori, unic în felul lui la noi, despre noua stea a schiului mondial, Mark Girardelli, despre frații Wentzel și Joubert, marele teoretician al schiului francez care ne-a vizitat țara nu demult și despre multe altele. Ce m-a șocat, în primul rînd, aflînd o sumedenie de date, noi pentru mine, a fost faptul că sînt țări care n-au nici un munte în țară, și stau mult mai bine în clasamentele mondiale ale schiului decît noi și că munții noștri și zăpezile noastre au născut, pînă acum, mai multă poezie și artă decît sport și performanță competitivă pe plan internațional.

Profesorul Teodorescu Virgil i-a avut ca studenți la I.E.F.S. pe Asăvoaie și Todășcă, cei care fac tot ce pot, ca demni ucenici ai maestrului, să valorifice iarna Munților Rodnei în performanțe remarcabile. Să găsești înțelegerea și deplinul sprijin al întreprinderii Miniere Baia Borsă pentru o tabără de aproape o sută de copii, timp de o lună, în creierii munților, cum s-ar spune, nu e un lucru de loc neglijabil. Cei doi profesori sînt devotați schiului și, ceea ce e mai rar, au și idei: au organizat, de exemplu, un sistem de competiții în circuit, antrenînd cele patru localități ale nordului profilate pe schi, Vatra Dornei, Boisoara, Mogoș și Borsă, inițiativă sptetaculoasă care sper să ia amploare în viitoarele ediții. Oamenii nordului fac tot ce pot acolo, la fața locului, pentru schiul alpin, sportul cel mai adecvat zonei și anotimpului de profil al tînutului, cu atît mai mult cu cît în Borsă, înclinația naturală pentru schi trebuie luată la propriu, nu la figurat, ca deallfel și prezența unei trambuline unice și a unei pitii „olimpice” neinvestite cu funcționalitate maximă pe care ar solicita-o prezența lor acolo.

Nu mai că atît în Borsă, cît și în general în schiul românesc, lucrurile sînt puțin mai complicate decît prin prima vedere. În speranța că acest prim articol va fi urmat de o reluare mai amănunțită

a problemelor legate de sporturile noastre de iarnă (care pînă la ora de față au fructificat prea puțin din înzestrarea naturală cu care ne-a dotat apartenența la aceste locuri natale), vă propun cîteva meditații poetice inspirate de practicarea schiului, acest sport inegalabil care ar trebui să devină, în viziunea mea, o dimensiune constantă a OMULUI DE MUNTE care sîntem o bună parte dintre noi. Și cine știe, poate n-ar fi exclus ca poezia să aibă uneori o eficiență mai mare decît se poate bănui cu atît mai mult cu cît sportul (inclusiv schiul, deci) este, la ora de față, nu numai o performanță fizică ci în egală măsură una de conștiință. Or, poezia tocmai aceasta a făcut dintotdeauna: a mobilizat conștiințe!

SCHIUL este în fond o luptă cu gravitația și cu gerul, cosmic, o exploatare unică a frigului universal în folosul independenței și măreției umane. Să încercăm să mai menținem o clipă în atenție imaginea globului pămîntesc didactic, din copilărie, și să ne imaginăm un schior care ar porni de la Polul Nord și ar lungea pînă la Polul Sud pentru a se întoarce înapoi, pe cealaltă parte, făcînd cristiane printre furtuni și avalanșe și sărînd de pe trambulina unui continent pe pirtia altuia, înfășurînd globul ca pe un ghem cu paralelele urmelor sale pe zăpadă.

Schiorii: litere vii scriînd cu întreg trupul ideograme pe cea mai imaculată pagină a materiei. De fapt, scriitorul nu face decît să repete pe hirtia albă gestul esențial al schiorului care croiește plutînd pe întinderea zăpezii o pirtie, o cale pentru cei ce vin după el, implicîndu-se în urma lăsată, în dira de cristale înghețate cu întreg trupul său în care instinctele sînt în act ca rubinele într-un ceasornic. Și scriitorul se implică în literă cu întreg trupul său ca schiorul. Singura diferență e că acesta schiază cu miinile pe pirtie. Scriitorul e un fel de schior răsturnat care coboară panta eternității în miini.

Nimănui nu i se potrivește mai bine decît unui schior expresia: „stă pe picioarele sale, pe propriile sale picioare”. Schiul: o artă în care picioarele și trupul își iau revanșa asupra miinilor și spiritului emancipat de ele. Prin schi, picioarele omului, hultele, ignobilele sale membre inferioare își răzbină toate complexele: ele emancipează trupul uman în aceeași măsură în care miinile au eliberat spiritul din același trup. Picioarele schiorului în plutare respirualizează trupul, îi reumple rezervoarele de spirit primar, iernatic.

Schiul, dansul și înolul luate împreună și urcate în munți, iarna. Ceea ce dansul face din trupul uman pe o scenă, într-un interior, o incintă, ceea ce înolul dă trupului uman într-un bazin, riu sau mare, schiul le adună amplificîndu-

du-le. El scoate trupul uman din orizontațitatea unui spațiu dat fiind înainte de toate o artă a oblicității, o aspirație a omului spre verticalitatea spiritului. Căderea liberă verticală: visul oricărui schior este să poată cobori o pantă verticală, latura verticală a unui echer.

Schiul redă ființei umane Muntele primordial, iarna originară. Urcușul și apoi coborîrea vertiginosă. Umiliința urcușului. Victoria coborîrii. Căderea omului din înălțimile originare devine coborire, știință și artă a coborîrii, TRIUMF.

Nu mi-l imaginez pe Sisif decît pe schiuri!

Schiul trebuie să devină primul nostru sport național. Nici un alt sport nu este mai potrivit prin semnificația sa cu firea adîncă a istoriei noastre, cu firea noastră ca popor în univers. Schiul este singurul sport care reface destinul istoric al umanității, este însăși parabola destinului uman în istorie.

Dacă soarele se va stinge vreodată, dacă sistemul nostru solar va fi sortit peste cîteva miliarde de ani înghețului cosmic, vor rămîne totuși în universul acesta, ca o mărturie și o victorie definitivă asupra legii a doua a termodinamicii, el, zburătorii cu aripile la picioare, sînge fierbinte clocotînd într-un bulgăr universal de zăpadă, invincibilii acum și întotdeauna, schiorii.

ION ZUBAȘCU ■

FAIR PLAY

lecții de viață

„Sportul este un factor educativ sau dimpotrivă înăsprește?” Nu bănuim că această întrebare va primi răspunsuri atît de diverse, ca formulare și mai ales argumentație. Să exemplificăm cu fragmente din scrisorile primite.

„...Sportul înseamnă, înainte de toate, întrecere. Dacă s-ar avea în vedere nu scopul, ci plăcerea pe care ti-o dă sportul pe care îl practici, activitatea sportivă ar fi educativă. Atunci și numai atunci respectul pentru adversar va avea ca motivație prietenia, atunci și numai atunci adversarul nu va mai constitui un obstacol în calea atingerii scopului final.”

„În mod curent se scoate în relief efectul pozitiv al activității sportive, tendința obișnuită fiind de a se ignora efectele negative. Totuși, cei doi poli există. Expansiunea fenomenului sportiv în societatea contemporană a adus influențe negative dezvoltării unor ființe umane. Au apărut dorința de dominare, de a se

Doă lucruri sînt aproape sigure după victoria echipei Angliei la Belfast: locul întii în grupa noastră de calificări este ocupat; șansele echipei naționale a Irlandei de Nord în lupta pentru locul doi s-au diminuat. Cît de mult s-au micșorat, vom afla abia după meciul România-Finlanda. În cazul unei victorii a României la Helsinki, echipa noastră nu mai are nevoie decît de punctele de acasă pentru a-și asigura calificarea la turneul mexican. Mai mult, ne putem permite chiar luxul unui meci egal în compania Angliei la București, dacă restul condițiilor se cuprind în calculele hirtiei.

Deci, Helsinki! Meciul din ziua de 6 iunie capătă brusc o importanță covârșitoare. Totul pentru Helsinki! pare a fi deviza sezonului care a început duminică în mărmarîndu-ne prin liniștea stadioanelor de la Pitești și Tg. Mureș unde se auzeau bătînd clopoțele din Trivale și tînguina viorilor din Reghin. Duelul Steaua - Dinamo continuă cu sufletul la gură.

La peluză

Cu inima la loc

Eternele meciuri egale în deplasare cu care se câștigă pînă acum titlul frumos de campion au căzut în desuetudine. Dacă se continuă astfel, locul întii și al doilea vor acumula peste 50 de puncte ceea ce mi se pare fabulos și de bun augur. Steaua, mingiata de aripi șansei: două goluri cam norocoase, două victorii, iar noi mergem mai departe tîndu-ne cu mina de inimă. Dinamo ne propune o discuție despre jocul pe aripi cu Sorin Răduceanu la catedră. Participă liniile Rednic - Dragnea - Ivan - Suciu și Stoica - Petcu - Majaru (Balint) - Bôltoni.

Craiova a remizat în Giulești unde sirenele anunță vînt prielnic dinspre poziția a patra. Mă bucur pentru Halagian și mă-ntristează gîndul la Kraus, fiindcă tare aș fi dorit un pluton de cinci! Hunedoara a câștigat gîndind și-l relansează pe orbită pe Gabor. Buzăul a pierdut fără drept de apel!

Balaci - Donose - Crișan - Turcu - Eftimie - Laurențiu, iată numele cu care Traian Ionescu ne face cunoscut că F.C. Olt lasă liber locul din zona retrogradării, unde Bacăul, Iașul și Petroșanii nu prea mai așteaptă pe nimeni. Dar nu se știe!

Alo! Minoiu! Ne auziți? Sîntem întrebați ce semnificație a putut avea dialogul de duminică cu Tg. Mureș? După mai multe minute de relatere de la fața locului, îl întrebăm pe crainicul sportiv cum joacă Dinamo, ca și cum nu despre asta era vorba. După ce vi se răspunde precizați: Deci băieții au invățat bine lecția lui Cornel Dinu și Gheorghe Muțescu!

Despre ce lecție este vorba și despre care băieți? Ați dat un extemporal?... Ar fi trebuit în acest caz să ne dezvăluim și nouă subiectul lucrării, nu să ne lăsați așa, cu gura căscată!

Pe scurt: e bine! Deocamdată, e bine!

NICOLAE CRISTACHE ■

realiza cu orice preț, înclinația spre duritate, în general manifestări ale egoismului care de multe ori se asimilează cu ideea de sportiv.”

„...Oare nu ar fi interesant un turneu, indiferent în ce ramură sportivă, la care să nu se alcătuiască un clasament al învingătorilor ci unul al echipelor cu jocul cel mai spectaculos, cel mai deschis și mai plăcut publicului, un turneu așa numit al publicului? Am credința că diferența dintre cele două clasamente ar fi foarte mică dar spiritul întrecerilor nu va avea decît de câștigat”. (Această propunere aparține unui elev: Eugen Frunză din Constanța - bulevardul Alex. Lăpușeanu 175).

Puncte de vedere diverse. Pe unele le împărțim. Cu altele nu putem fi de acord (vezi apropierea dintre egoism și ideea de sportiv). Pînă în prezent nu s-a putut dovedi că omul și-a faurit prin sport o personalitate diferită de cea pe care ar putea să o capete printr-o altă activitate. Dar există numeroase dovezi că sportul de performanță are o importanță fundamentală pentru perfecționarea oamenilor.

În ceea ce ne privește, am văzut în sport inimă și suflet, minte și caracter. Am văzut unele dintre cele mai mari lecții de viață.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Posibilitățile Airicii

Este cunoscută situația dramatică a populației din numeroase țări africane, provocată de lipsa de hrană. Zeci de milioane de oameni au suferit în ultimii ani, și mulți suferă și în prezent, de foamă, mortalitatea de pe urma inaniției a făcut ravagii. Sint, de asemenea, cunoscute măsurile de ajutorare grabnică luate de O.N.U., Banca Mondială, F.A.O., O.E.C.D., organizațiile regionale africane, de alte foruri și de diferite țări. Dar, concomitent cu aceste acțiuni, toată lumea s-a întrebat care sint cauzele catastrofei și ce trebuie să se facă pentru ca situația să se redreseze, pentru ca foametea să nu mai bintuie niciodată.

Una din aceste cauze a fost seceta prelungită din Sahel, începută în anul 1973-1974. De atunci și până în prezent, cu intensități mai mari sau mai mici, seceta și-a făcut practic simțită prezența în fiecare an, provocând scăderea producției cerealiere și reducerea șeptelului. Numeroase suprafețe agricole s-au pierdut datorită înăntării deșerturilor. Un însemnat rol l-a jucat și faptul că întinse terenuri fertile au fost ocupate în anii din urmă — prin intermediul companiilor străine, deseori supranaționale — de producții destinate exportului (cafea, cacao, banane ș.a.), diminuându-se și pe această cale suprafețele cultivate cu cereale, hrana de bază a majorității locuitorilor Airicii. La înrăutățirea situației alimentare a contribuit, firește, și creșterea datoriei externe. Înșă, cauza cea

mai importantă a dificultăților legate de alimentație din Africa o constituie, după părerea specialiștilor, starea precară a agriculturii.

În mod tradițional, Africa își satisfăcea nevoile alimentare din producția proprie. Chiar și la sfârșitul anilor '60, majoritatea celor 50 de state în curs de dezvoltare din Africa izbuteau să se autoaprovizioneze, iar unele dintre ele chiar exportau. Începând însă cu anii

Comentariul săptămânii

'70, s-a creat o tot mai mare discrepanță între producția de cereale a țărilor africane și nevoile lor de consum. Bineînțeles, faptul că în acest timp populația continentului a crescut în ritmuri record nu poate fi neglijat, are și el rolul lui, însă acest rol nu este esențial. În realitate, numeroase studii întreprinse în legătură cu starea agriculturii africane demonstrează că elementul cel mai important care determină situația dificilă a autoaprovizionării cu cereale a Airicii este sporul anual scăzut al producției agricole. Experții arată că practicarea unei agriculturi rudimentare, cu un caracter extensiv, și abandonarea sistemului tradițional de rotație a culturilor au dus la defertilizarea și deci la sărăcirea solului. Lipsa de îngrășăminte — Africa folosește în prezent în medie abia 15 kilograme de îngrășăminte chimice la

hectar, adică 1/16 din rata medie de aplicare a îngrășămintelor la hectar pe plan mondial —, lipsa unor sisteme adecvate de irigații (numai 1,8 la sută din întreaga suprafață agricolă a Airicii este irigată), compromiterea unor recolte întregi datorită bolilor sau atacurilor unor dăunători constituie adevăratele cauze ale creșterii atât de lente a producției de cereale în Africa. De aceea, în timp ce acest continent deține 10,5 la sută din terenurile afectate culturilor de cereale pe glob, producția lui de cereale reprezintă astăzi doar 4,6 la sută din producția mondială.

În această lumină, apare destul de limpede și care sint remediile. F.A.O., de exemplu, apreciază că soluția pe termen lung a problemei alimentare în Africa presupune restructurarea fundamentală a agriculturii, în cadrul căreia se impun lupta împotriva eroziunii solului, construirea de mici sisteme de irigații, folosirea de îngrășăminte chimice și programe de control sanitar, în special pentru lupta împotriva peștii animaliere. Se recomandă, totodată, ca țărilor africane să-și îndrepte atenția asupra micilor unități de producție agricolă și asupra mecanizării selective a agriculturii. Toate acestea necesită însă fonduri. Din date ale O.N.U. rezultă că e nevoie de o investiție de 3,4 miliarde de dolari până în anul 2000, dintre care 600 de milioane ar putea proveni din partea ajutorului internațional. Prin măsurile preconizate, agricultura africană ar putea hrăni o populație de două ori mai mare decât cea existentă astăzi pe continent.

ION D. GOIA ■

Accente in lume

Artă in spitale

Hans Prinzhorn, asistent la clinica universitară psihiatrică din Heidelberg, prin anii '20 a avut ideea întocmirii unei colecții de desene, acuarele, collaje, uleiuri, sculpturi și obiecte textile realizate de bolnavii mentali internați în clinică. La ora actuală, colecția cuprinde peste 6000 de opere și ea nu are echivalent în lume. 350 de exponate au părăsit pentru prima dată Europa anul trecut, fiind expuse în Statele Unite și vor putea fi văzute mai târziu în Italia și Elveția. Majoritatea operelor de artă din colecția Prinzhorn reprezintă animale fabuloase, demoni fantastici și multe dintre ele, după părerea experților în materie de artă, pot rivaliza cu lumea supranaturală a tablourilor lui Hieronymus Bosch.

Colecționar altruist

La München, unde Richard Strauss a petrecut aproape douăzeci și cinci de ani de viață, există în prezent o documentație completă asupra vieții și operei compozitorului. Această documentație reprezintă strădania de peste treizeci de ani a lui Hans Schneider care a donat-o institutului ce poartă numele compozitorului, institut înființat în capitala bavareză. Documentația cuprinde 3000 de ediții prime, partituri, opere bibliografice, în sfârșit, o sursă de informație fără egal despre autorul operei „Cavalerul trandafirului” pusă la dispoziția publicului.

Filme de ieri și de azi

În iunie 1984 la Frankfurt a luat ființă un muzeu care, după șase luni de la deschidere, a fost vizitat de 250.000 de persoane. Este vorba de „Muzeul filmului” ce cuprinde un material extrem de bogat ce concretizează de splendorile filmului de altădată și de astăzi. Amatorii imaginilor în mișcare pot urmări proiectate pe ecrane filmele „cinematografului” fraților Lumière într-o ambianță ce redă atmosfera timpului deoarece a fost reconstituit „salonul indian” al localului „Grand café” unde a avut loc prima proiecție a fraților Lumière. Se mai pot vedea primul desen animat reeditat pentru „Teatrul optic” și reproducerea impecabilă a „carabinei fotografice” a doctorului Marey. Aceasta din urmă este completată de un model în plexiglas deoarece directorul muzeului s-a gândit că oamenilor le-ar plăcea să atingă și să manevreze ei înșiși anumite exponate. Dar ce nu poți vedea în acest muzeu? Vizitatorii au posibilitatea să-și agrementeze vizita și cu o cafea luptă într-o cafeana al cărei pereți sint acoperiți cu vechi plăci fotografice.

ELENA GRECESCU ■

Roza vinturilor PEDRO SALINAS (Spania)

Stăteau cu toții împrejurul patului.
Ultimul cuvânt al bolnavei.
A fost „apă”.

Atunci auziră piriul; veselele salturi
sonore

printre pietre.
Și vecele albe
înaintau la orizont.
Soarele care apără în odale
se descompuse în cele șapte culori ale
sale.

Ultimul cuvânt al bolnavei
a fost „apă”.

Far West

Nemaipomenit e vântul ăsta de opt mil
kilometri !
Nu vezi cum totul zboară ?
Nu vezi părul desfăcut,
părul amazonei Mabel,
care-și strânge puțin ochii limpezi,

vânt împotriva vântului ?

Da, văd.
Văd și nimic mai mult.

Vântul
este pe cealaltă parte
într-o seară depărtată
prin țări în care n-am călcat niciodată.
Și tocmai elatină crengi
fără Unde.
Și tocmai sărută buze
fără Pe cine.
Iată, nu-i mai vânt, este portretul
unui vânt care moare.
Nu-l cunoscusem.
Acum e-nmormintat în depărtatul
cimitir al țărilor,
al țărilor moarte.
Îl văd și nu-l aud.
Stă acolo, cu totul în lumea lui.
Vântul cinematografului, vântul acela.

În românește de
PETRE STOICA ■

Mondo umano?

O torpilă, un mister

Cu permisiunea cititorului, propunem să ne întoarcem în timp cu numai doi ani și jumătate în urmă. Mai precis, în primele zile ale lunii mai 1982, când se afla în plină desfășurare războiul Malvinelor. La 2 mai, spre seară, toate marile agenții de presă anunță că vasul amiral al marinei argentine „Belgrano” a fost scufundat în cursul inversunatelor lupte de submarinul nuclear englez „Conqueror”. Întrebări de azi privind acest eveniment, se pare crucial în evoluția războiului: „pentru ce amiralul Sir John Fieldhouse, care comanda operațiunile în Atlanticul de Sud, a anunțat că „Belgrano” fusese reparat pentru întia oară de submarin, la 2 mai, și nu în ajun, cum a admis apoi guvernul? Guvernul englez a fost pus la curent cu propunerea de mediere a președintelui Perului, la 2 mai, cum s-a declarat la Downing Street 10, sau la 1 mai (adică înainte de torpilarea lui „Belgrano”) cum a scris secretarul de stat american de atunci, Alexander Haig, în Memorile sale? De ce ministrii implicați în operațiuni n-au fost preveniți în timp util că „Belgrano” și-a schimbat direcția și se îndrepta spre vest, la 2 mai? Cine a luat decizia de a se trage asupra navei, care, de 11 ore, se îndepărta de arhipelagul Malvine, potrivit unuia dintre documentele oficiale făcute publice de Clive Ponting?

Desigur, este interesant cum s-a ajuns la o asemenea aprigă dezbateră într-o problemă care, desi la vremea respectivă a stîrnit atîtea comentarii, părea a fi clară după încheierea războiului. Or, s-a întîmplat tocmai invers și, cum se stie, nu e prima oară cînd despre un eveniment deosebit al unui război apar, mai

tîrziu, amănunte care aruncă o altă lumină asupra lui, fie întunecîndu-l unghiul din care era privit, fie, dimpotrivă, luminîndu-l, dacă era invers. Cam așa par a se petrece lucrurile în „cazul Belgrano”. Anul trecut, la 24 aprilie, amintitul Clive Ponting, înalt funcționar al ministerului apărării britanice, unul dintre consilierii ministrului, expedia o anonimă unui deputat al opoziției laburiste, Dalyell, în care arată că „e pe calea cea bună” în întrebările puse guvernului conservator spre a elucida afacerea „Belgrano”.

De la finele războiului Malvinelor, Dalyell reproșează cabinetului că torpilarea lui „Belgrano” a fost ordonată exact cu scopul de a eșua medierea peruuană între Londra și Buenos Aires. Apoi, în iulie anul trecut, Ponting i-ar fi transmis lui Dalyell documente confidențiale despre torpilarea navei argentine. Firește, primul a fost inculpat pentru așa ceva și acuzat de oficialități conservatoare că a trădat loialitatea datorată cabinetului și s-a pus în serviciul opoziției, în timp ce, la proces, el afirma că, în mod deliberat, deputaților le-au fost ascunse informații privind torpilarea lui „Belgrano”. La proces, Ponting a fost achitat de justiție, apoi și-a prezentat demisia din funcție și vrea să publice o carte despre cele trăite de el din care deja în ziarul „The Observer” au și apărut extrase. Între timp, însă, în Camera Comunelor, unde conservatorii sint majoritari, teza legitimității torpilării a fost menținută prin vot, se află în plin mister cazul dispariției unuia dintre jurnalele de bord ale deplasărilor submarinului nuclear „Conqueror” în momentul atacării cruciatorului argentinian: ideea medierii a căzut de la sine, scufundarea navei marcînd supremația britanică.

Să nu uităm ce este mai important: pe „Belgrano” erau 368 tineri marinari. Dar, aici nu mai e nici un mister sau diferend, el a fost !

DUMITRU CONSTANTIN ■

Tehnologii video

Se numește televiziunea de înaltă definiție și reprezintă o nouă tehnologie video. De regulă se crede că televizorul nu poate urca piscul calității pînă la acel ceva garantat de filmul pe 35 mm. Minunea însă s-a produs, în locul cunoscutelor imagini convenționale, HDTV, cum sună prescurtat, a oferit imagini perfect conturate.

Standardul TV cunoscut nouă datează din 1941. Colorul, din 1954. Dar cînd pe alături se întîmplă atîtea — vezi videocasetele, computerele, cablu, videodisc — televiziunea s-a simțit datoare să încerce propria-i schimbare la față.

Valul schimbărilor l-a anunțat „Sony”, care prin introducerea monitorului Profeel acredita imaginea televizorului „rupt” în bucăți. Sistemul are un ecran de înaltă calitate cu 7-8 intrări astfel încît pot fi conectate, după dorință, semnale video din diverse surse — casetă, disc, cablu, computer sau postul de televiziune obișnuit. Captarea sunetului reprezintă o unitate separată. Audiția stereo poate fi reverberată cu ajutorul unui decoder. Dacă pînă acum programele TV nu emiteau stereo, de curînd a fost reglementată și această problemă. O făceau japonezii de cîțiva ani. O fac acum și nord-americani și o vor face, este de așteptat, și alții.

Noua găselniță se numește introducerea televiziunii digitale. În aparatul astfel proiectat, semnalul suvențional analog video și audio este transformat și prelverat în codul digital folosit de computere. Aceasta ne va permite să stocăm imaginile în memorii. „Matsushita” a pus la punct primul tip de televizor digital, capabil să asigure simultan două imagini: în timp ce telespectatorul privește un program muzical pe monitor, ceea ce curge pe canalul paralel, provenind din rețeaua clasică ori de pe caseta sau videodisc poate fi sesizat într-un colț al ecranului. Aparatul digital realizat de NEC poate fixa în memorie pînă la patru cadre distincte și asigură imprimarea lor.

Inovațiile în această direcție promit, pe seama tehnologiei digitale, reducerea costurilor echipamentelor de televiziune, care ar pune mai multe circuite pe o singură „așchie” de siliciu.

În ce privește HDTV, specialiștii de la societatea japoneză de televiziune NHK au perfectat un prototip demn de tot interesul. Transmisia comportă 1125 linii, pe un ecran avînd raportul lărgime/înălțime 5:3 (și nu 4:3 cit este la televizorul obișnuit). Imaginea obținută are calități excelente: foarte netă, luminozitate perfectă, profunzime, cromatică ideală.

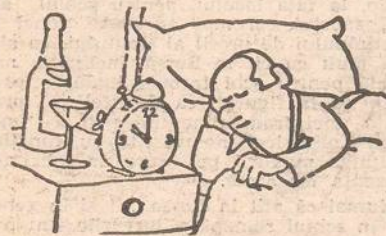
Televiziunea de înaltă definiție a mai făcut astfel un pas. Colectivul de cercetători de la NHK împreună cu firmele industriale au adus în faza practică o idee dealtfel deloc nouă. Dar acum 30 de ani căutările pe acest tărîm, efectuate în comun de americani și japonezi, au clacat. Procedeele la modă atunci NTSC a fost rebotezat în batjocură Never Time Same Colour (niciodată aceeași culoare). NTSC s-a arătat inferior sistemului PAL, la rîndu-i mai slab decît SECAM.

Rezultatele de la NHK sint incurajatoare. Dar totul costă prea scump. Motiv pentru americani și europeni să redescopere posibilitatea lucrului în comun pe traseul NTSC — PAL — SECAM. Nu de alta, dar orice moment pierdut îl poate pune pe niponi în poziția avantajoasă de a le propune și impune — au făcut-o și cu magnetoscoapele — propriul standard.

Obiecția față de prototipul NHK are și alte rațiuni. Difuzate în spectrul de unde hertziene, imaginile pe 1125 linii presupune un registru prea larg pentru ce se poate pretinde acum atît în Europa cît și în America. Ceea ce pare a-i deranja foarte puțin pe japonezi care la ei acasă sint păcuți de astfel de programe prin cablu, ceea ce ar proteja pe de-a-ntregul calitățile de imagine mai ales că nu au în vedere receptorii particulari ci sălile de cinema, existente cu mîile în Tokio și în marile orașe. În zece ani, sălile de film vor putea fi dotate cu teleproiectoare de înaltă definiție. Ar mai rămîne adăugarea sunetului stereo. Ceea ce, să recunoaștem, ridică foarte puțin dificultăți într-un loc unde programele radio sint în principal stereofonice iar televizoarele stereo sint frecvent întîlnite.

NEAGU UDROIU ■

Lumea se amuză

După N.B.L.

Doctorul Vasile Iacob este cunoscut și respectat în arta acupuncturii românești. Medic primar de medicină generală în cadrul Cabinetului județean de acupunctură din Sibiu, el s-a distins mai ales în tratamentul surdității (de percepție, de transmisie și mixte), aplicarea metodelor sale originale conducând la obținerea unor rezultate spectaculoase, nu o dată în cazuri în care medicina așa-zisă clasică își declarase neputința. Nu demult, doctorul Iacob s-a înțors din Republica Populară Chineză, unde a efectuat, ca membru al unei delegații medicale românești, o amplă vizită de documentare și schimb de experiență. După ce, în urmă cu câteva săptămâni, a publicat câteva însemnări fugare, zilele trecute acupuncturii sibiană a acceptat cu amabilitate să ne împărtășească altele din impresiile sale, nu înainte de a mulțumi Direcției sanitare a județului Sibiu, Ministerului Sănătății și Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, care i-au prilejuit amintita călătorie.

— Așadar, stimată tovarășe doctor Vasile Iacob, timp de aproape o lună v-ați aflat în China, căutând să vă îmbogățiți experiența în materie de acupunctură. Vă ascultăm.

— M-a interesat firește, în primul rând, acupunctura, ca să nu zic aplicațiile ei în surditate, dar am avut ocazia să constat că medicii chinezi o îmbină de cele mai multe ori cu modernul. Există spitale profilate pe acupunctură, pe medicină tradițională, după cum există și institute de învățământ și cercetare, specializate, dar în marea majoritate a cazurilor unitățile sînt, ca să zic așa, mixte, cele mai noi cuceriri ale tehnicii, aparatura computerizată, teste dintre cele mai sofisticate etc., făcînd casă bună cu metode străvechi, tradiționale. Am vizitat, cu totul, 20 de obiective, în orasele Beijing, Shanghai, Nanjing, Hangzhou și Guangdong, fiind peste tot, fără excepție, primit cu cordialitate și interes.

— În ce sens cu interes?

— Confracții chinezi s-au arătat, la rîndul lor, curioși să afle despre realizările românești în materie de acupunc-

tură, i-am simțit nu o dată, explicîndu-le ce și cum facem noi, surprinși de nivelul pe care l-am atins. Dealtfel, au acceptat cu bucurie invitația de a participa, în septembrie 1986, la cel de-al V-lea Congres național românesc de acupunctură, ce se va desfășura la București.

— Vizita a însemnat, bănuim, și o ocazie de a evalua stadiul la care a ajuns acupunctura la noi. Ce concluzii ați tras?

Un acupunctur român în China

— În privința surdității, de pildă, m-am întreținut îndelung cu doctorul Li Chun Fu de la Spitalul „Tong Ren” din Beijing, specializat în otorinolaringologie. N-am să intru în amănunte, limitîndu-mă la a afirma că rezultatele înregistrate la Beijing sînt similare cu cele obținute la Sibiu. Chinezii merg chiar mai departe decît noi: ei injectează în punctele de acupunctură o serie de substanțe medicamentoase, ca vitaminele B1 sau B12.

— Un fel de homeosiniatrie, da?

— Tehnica e, dacă vreți, aceeași, numai că se introduc prin intermediul acelor de acupunctură nu remedii homeopate, ci produse farmaceutice, chimice, de sinteză. Am urmărit, totodată, și citeva analize ale acupuncturii, pe care chinezii obișnuiesc să le utilizeze nu doar în intervenții minore, ci și în operații de anvergură.

— Cum ar fi?

— Am văzut, la Guangdong, o tiroidectomie care a durat

3 ceasuri. Bolnava a primit, cu 20 de minute înainte de intervenție, anestezie prin ace. I s-a adăugat ulterior și perfuzie cu Dolatin. Ea a suportat excelent operația, cu tensiunea arterială și pulsul normale. Tot timpul a fost conștientă, a vorbit.

— Care moment al vizitei v-a rămas în mod special întipărit în memorie?

— La Institutul de medicină tradițională chineză din Hangzhou, am asistat la o ședință de respirație care m-a uluit! O femeie, care suferea de tulburări de echilibru, de climax și coare, a terminat prin a pleca de la clinică pe bicicletă! În ce a constat ședința? Femeia stătea culcată, iar medicul, foarte tânăr dealtfel, așezat la capul ei, dar fără s-o atingă, fără s-o privească în ochi, îi comanda diferite mișcări transmițîndu-i din energia sa prin apropierea sau depărtarea minilor!

— Transfer de energie, nu-i așa?

— Exact. Transmisie pe cale bioenergetică, fenomen încă neexplicat, dar, m-am convins din nou, real și, încă mai mult, eficace. Medicul oferea, pacienta primea, drept pentru care, după 21 de minute, am cronometrat, bolnava s-a sculat sprintenă, reconfortată. Iar medicul a rămas să se odihnească, sleit de forțe. El urma să se „reincarce” cu bioenergie, pentru a o transmite altor pacienți. Transferul acesta, propriu unor persoane înzestrate special, cum e și Valeriu Popa, de pildă, reprezintă încă o „enigmă” pentru știință, dar am înțeles că medicii chinezi, și nu numai ei, îl studiază atent, căutînd să-l descifreze. Cert e că femeia aceea, moale la început, fără vlagă, a plecat de la institut pe bicicletă!

— O ultimă întrebare, stimată tovarășe doctor Iacob, ce va urma?

— Voi încerca să aplic, cît mai repede și cît mai deplin, cele învățate în China. Altfel zis, războiul meu împotriva surdității continuă, cu speranța că bătăliile care vor urma vor fi, într-o măsură și mai mare, cîștigate.

— V-o dorim din tot sufletul.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Dreptul și tăria națională (III)

Istoria stă mărturie că state mari și puternice și-au permis abateri de la regulile și uzanțele dreptului internațional, chiar încălcarea tratatelor celor mai solenne, în timp ce țările mici și slabe nu pot să-și permită asemenea extravaganțe, care ar alarma guvernele și scandaliza pudica diplomație”, relevă Val. Urșianu. În exercitarea sa practică, dreptul internațional se afirmă, în primul rând, ca pavază a statelor mici și mijlocii. Tăria acestora din urmă depinde de consonanța conduitei lor cu normele și principiile dreptului ginților. Forța dreptului conferă tărie poziției și acțiunii lor pe arena internațională.

Acest adevăr s-a făcut și se face vădit în marile conferințe internaționale consacrate codificării și dezvoltării progresive a dreptului internațional. Referindu-se la un duel oratoric și juridic pe tema arbitrajului, care a avut loc în 1899, la Conferința de la Haga, între plenipotențiarul român D. A. Beidman și plenipotențiarul francez D. Bourgeois, profesorul Val. Urșianu reamintește că juristul francez a fost nevoit să recunoască următoarele: „Domnilor, între națiuni va fi ca și între oameni. Instituțiile internaționale de felul acestora vor constitui o garanție pentru cei slabi contra celor puternici. Cînd este vorba de a pune în linie de bătaie soldații de carne și de oțel, sunt mari și mici, slabi și puternici; cînd aruncăm săbii pe tipsiile unui cîntar, una poate să fie mai grea, cealaltă mai ușoară, dar cînd e vorba de a arunca idei și drepturi, inegalitatea înțetează și drepturile celui mai mic sau ale celui mai slab cîntăresc deopotrivă cu drepturile celui mai puternic”. (subl. ns.)

Dreptul internațional nu este și nu poate fi o categorie abstractă, care să asigure în mod mecanic ocrotirea intereselor unui stat, fie el mare, mic sau mijlociu, dacă însăși conduita efectivă a statului în cauză nu se armonizează cu postulatele regulei de drept. De aceea Val. Urșianu ține să precizeze că țările mici și tinere, mai mult decît cele mari și puternice, trebuie să fie absolut corecte, modeste și rezervate în relațiile

lor cu celelalte popoare, să fie respectuoase față de drepturile, onoarea și demnitatea altora, pentru a avea dreptul, la rîndul lor, să pretindă de la celelalte națiuni același respect pentru drepturile, onoarea și demnitatea proprie.

★

Dreptul internațional este un vehicul al prieteniei, bune înțelegeri și cooperării între state. Prin corpul său de norme și principii, el prescrie un comportament pașnic tuturor statelor, repudiînd forța și amenințarea cu forța, presiunile și amestecul în treburile interne ale altor state. Principiul egalității în drepturi al tuturor statelor, mari, mijlocii, sau mici, constituie una din cuceririle progresiste ale dreptului internațional, de-a lungul dezvoltării sale istorice. Pe vremea lui Mihai Eminescu acest principiu era departe de a se fi încetățenit în conduita efectivă a tuturor statelor lumii. Mai mult decît atât, așa cum arată Val. Urșianu, egalitatea statelor suverane „este stîrbită și strînsă de gît, nu numai din punctul de vedere al faptului, dar chiar și al dreptului. Pentarhia și Sfînta Alianță de odinioară, Marile Puteri sau Septarhia actualmente își arogă un drept superior, prin aceea că ele singure se cred autorizate... a schimba harta politică și geografică a lumii și de a da direcțiune politică generale. Statele Unite din America de Nord, ca să nu rămînă mai prejos, nu permit — în virtutea teoriei lui Monroe — nimănui să se amestece în afacerile interioare ale întregului continent american, dar ele își arogă dreptul de a interveni și indica altor popoare independente și mai ales celor din America Centrală și de Sud, cum trebuie să trăiască în societate și ce linie de conduită să aibă în lume, pentru a merita aprobarea și aplauzele poporului-rege”.

Asemenea practici nu pot fi temperate și eradicate decît prin acțiunea fermă a întregii comunități internaționale de a impune respectarea dreptului internațional de către toți membrii săi și de către fiecare în parte. Acesta este sensul luptei pentru o adevărată legalitate internațio-

nală, luptă al cărei triumf trebuie să se materializeze în osmoza dintre postulatele dreptului și acțiunea politică efectivă a statelor pe arena internațională. Valerian Urșianu s-a afirmat ca un promotor de seamă al unei asemenea gândiri românești înaintate. La moartea sa, acum 70 de ani, în 1915, revistele de specialitate din țara noastră au evocat cu mult respect personalitatea celui dispărut. O minte limpede și cumpănită, o inteligență hrănită cu studii serioase, atît în domeniul juridic, cît și în cel istoric, pe care și le împropășta cu asiduitate. El a fost unul dintre profesorii cei mai iubiți și mai stimați ai Facultății de drept. Cursul său de drept internațional, pe care l-a profesat peste trei decenii, era unul dintre cele mai atrăgătoare. Omagiiindu-l pe veneratul profesor, revista „Dreptul” din 19 martie 1915 sublinia că Val. Urșianu a însoțit studenții săi idealul național și aspirații în a căror realizare avea o credință neșrămată. „Om de știință și jurisconsult, în studierea diferitelor instituiții de drept public el urmărea adevărul istoric, triumful justiției și al principiilor de libertate și naționalitate”. Sînt reamintite, totodată, sentimentele sale patriotice, care îl animau în predarea disciplinei dreptului internațional. În toate împrejurările, Val. Urșianu a „intervenit cu energie pentru a lua apărarea sentimentului național ce nu suferea să fie jignit”. Articolele publicate de el sînt considerate „monumente de erudițiune și patriotisme”.

Dincolo de unele scăderi, inevitabile în epoca în care a trăit, prin ansamblul scrierilor și activității sale, Val. Urșianu a militat pentru întărirea poziției internaționale a statului român. El s-a pronunțat pentru dezvoltarea unor relații de prietenie și bună colaborare între statul român și toate statele lumii. În același timp, el era convins că prestigiul pe care România dorea să îl cîștige în concertul națiunilor depindea, în mod hotărîtor, de consolidarea internă a statului român. Împărtășind asemenea concepții, el se situa pe o poziție similară cu cea pe care o profesa M. Eminescu, care, la 22 februarie 1880, anul în care Val. Urșianu era numit profesor de drept internațional la Iași, scria în ziarul „Timpul”: „...Sîntem convinși că numai întărirea instituțiilor noastre dinlăuntru poate să ne dea considerație în afară, suntem convinși că întreprindînd bunele relații cu toate puterile în genere, dar mai ales cu cele limi-

trofe, conform politicii noastre tradiționale, ne putem feri de pericolele la care ne-ar espune și pe viitor o politică aventuroasă. Întărirea oricărui stat însă, dar mai cu seamă a unui stat tinăr, afirmă de starea sa de prosperitate internă”. (subl. ns.)

La peste un veac de la așternerea acestor rînduri, se poate constata, că potrivit năzuințelor și intereselor sale supreme, România acționează cu perseverență și energie în sfera relațiilor externe, în vederea creării condițiilor de natură a-i permite să se dezvolte neșingherit pe calea progresului și civilizației, să se afirme demn în comunitatea națiunilor lumii, să-și aducă contribuția la asigurarea unui viitor pașnic pentru întreaga umanitate. La baza politicii sale internaționale, statul român a așezat cu fermitate un ansamblu coerent de norme și principii, a căror promovare consecventă este dictată de interesele perene ale poporului român, derivă din necesitatea imperioasă de a se asigura tuturor statelor dreptul la existență, la suveranitate și independență, se identifică cu năzuințele de pace, libertate și progres ale popoarelor. Viața stă mărturie că respectarea universală și indefectibilă a regulilor de conduită internațională, care constituie un tot inseparabil, este condiția sine qua non a destinderii, colaborării, înțelegerii și conviețuirii pașnice a popoarelor. Dreptul și tăria națională se află într-o corelație organică. În lumina acestor realități și adevăruri, se cuvine a fi cinstită, astăzi, gîndirea învîntată a celor care, înregistrînd cu un veac în urmă în mod științific cu sensibilitate patriotică, pulsul epocii, au dat o strălucită expresie adevărată profundă a poporului român în înaltele idealuri ale păcii, progresului, înțelegerii și cooperării, pe fundamentul granitic al dreptului internațional, într-o istorie efervescentă, cînd marile obiective naționale trebuiau să fie proiectate pe ecranul propășirii Patriei înăuntru și pe cel al creșterii prestigiului ei în afară. Înălțînd falsele apoteoze așezate pe creșterul unei lumi nedrepte, marii noștri înaintași au descoperit o remarcabilă capacitate de a descifra cu luciditate imperativul osmozei dintre drept și înflorirea ființei naționale, pe măsura tezaurului de vrednicie și de traică dăruire a poporului român în apărarea cauzei nobile a dreptății pentru toate națiunile.

IOAN VOICU ■

Cronica șoselei

„Un om implorînd ajutor”

Omul fusese lovit din față. Era clar. O arătau leziunile; echimozele de pe frunte, nasul aproape zdrobit, buzele tumefiate, ochiul sting puternic învinețit. Medicul legist a găsit apoi, la o primă examinare sumară, și alte vătămări pe corp, mai cu seamă în zona pieptului, care conduceau la aceeași concluzie. S-au declanșat rapid măsurile specifice cazurilor în care autorii părăsesc locul accidentului. În ciuda celor 20 de grade minus, autovehiculele, ce-i drept, nu prea multe, care străbăteau drumurile județului la ora aceea tirzie, de noapte, erau verificate extrem de minuțios. Farurile, barele de protecție, parbrizele etc. „se examinau milimetru cu milimetru”. „Nimic demn de semnalat, tovarășe căpitan. Și timpul trece în zbor, dar nu în favoarea noastră. Poate echipa de la garaj să aibă mai multe șanse”. Căpitanul, ale cărui mustăți și sprincene albe de promoroacă îi dădeau, în ciuda celor 30 de ani, aerul unui bătrîn care se ține însă zdravăn, nu-i răspunde imediat locotenentului, un tinăr înalt, cu alură de baschetbalist, care trăiește emoțiile primului

caz de acest gen, pe care îl cercetează la câteva luni doar după absolvirea școlii de ofițeri. „Vezi, tu, minzule, accidente astea cu autori necunoscuți, inițial, sînt ca o sfoară înnodată în același loc de zeci de ori. Dacă te pripești, riști să complici lucrurile și mai tare, adică în loc să dezozi, să innozi mai rău”.

La garaj, totul era în regulă, mașinile la locul lor, curate, alinate ca la paradă, cheile de contact și actele fiecăreia la căsuța lor, în panoul din cabina maistrului de serviciu. Cei doi ofițeri pierduseră aproape orice speranță că strădania lor de cinci ore se va materializa în ceva concret. Mai aveau de verificat o singură mașină, un autocamion, și el la fel de pus la punct ca și celelalte. Locotenentul propune o scurtă pauză și își aprinde o țigară. Se vede de la o postă cît e de cătrănit. „Is insurat abia de cinci luni, o știi, Tudore, pe Dana, nevastă-mea, frumusețe de fată, ai văzut-o la nuntă. Cînd sună telefonul în creierul nopții, ea se lipește de mine și mai strîns. Își dă seama că trebuie să plec imediat și gestul ei tandru îmi spune parcă: mai rămii cu mine, doar un pic. Mă îmbrac iute și plec, bindu-mi cafeaua, făcută de Dana, din mers. Virgile, îmi zic în gînd, măcar de-ai avea baftă”.

„Uite ce înseamnă, colega, să fim perseverenți. Privește la pușca șurubului din stînga. Nu observi niște fire ca de lînă?” Tudor, criminalistul, își îndreaptă

lumina puternică a lămpii sale portative spre locul indicat. „Da, se pare că e vorba de așa ceva. Îmi amintesc de jocul ciobanului, rupt în dreptul umărului”. Virgil răsuflă ușurat și se îndreaptă spre usa garajului. „Totul e mai mult decît limpede. El e autorul, nu mai am nici o îndoială. Hai după șofer”. Te atrage locul căldut de lîngă Dana vîd eu, dar nu-i cazul să te grăbești, Virgile, autocamionul putea foarte bine să fi omorît o oaie, nu un om!”. „Așa sînteți voi aștia de la criminalistic, faceți toată ziua teoria firului de păr tăiat în patru”. „Nu uita, simpaticul meu coleg, că firul de păr a „descoperit” multe crime, dar să lăsăm rezolvarea părții teoretice a problemei pentru mai tîrziu”.

„Nu știi, n-am văzut, nici p-acolo n-am trecut”, cam asta relatează, în esență, șoferul autocamionului și o tot ține așa multă vreme. „Am martori, doi, vâ rog să-i ascultați!”. „Eu n-am văzut nimic. Cum adică, dacă șoferul lovea pe cineva, eu, maistrul, șeful lui, nu vă sesizam imediat? Nu-l lăsăm să plece de acolo în raptul capului! Am descărcat piesele aduse de la București, apoi am pornit spre casă toți trei, șoferul, eu și Dana, economista. Întrebați-o și pe ea”. Femeia, mai emotivă, mai puțin învățată să mintă, se face întii albă la față, apoi galbenă, pentru ca în final obraji să i se coloreze într-un roșu aprins. „Eu, eu n-am văzut nimic, eu... dormeam”. In-

tervine Virgil: „Aveți și dv. un tată de vîrsta celui omorît pe drum, asemenea lui, v-a crescut cu greu, cu sacrificii mari pînă ați ajuns economista. Ce-ar fi dacă și altul ar fi procedat cu părintele dv. cum a făcut Fănică, șoferul?” Femeia izbucnește în plîns. „Au vrut să mă si-lească să nu spun nimic, să neg totul, dar imaginea omului care în clipa dinaintea accidentului a ridicat miinile în sus, parcă implorînd ajutor, nu-mi iese din minte și nu-mi va ieși niciodată. Da, șoferul nostru l-a lovit. Discutam în mașină și nea Fănică, neatent, l-a văzut tîrziu!”

„Cînd l-am zărit în calea mea, apărut pe neașteptate, nu mai puteam face nimic. Am căutat să-l încadrez între roți. Eram sigur că l-am salvat, pentru că n-am trecut peste el. D-aia nici n-am mai mers la omul căzut. Mi-am zis: se ridică, își scutură zăpada de pe el și apoi merge acasă. Ce altă treabă are?” „Dar dv., insoțitorii șoferului, n-ați fost curioși să vedeți ce s-a petrecut?”

Maistrul, om uns cu toate alifiile, caută să găsească o ieșire. „Eu i-am zis lui Fănică: Dacă tu, Fănică, zici că-i în regulă, așa să fie, doar tu ești șofer, tu răspunzi!”

Sănduța plînge înăbușit. Își freacă mereu ochii cu batista. „Bietul tata, doar și el vine de la fermă noaptea, tîrziu. Cum am putut să fiu atît de lașă?”

VICTOR BEDA ■

Un singur anotimp : MUNCA I

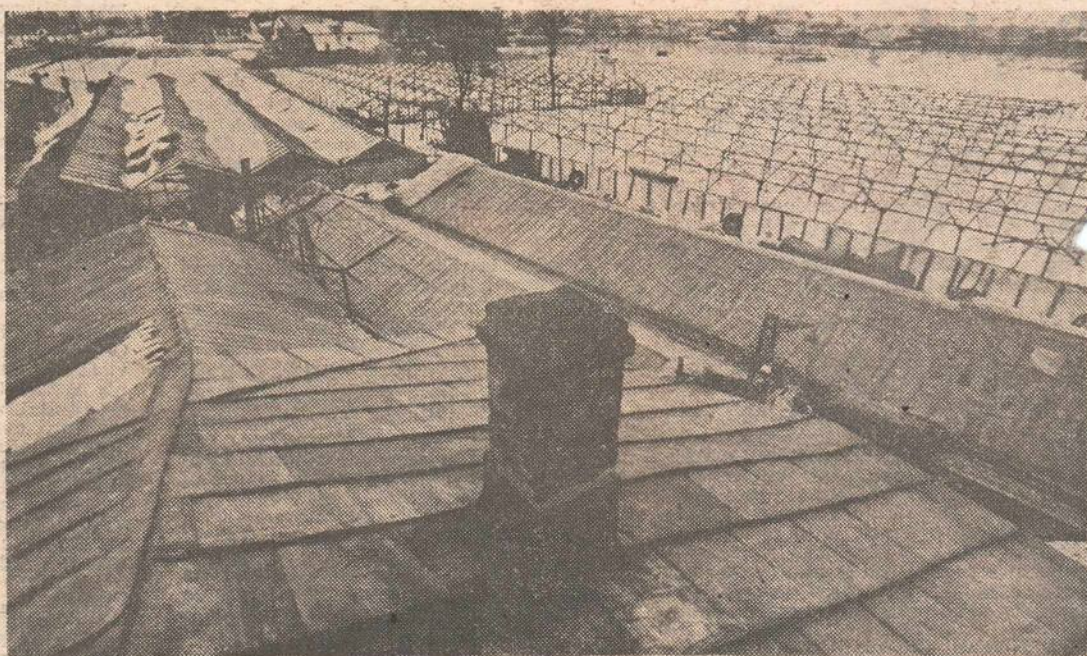

„Armele” bătăliei de primăvară.

Vine, vine primăvara!

De oriunde ar fi, primăvara asta trebuie să vină, pe furiș, adusă cu puterea, împinsă de la spate, din pământ, din gheață, de unde o fi, dar începe să-și scoată mirosurile și colții delicat și firavi. Se face vremea lepădării cojoacelor și satele intră în ceasurile de freamăt și dezmoțire, se scutură praful de pe unelte și se trezesc pomii și animalele presimt cu neliniște întiile fire de iarbă. Satul redevine stup și cimpul își întinde spinarea de gheață la soarele palid. Cind aud numele de Vidra, gindul mă poartă la Cetatea de piatră a Apusenilor. Dar în coastele Bucureștilor, la numai 18 kilometri de Capitală, în inima a ceea ce numim din ce în ce mai des bazinul legumicol al orasului, se află o altă comună, întinsă pe 360 de hectare, o vatră a satului acoperită cu case, drumuri, magazine și solarii. Vidra de lângă București este o cetate a cepei, roșiilor, ridichilor, usturoiului și vinetelor. Oamenii de aici, de atita scormonit în pământ, au niște miini care seamănă cu niște rădăcini și cine nu știe să ude și să ducă o legumă pină în ceasul coacerii a pierdut diploma de țaran și se așază la coada satului, acolo unde te frige rușinea. La Vidra se află cel mai mare Institut de cercetări legumicole, poate și pentru faptul că aici fiecare țaran este un mic tratat de legumicultură, pentru faptul că orice copil, înainte de-a urma cursuri de specialitate are deja o experiență de inginer. La Vidra, Institutul de cercetări legumicole e profilat și pe cercetarea florilor, fiind suprema dovadă că pătrunderea în misterul lumii florale tot într-un sat trebuie să aibă loc. La Vidra, vine cu miros parfumat de bălegar, aurul negru al primăverii oricărui țaran. Un legumicultor adevărat e în stare să-ți dea haina de pe el pentru o căruță cu bălegar și să-ți spună toate întortocherile vremii și micile suferințe ale plantelor. La Vidra, în aceste zile, țărani trăiesc o viață de „laborator”. Constantin Soare, artist legumicol, stă noapte de noapte și aprinde focurile în solarii pentru a menține fragila măreție a plantelor. Marin Mihai răsădește și întinde patul cald și afinat al legumelor care vor fi intiiul semn al primăverii în plinele de ecou piețe bucureștene. Vidra este un sat cu orășeni care trăiesc la țară. Oamenii de aici își trăiesc jumătate din viață la pământul legumelor, cealaltă pe drumurile și-n piețele Capitalei. Primarul, Emil Apostolou, de loc din Vaideeni, în aceste zile are o singură grijă. Satul să pregătească trecătoarea și superba invazie a legumelor. La Vidra, sătenii stau de veghe la 22 000 000 de răsaduri. Pentru fiecare om al țării au pus o sămînță.

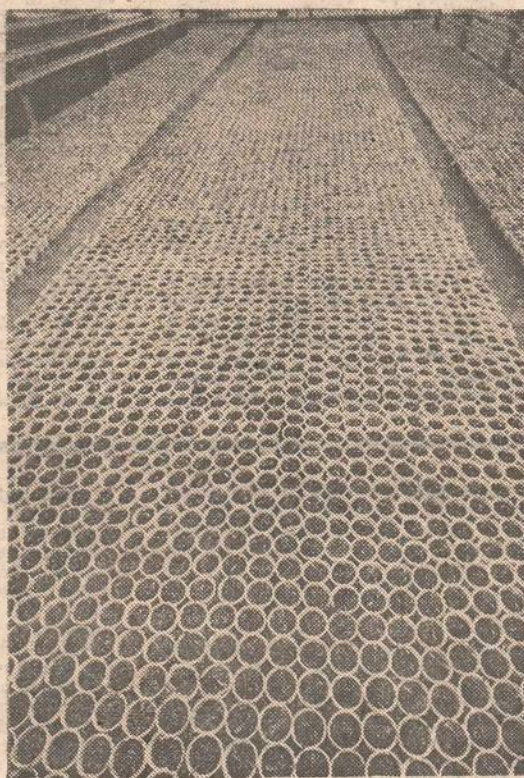
CORNEL NISTORESCU ■

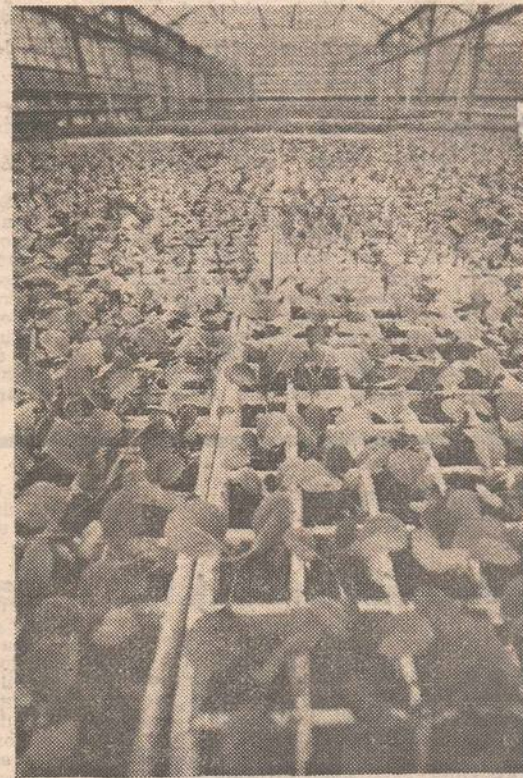
Vatra satului - spațiu al hărniciei.

La Vidra, bulgărele de pământ este VALOARE I

Un „stup” care produce... legume.

Fotografiile de PAUL AGARICI ■

Flacăra, Redacția : București, Piața Șciintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori-audiențe-anchete) - Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelcu, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu - 25 42, 21 30, 25 58 : PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică-economie-știință) - Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbus - 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură-artă-învățămint) - George Arion, Victor Niță - 14 57 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgențe-sport) - Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan - 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) - Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Eleno Ghera, Sorin Postolache - 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 21 43 ; redactor-șef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24 ; redactor-șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Șciintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” - sectorul export-Import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

